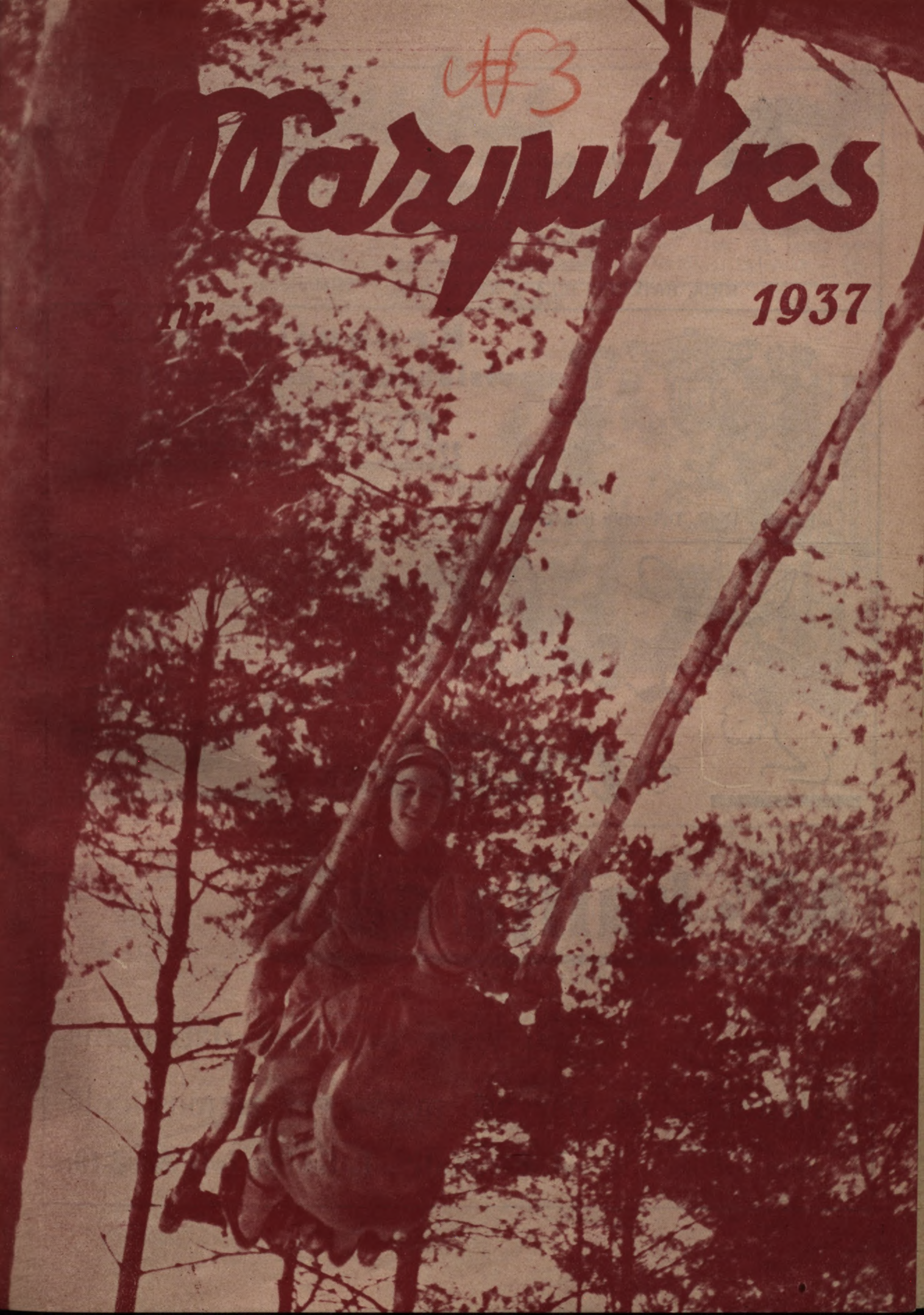
nr
1937

Adolfs Stolcs

JUVELIERS

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4, TĀLR. 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTALLS, DZINTARS, ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebālē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā 115. tālr. 26973

Lieldienām

A/S. **V. Kuze**

pildītās un nepildītās šokolādes olas, dažādas šokolādes figūras un citi svētku gardumi

---

40% kalija sāls

FERTIL-KALI

jau visur provincē dabonams

Pasteidzaties pārvest mājā, vēl ziemas ceļā

A.-S. „Kali", L. Smilšu ielā № 8-10.

Mazpulkis

Latvijas Lauksaimniec. kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Rīgā, Baznīcas ielā 4a. Tālr.: redakc. 21617, eksped. 22322
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

3. (74) Nr. 1937. g. 15. martā VII g. gāj.

Lieldienu vēsts

ARN. LŪSIS

Lielus notikumus cilvēce ilgi neaizmirst. Tie sniedzas pāri sava laika robežām un ieaug mūžībā. Paaudžu paaudzes pie tiem atgriežas, pārrunā tos, spriež par tiem un daudzreiz arī pārdzīvo to, kas bijis. Un lūk, šis pārdzīvojums ir tas, kas piešķir visām lietām to burvību. Senos notikumus mēs lasām kā vecu grāmatu, kuŗas lapas jau sākušas kļūt iedzeltenas. Nav svarīgi tas, vai šai grāmatā viss ir taisni tā uzrakstīts, kā tas patiesībā bijis, vai tur ir ieinētas visas vēsturiskās ziņas. Galvenais ir tas, cik dziļi lasītais skaŗ mūsu sirdi, cik stipri tas saviļņo mūsu dvēseles klusos ūdeņus, cik lielu pārdzīvojumu tas rada mūsos.

Arī par Kristus augšāmcelšanos Lieldienu rītā mums nav uzglabājušās gandrīz nekādas vēsturiskas ziņas. Par to stāsta tikai ēvaņģēliji, kas uzrakstīti pēc tam, kad Kristus mācekļi izklīda visā toreizējā kultūras pasaulē, sludinādami cilvēcei vēsti par lielā Galilieša dzīvi un brīnišķiem darbiem, par viņa pašaizliedzīgo mīlestību un dedzīgiem vārdiem. Un toreizējā cilvēce neprasīja nekādus pierādījumus tam, ka Kristus patiesi ir augšāmcēlies, ka viņš trešā dienā pēc savas traģiskās nāves aizgājis pie Tēva debesis. Viņa šo notikumu pārdzīvoja tik dziļi, ka ticība nomāca šaubas. Ikviens no pirmkristīgās draudzes locekļiem varēja liecināt, ka Kristus ir

augšāmcēlies, liecināt ar tādu pārliecību un iekšēju dvēseles spēku, ka tas aizrāva sev līdzi vienaldzīgos, šaubīgos un kūtros. Viņi nostādīja savus klausītājus tukšā kapa priekšā. Garā viņi tos aizveda Arimātijas Jāzepa tirumā, kur klintī izcirstā alā bija gulējis tas, kas ar savu mācību bija kaŗojis pret netaisnību, bezdievību un varizējismu. Un arī tagad — pēc daudziem gadu simteņiem — kristīgais cilvēks spēj garā redzēt šo lielo notikumu, spēj pārdzīvot to prieku, kāds pārņēma mācekļu sirdis, kad tie dzirdēja, ka lielais pasaules Radītājs pagodinājis savu Dēlu, nelikdams tam iet bojā, bet no kapa tumsas izvezdams to jaunu apvāršņu rožainā gaismā.

Vai Lieldienu notikums ir tikai leģenda? Vai tas patiesi ir vēsturisks notikums? To izšķiŗ cilvēka sirds. Ar prātu tur nekā pierādīt nevar. Un ja mēs esam iedziļinājušies kristiānisma būtībā, ja esam izpratuši to garu, kas uz mums runā no evaņģēlija, tad sirds saka — jā! Jā — Kristus ir augšāmcēlies! Viņam bija jāceļās augšā, jo viņš nesis mūžību savā dvēselē. Viņš nav bijis tāds kā citi viņa laika biedri, kā visi ikdienišķie cilvēki. Viņš ir bijis lielāks par tiem, stiprāks par sāpēm, varenāks par nāvi.

Un — vai tad mēs neticam, ka Dievs spēj visas lietas? Viņš var arī nāvi pārvērst dzīvībā. Viņš varēja novelt akmeni no Kristus kapa, varēja to saukt ārā, lai vestu pie sevis — savā gaismas un pilnības valstī. Un tad vairs nevajaga nekādu citu pierādījumu. Tad sirdi, Lieldienu zvaniem skanot, pārņem gaišs un saulains prieks.

Mani draugi — mazpulku dalībnieki! Vai arī jūs pazīstat šo priecīgo dvēseles noskaņojumu Lieldienu rītā, šo balto, kluso sirsnību? Varbūt, ka jūs priecājaties tikai par gaidāmo atpūtu, par darba pārtraukumu, šūpolēm un šūpošanos. Varbūt, ka jūsu sirdis līksmas dara pavasaŗa tuvums, kas nāk pie mums, aizdzīdams jūŗā upju un ezeru ledu, atbrīvodams ceļu zālei un atvērdams pumpurus kokiem un ziediem. Bet tas vēl nav pilnīgs prieks. Mācaities to apstarot ar Lieldienu gaismu, un tad tas kļūs vēl lielāks. Lielāks tādēļ, ka jūs saprotīsit, ka arī cilvēks pats ir padots tai lielai kārtībai, kāda valda dabā. Arī cilvēks ir līdzīgs kokam, kas spēj atplaukt jaunā zaļumā tad, kad viņam pāri jau reiz gājusi rudens dzelte. Tad jūs sapratīsit, ka Kristus augšāmcelšanās ir Dieva domu parādīšanās cilvēkiem, ka Debestēvs, neļaudams mirt tam, kas bijis labs un daudz sevī glabājis mīlestības — arī par mums gādās un neatstās mūs nāves un iznīcības varā, ja mēs savu dzīvi būsim krietni un skaisti nodzīvojuši.

Šo atziņu lai ieskandina mūsu sirdīs Lieldienu zvani, Lieldienu saulainie zvani, kuŗu gaviles drīzi, kā baltu baložu bars, pārlidos mūsu zemi, stāstot, ka nāve ir tikai mirklis. Bet dzīvībai pieder mūžība.

Varoņu daudzināšjums

Alfons Francis.

Suminām, jaunie, mēs varoņus drošos,
Ko cildas dziesmas un nostāsti min.
Teikt vai tos vārdos gan spēj gana košos,
Vasaras saule, kad ieguļas ošos —
Aizsaules zilganais mi krēslis tin.

Kādreiz tie soļoja ceļos, kur ejam,
Kādreiz tie bija vēl jautri kā mēs.
Nu jau sen gadus to nedzirdam smejam,
Dusot tiem mūžīgi klusošām sejām
Velēnu palags jau pārsedzies vēss.

— Jūs, kas ar ticību aizgājāt kaujās,
Jūs, kas ar uzvarām cerējiet tad
Brīvību kaldināt varenās saujās, —
Rima kaut rokas un domas tik straujās
Jūsējā atziņa nestās nekad!

Ko drīkst tik cerēt, nu dots tas ikvienam,
Važas, kas saistīja, sarautas rūs.
Izejam laukā un redzam pār sienām —
Kas bija sapnis — nu rotās diendienām,
Latviešu karogi sveicina mūs!

Atminot jūs, senā varoņu draudze,
Robežas mums ja kāds ienaidnieks skārs
Tēviju sargāt ies nākamā audze.
Sīksti tā stāvēs lai naidnieku daudz,
Sīksti tā lūzīs kā ozola zars!

Darbs ir mērķis, kas sevī slēpj apmierinājumu un līdzsvaru ikvienam cilvēkam

Dr. K. ULMANIS

Daugavas mazpulku novads

Daugava, gadu simteņus plūzdama pa saviem klinšainiem, dolomitā izgrauztiem krastiem, nerimst stāstīt par senām un jaunākām vēsturiskām dienām. Daugavas krastos izrakts daudz senlietu, kas tagadnes paaudzei stāsta līdz šim vēl nezināmus stāstus par mūsu tēvu tēviem. Stāsta, ka svešas tautas vienmēr — gan tirdznieciskos, gan iekaŗošanas nolūkos apceļojušas mūsu dzimteni.

Un tad Lielvārde — Lāčplēša dzimtene — ar senām pilsdrupam un pilskalnu. Lielvārdē ir arī Pumpura tēva atdusas vieta, kuŗa kapu kopiņu uzkopa pagājušā vasarā mazpulku nometnes dalībnieki. Turpat ir arī latviešu strēlnieku lielā cīņu vieta — Nāves sala, kas prasījusi upuŗus, bet devusi arī uzvaras, dižas un nepārspējamas.

Novads aizņem abus Daugavas krastus. Augsna Daugavas novadā nav bagāta, jo lielāko daļu zemes aizņem neauglīgi smiltāji, priežu meži un purvi. Liels skaits mazo saimniecību. — Novada robežas — Gaujas ieteka, Ādaži, Inčukalns, Ropaži, Krape, Skrīveri, Birzgale, Baldone, Olaine, Babīte un Mārupe, kur mazpulku jaunatne savus darbus veic, pulcējusies 33 mazpulkos ar 893 dalībniekiem. Šeit darbojas 469 meitenes un 424 zēni

Ar savām čaklām rokām mazpulku dalībnieki apstrādājuši 6,1 ha zemes. Galvenās kultūras bijušas: kartupeļi, kāposti, krūmu pupas un lopbarības bietes.

Mazpulku vecāku mājās pa vasaru dzīvojuši 72 pilsētnieku bērni.

Daugava . . . Daugavas novads . . . Tas vēl reizi atdzims un, jaunatnes dedzīgo siržu mīlēts, piestaros pilns ar patiesi latvisku prieku. Un tad pagātne būs saaudusies kopā ar tagadni, lai nākotnei dotu visu to cildenāko, ko vien cilvēks savai tautai var dot.

Daugava pie Ikšķiles *Foto V. Upītis*

Prieka zvaigznes

ALBERTS SPRŪDŽS

1.

Sals vēl pieturējās.

Logu rūtīs bija krāšņi saplaukušas ledus puķes, pasakaini izrotātām lapām, sidrabaini mirdzošiem ziediem.

Tīrumnieku mazais Aleksis, tupēdams ceļos uz sola, vilka ar rādītāja pirkstu pāri šīm lapām un ziediem, uzpūta siltu elpu un priecājās, ka atkusa ledus un parādījās dzidrs stikls.

— Man pašam būs savs logs, — viņš domāja un skatījās pa apaļo caurumu laukā. O, tā bija pavisam cita skatīšanās un cita pasaules redzēšana pa šo mazo spraugu! Nekāda rūts, nekāds cits plašums to nevarēja atsvērt.

Lūk, pagalma bērza galotne redzama! Vārna, uzmetusies zarā, lēni šūpojas. Groza galvu, pastaipa kaklu un šūpojas. Apsarmojušam zaram atraisās dažas sniega pārslas un nobirst zemē...

Ārā sprēgāja sals, istabā likās tik silts, un Aleksim bija tik labi tā tupēt un lūkoties.

Māte beidza mizot kartupeļus, noskaloja tos spainī un tad sabēra katlā.

— Aleks, izskrien laukā un ienes man žagaru klēpi!

Aleksis dzirdēja un nedzirdēja.

Acīm iekāries savā logā, viņš redzēja, ka vārna palēcās gaisā, it kā gribēdama aizlidot. Bet nē. Viņa tikai apsviedās ar galvu uz otru pusi. Atkal nošūpojās zars, un šoreiz nobira zemē vesels sniega pārslu mākonis.

Aleksis pieliecās vēl tuvāk loga rūtij. Deguns saplaka, atspiezdamies pret platu ledus puķes lapu. Nu viņš redzēja vairāk, skats aptvēra gandrīz visu bērza zaru kroni.

Kā tad! To jau Aleksis bija domājis. Citā zarā, lūk, sēdēja otra vārna, vēl tālāk trešā. Un visas tāpat šūpojās un staipīja kaklus, un birdināja zemē sniega pārslas.

Māte bija beigusi rīkoties ap krāsni, apsēdusies pie ratiņa, sprēda kodeļu. Bet aizmirsusi viņa nebija, ko teica dažas minūtes iepriekš.

— Paskrien, paskrien, Aleks! Drīzāk dabūsi siltus kartupeļus.

Bet Aleksim ēst negribējās, nemaz negribējās, viņš jau bija apkodis krietnu maizes riku ar biezu sviesta kārtu.

Un it kā nekā nedzirdējis, viņš teica:

— Ko tās vārnas tā šūpojas? Māt, paskaties, kā viņas staipa kaklus! Op! Viena tikko neapsviedās apkārt, tik tikko noturējās zarā. Būtu gan joks...

Māte saprata, ka Aleksim negribējās iet ārā.

— Jā, ko viņas tur šūpojas, — viņa teica. — Kā negudras. Izskrien laukā, paķer kādu sprunguli, redzēsi, kā viņas tad laidīsies lapās!

Aleksim otrreiz to nevajadzēja teikt. Viens un divi — tēva cepure galvā, mātes koka tupeles kājās! Un viņš jau nospieda durvju kliņķi.

Tik tikko māte paspēja vēl uzsaukt:

— Un kad nāksi atpakaļ, ienes žagaru klēpi.

— Gudriniece tāda, — apķērās Aleksis, bet bija jau par vēlu, lai grieztos atpakaļ, viņš jau atradās priekšnamā. Vēl solis, — noklaudzēja durvis, un Aleksis jau bija pagalmā.

Nē, sals nemaz nebija tik stiprs, kā viņš to bija vērtējis, tupēdams pie loga un skatīdamies vārnās.

Turpat pie priekšnama kāpnēm sniegā gulēja malkas šķembele. Aleksis to paķēra sviešanai.

Atvēzējās.

Bet kad pacēla acis uz bērza galotni, — apjuka.

— Kur tad vārnas?

Nebija vairs nevienas. Tad ta joks!

— Aizlaidušās, pagāni.

Nujā. Viņš jau arī bija skrējis kā pats nelabais un aizcirtis priekšnama durvis tā, ka salīgojās visa istaba.

Nekā darīt. Aleksis aizsvieda šķembeli pa roku galam un devās pie žagaru grēdas.

Kad jau bija paspēris dažus soļus, nejauši ienāca prātā:

— Kāpēc es aizsviedu skaidu projām? Es tak to varēju ienest istabā.

Un Aleksis pagriezās un gāja atpakaļ, noliecās un pacēla šķembeli no sniega.

Pie malkas grēdas viņš salika uz kreisās rokas veselu kaudzi žagaru un tad, pūzdams vien, nesa istabā.

Padzirdusi viņu priekšnamā grabināmies, māte atvēra durvis un ielaida malkas nesēju.

— Ū, kur lielu klēpi tu ienesi! Paldies.

— Lūdzu, — Aleksis nopurināja sniegu no piedurknes, atstāja koka tupeles pie sliekšņa, pakāra tēva cepuri vadzī

Tā. Nu viņš varēja atgriezties pie sava loga.

Vēlreiz pateikdamās, māte teica:

— Ja jau tu man esi tik labs un paklausīgs, tad būs vien kaut kas tev Lieldienām jāpagādā.

— Kas tad?

— To jau vēl redzēsim. Var jau arī gadīties, ka es vēl apdomājos, ja tu mani vairāk neklausīsi, vai kā...

— Es klausīšu vienmēr.

— Nu, tad jau redzēsi, kas tas būs, kad pienāks Lieldienas.

Aleksis domāja, ko gan labu māte viņam pagādās, un bija priecīgs.

— Atkal bērza galotnē apmetās viena vārna, — viņš gavilēja. Es skriešu viņu aizdzīt prom. Un tad ienesīšu arī otru klēpi.

— Ienes vien, ja tev gadās pa ceļam.

2.

Aleksis turēja vārdu un palīdzēja mātei, kur tik vien varēja.

Žagaru vairs netrūka istabā, aizkrāsne stāvēja ar kalnu. Sauss un viegls kurināmais mātei arvien bija pie rokas, kad ievajadzējās.

Arī rītos tagad Aleksis cēlās agrāk. Tikko padzirda māti istabā rīkojamies, bija augšā. Un kad viņa devās pabarot lopus, viņš gāja tai līdz, palīdzēja nest salmus, uzcelt pelavu nastu uz muguras.

Māte brīnījās vien, cik viņš bija kļuvis veikls un stiprs.

Vienrīt, kamēr viņi rīkojās šķūnī, pa vaļā atstātām kūts durvīm bija izsprucis telēns pagalmā. Vārti nebija aiztaisīti, viņam bija brīvs ceļs uz olnīcu.

— Aleks! — iesaucās māte ar bažām balsī. — Ja nu viņš dosies laukā, kas gan viņu vairs panāks?

— Es panākšu! — atsauca Aleksis un deva kājām ziņu.

Telēns pat nedabūja lāga izšķirties, uz kuru pusi mukt, kad jau Aleksis bija apķēries viņam ap kaklu. Un tāpat turot un vedot aiz galvas, viņu arī iedabūja kūtī.

— Es gan to nebūtu varējusi, — atzinās māte.

— Tāds telēns man ir tīrais nieks, — nospļāvās Aleksis.

Jā, jā. To jau viņa bija redzējusi.

— Aiziesim nu vēl uz pelavnieku. Palīdzēsi man uzcelt skaleni mugurā. Tad tu būsi brīvs.

Aizgāja. Aleksis ar skaleni pirmais, māte dažus soļus nopakaļ.

Piebēra pilnu, saspiezdami, lai vairāk iedabūtu iekšā.

— Tā. Nu jau pietiks. Nesīsim.

Un kamēr māte aizgriezusies ieslēja sakumus kaktā, Aleksim bija izdevīgs brīdis parādīt vēl reiz savu spēku.

Ātri pietupies, viņš pārmeta pasaini pār plecu un bija prom ar visu nastu.

Pārbijusies māte sauca:

— Pagāns, pārstiepsies!

Bet kur nu tev Aleksis pārstiepsies ar pelavām, tās bija nieks viņam, ja jau šorīt viņš bija savaldījis vaļā sprukušu telēnu.

Sniegs vien aizjuka, kur viņš, plati sperdams soļus, aizgāja kā arkls uz kūts pusi.

Māte pārnāca tukšā.

— Jā, ko tu stipram padarīsi, — viņa nodomāja.

Tā tas gāja

Saule kāpa arvien augstāk, dienas iesila, no jumtiem tecēja lāstekas. Vakaros kļuva vēsāks, tad jumtu malās piesala garas ledus tapas.

Aleksis staigāja ar nūju un apdauzīja tās, kad gadījās pavaļāks brīdis. Bet arvien jau mazāk tagad viņam iznāca slaistīties, lai gan dienas auga garumā. Atbrauca tēvs no meža, Aleksim tūlīt bija jāpadod zirgam siens, jāpalīdz izkraut vezums. Aizbrauca viņš prom, — vajadzēja aiztaisīt vārtus, sagrābt sienu, ko zirgs piekaisījis ēzdams.

Dārzā bija atkusis sniegs abelēm, Aleksim vajadzēja apskatīties, vai zaķi tās nav apgrauzuši. Saulē sila bišu koki, bija jā-

pieliek auss un jāpaklausās, vai tur iekšā jau nesāk mosties dzīvība. Tāpat drīz vajadzēja nākt strazdiem, bija pats pēdējais laiks domāt par jauniem būrīšiem.

Ak, darbu, darbu, ja vien visus gribēja apdarīt!

Un Aleksis mētājās no vietas vietā, nemaz nemanīdams, kā pienāca Zaļā ceturtdiena.

Iepriekšējā dienā viņš bija krietni vien noskrējies, saldi gulēja, kad māte pieskārās viņa plecam.

— Kas ir? — viņš jautāja pusmiegā, pusnomodā. — Vai telēns atkal izsprucis pagalmā?

— Nē, tas guļ mierīgi aizgaldā, bet vai tu zini, kas šorīt ir par rītu?

Aleksis mirkli pārdomāja.

— Aha! — viņš atcerējās. Rāvienā bija augšā, un tik ir redzēja viņu, kā nozūdam durvīs, baltā kreklā, basām kājām.

Saule pašlaik taisījās lēkt. Rītu puse sārta, sārta. Nesen ielietais ūdens toverī pie akas bija nomizējis ar plānu ledus kārtu.

Ielauza ar papēdi ledu un mazgājās. Bet tavu aukstumu! Knieba vaigos, koda papēžos un stindzināja pirkstgalus.

Kad vaigi bija jutuši drusku ūdens, Aleksis ieskrēja malkas šķūnī, pagrāba klēpi skaidu un nesa istabā.

Saule, pusē uzlēkusi, padeva labrītu.

Istabā Aleksis ilgi mīdījās no vienas kājas uz otru, kamēr sasila.

— Māt, vai nu man visu gadu būs balta mute?

— Būs, būs. Tikai tā arvien jānoskalojās pie akas.

Apmierināts Aleksis skaitīja ienestās skaidas.

— Un divdesmitseptiņus putnu perēklīšus es vasarā atradīšu?

— Cik skaidu esi ienesis, tik atradīsi. Tikai agri vajadzēs celties, tāpat kā šorīt, un dzīt govis ganos.

— Kas tur ko nepiecelties!

— Tad jau viss būs labi. Apģērbies un nāc brokastīs.

Bet pie galda Aleksim izgaisa rīta prieks. Tēvs solījās braukt uz pilsētu pēc svētku iepirkumiem, māte viņam nosauca visu, kas jāiegādājas. Un nekas tur nebija tāds, kas būtu domāts Aleksim.

— Jā, jā. Tas tad būs viss. Tikai nepiemirsti nopirkt zaļo krāsu. Jānokrāso dzijas.

Taisni Lieldienās viņai bija jākrāso dzijas!

Pagalam sapīcis, Aleksis cēlās no galda, pat lāga nepaēdis.

3.

Tēvs tiešām nekā laba neatveda no pilsētas.

Skābu seju Aleksis staigāja apkārt, un kad mātei vēlāk ievajadzējās atnest ūdeni, viņš teica:

— Man sāp roka. Es nevaru celt smagas lietas.

— Kur tad tu viņu sasiti?

— Sviedu vārnai ar sprunguli un izsviedu.

Māte brīdi pārdomāja viņa vārdus. Nē, tur kaut kas slēpās atkal viņam aiz ādas.

— Ienes, ienes, — viņa teica maigā balsī. — Gan jau tēvs no pilsētas kaut ko būs atvedis arī tev.

Aleksis stāvēja pie loga, kad viņa to teica. Un pēkšņi viņam likās, ka istabā ieplūst vairāk saules, visa pasaule it kā atmirdz gaišāka. Jā, tā bija cita runa, pavisam citādām acīm tagad varēja lūkoties uz darbu.

— Var jau pamēģināt, — viņš teica, — bet te — locītavā — briesmīgi sāp.

— Ja jau nu tiešām tu nevarēsi, iešu tad pati.

Mirkli vēlāk Aleksis jau svilpoja pagalmā, čikstinādams akas vindu. Svētki vairs nebija tālu, tepat pievārtē, drīz visos šķūņos sakārs šūpoles, kāpēc tad cilvēks nevarēja uzsvilpot, ja turklāt vēl viņam bija apsolīts kas labs?

Pēc vienas minūtes viņš jau bija atpakaļ ar pilnu spaini ūdens.

— Roka nesāpēja?

— Tā kā nejutu vairs. Būs jau pārgājusi sāpe.

— Tad jau labi, — nopriecājās māte.— Taisni nobēdājos, ka tik nu nesaslimsti pašos svētkos. Nevarēsi ne šūpoties, nedz kaulēties olām.

Tas nu gan būtu traki, bet Aleksim — paldievs Dievam, nekas vairāk neatgadījās, viņš bija stiprs, kā agrāk, un veikls tāpat, un pakalpīgs mātei. Taisni svētku sest-

. . . jau Aleksis bija apķēries telēnam ap kaklu

dienā, kad bija tikdaudz iešanas un skriešanas, Alekša veiklās kājas un stiprās rokas bija neatsveramas.

— Jā, jā. Es būtu izputējusi bez viņa, — apliecināja māte tēvam svētku vakarā, kad bija paveikti visi darbi. Viņas vārdos bija daudz patiesības.

Paēduši vienkāršas vakariņas, Tīrumnieki devās dusā, lai pēc dažām stundām celtos atkal augšā.

Baznīcā visu nakti notika lūgšanas, ne tēvs, nedz māte tajās nevarēja piedalīties, tāpēc vismaz rītā kādam vajadzēja agrāk aizbraukt, lai sagaidītu Kristus augšāmcelšanos un nosvētītu brokastis.

Tūlīt pēc pusnakts māte jau bija augšā un modināja tēvu:

— Celies, celies. Iedod zirgam auzas.

Arī Aleksis to dzirdēja un aizmigt vairs nevarēja, lai gan kādu stundu vēl būtu drīkstējis nosnaust.

Pavārtijies gultā, cēlās arī viņš, novēlēja priecīgas Lieldienas tēvam un mātei, sāka mazgāties.

Māte pienāca pie drēbju skapja, Aleksis dzirdēja, kā iečīkstoties atvērās durvis. Prātā ienāca tas, par ko jau tik daudz bija domāts: varbūt viņa meklēja to, ko tēvs viņam bija pārvedis no pilsētas?

Ziņkāre pārņēma Aleksi tik ļoti, ka viņš sasteidza mazgāšanos, nosprauslojās un pagrieza galvu uz mātes pusi. Ak, nē! Viņa tikai bija izņēmusi baltu dvieli.

Kamēr Aleksis slaucījās, māte vēlreiz devās pie skapja, bet arī šoreiz bija jāpiedzīvo vilšanās. Un lai gan viņš dabūja tīru veļu, pavisam jaunu veļu, ko vēl ne reizi nebija valkājis, bet tas jau nebija tas, par ko viņš bija sagatavojies priecāties.

— Kad aizbrauksi baznīcā, tu redzēsi Kristus kapu un eņģeli, kas noņems smago akmeni; — stāstīja māte.

Aleksim bija tā, it kā arī viņa sirdij būtu uzvēlies smags akmens, kad viņš ņēma vecos, nodriskātos zābakus, lai apautu kājas. Viens papēdis bija nošķiebies, tik nejauki nošķiebies, ka palika nelabi, skatoties vien.

Un pēkšņi Aleksim uznāca tik nepatikama sajūta, ka viņam nemaz vairs negribējās braukt uz baznīcu. Acīs pat saspiedās asaras, viņš vēl brīdi pagrozīja zābaku rokās un tad ar troksni nometa zemē.

Māte bija vērojusi kluso cīņu Aleksī, īstā brīdī viņa teica:

— Met vien nost. Tā kā tu mums ar tēvu esi labs dēls, tad mēs tev dosim jaunus zābakus.

Negribējās, pavisam negribējās ticēt tam, ko dzirdēja. Jaunus zābakus?

Mirdzošām acīm Aleksis raudzījās mātē, skats it kā jautāja:

— Tu man dosi jaunus zābakus? Nē, cik tu gan esi laba, māt!

Un māte attaisīja pūra lādi, izņēma no turienes solīto un sniedza Aleksim.

— Tos tu godam esi nopelnījis.

Abām rokām Aleksis satvēra dāvanu, nezinādams, ko citu darīt, kā izturēties. Tāds prieks bija viņu pārņēmis. Smagais akmens novēlās no sirds, tā izplūda pateicības jūtās pret māti un tēvu.

Tad Aleksis gāja un noskūpstīja viņiem roku:

— Paldies, māt! Paldies, tēv!

— Tos jau tu pats esi nopelnījis, — teica arī tēvs. — Tā jau tev tā kā pirmā alga.

Drebošiem pirkstiem Aleksis āva jaunos zābakus kājās. Lampa vāji apgaismoja istabas kaktu, kurā atradās viņa gulta, bet viņš tīri vai apreiba no prieka, kā laistījās viņa zābaki. Nē, tik spožu ādu viņš vēl nekad nebija redzējis!

— Es jau pats sevi varu saskatīt. Kā spogulī.

— Nu, tad uzmanies arī, lai pārāk ātri tu viņus nenovalkā.

Nē, šitos nu gan Aleksis sargās. Paša nopelnīti, tie bija viņa pirmā alga.

Varbūt tāpēc arī viņi mirdzēja tik spoži...

Pēc stundas Aleksis ar tēvu jau sēdēja ragavās, ērti atzvēlušies, un brauca uz baznīcu sagaidīt Kristus augšāmcelšanos un nosvētīt svētku brokastis.

Debesīs mirdzēja zvaigznes. Aleksis lūkojās tajās, un viņam likās, ka kaut kur vēl mirdzētu citas zvaigzes. Kur tas varētu būt? Zem segas ragavās, kur atradās viņa jaunie zābaki, krūtīs, kur sita jautra sirds?

Brīdi pārdomājis, saprata:

Jā, tās jau bija prieka zvaigznes, kas mirdzēja sirdī.

Pavasaŗa dziesma

A. Aneraude, 402. Ziemeru mazp.

Šalc vēji, skriedami pār mirdzošajām ārēm,
Ir atkal birzīs uzplaukušo bērzu tvans.
Kā sidrabaina atbalss viegli tur iz tālēm,
Kur jaunas darba steigas pilns — klāt pavasars!

Man gribas laukos iet, un saules dienas
Priekš aukstās ziemas dziļi sirdī krāt,
Tad skumjas stundas vairs nevienas
Man pāri nenāks savus spārnus klāt.

Es redzu sējējus, kas atkal negurstoši steidzas
Ar čakliem soļiem plašās druvas izmērīt.
Kad krēslā tīti dienas mirkļi beidzas.

Māmuliņai

A. Aneraude, 402. Ziemeru mazp.

Kad es glāstu tavu galvu, mana mīļā māmuliņa,
Atkal sirdī dziļi, dziļi mostas gaišais bērna prieks.
Kur tu lēni garām eji, itkā sirma pasaciņa,
Nodreb zāle, nošalc vēji, skaistāk atmirdz baltais sniegs.

Kad tu savas čaklās rokas man uz galvas uzliec, māt,
Gribas raudāt, kā reiz dienās, kad tu nerātnībā rāji.
Kaut tu būtu visu mūžu dzīves stundās manim klāt,
Atmaksātu tev to mīlu, ko tu manā sirdī krāji.

Un es lūdzos, kaut tev nestu sauli mūža novakars
Ilgi, ilgi dzīvē savā atcerēšos glāstu tavu.
Un ikvienam mūža gaitās, būtu novēlējums mans.

Pāri jumtam gāju pūtni skries un uz pavasaŗa dzīrēm trauksies.

Jautri tie pēc tevis sasauksies, bet tu klusēsi un neatsauksies.

Šī gada 22. februārī no mums šķīrās mūsu mīļais un centīgais mazpulka dalībnieks

VALDIS SPROĢIS,

dzimis 1921. gada 6. februārī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

289. Salienas mazpulks.

Partizāni

A. JANSONA stāsts par brīvības cīņu laikiem

Tā bija sekla ziema.

Jau marta sākumā pēkšņs atkusnis atsedza mālaino zemi. Izbraukātie un ragavu nošļūkātie ceļi līgojās kā platas dubļu abras. Lauku strauti uzrūga un burzguļodami kausēja čagano ledu, pa kuŗu jau mutuļoja brūni ūdeņi.

Dienās laiku pa laikam uzsmidzināja silts lietus, bet naktīs vienmēr sāka pūst ass ziemelis, un zeme sprakšķēja kailsalā. Lietū aprasojušie bērzu un egļu zari apledoja un vējā brakšķēja kā sausi kaņepju kauli mīstiklu zobos. Pakalni un ceļi pārvilkās ar ledainu skrabu, pa kuŗu ragavām varēja braukt gandrīz tikpat labi, kā pa Daugavas grumbuļaino ledus klāju.

No sarmainajām egļu skupsnām dažreiz naktīs pacēlās vieglas dūmākas un dūmu grīstes, kas kā smalki zīda pavedieni sabiezēja tumšos mākoņu lēveros un mīksti plīvoja starp zvaigžņoto debess jumu un pelēko zemi.

Uz apledojušiem arumiem dažreiz naktīs kā sirmi lūši izlīda sakņoti, sakumpuši vīri, apbruņojušies ierūsējušām pistolēm, medību bisēm un cirvjiem — stipros elkšņu kātos.

Gandrīz visi šie drūmie latvju vīri, kuŗiem daudzreiz līdzās stāvēja arī jauni zēni, bija ģērbušies vienādi: deglainos kamzoļos vai pelēkos svārkos; kājas bija ieautas vieglās pastalās, lūku vīzēs vai degutā izmērcētos stulmeņos.

Bet galvā viņiem visiem bija vienādas pār ausīm noļukušas jērenīcas.

Bieži vakaros šie platie vīri, izlīduši no mežiem, aiztunturoja līdz kādai krijām apšūtai lauku mājai, pār kuŗu kā modri sargi sasalušās zaru rokas plēta veci oši vai kļavas, un klusu pieklauvēja pie smagajām āra durvīm, vai arī kā janvāŗa naktī nosalušas irbes — piegrabināja pie ledus puķēm apvilgušajām rūtīm. Un istabās šādās reizēs, gandrīz vienmēr reizē ar sērkociņa vai sveču galu uzliesmojumu iesprakšķējās kādas sievietes — vai visbiežāk gan — kāda sirmgalvja nedrošš vaicājums:

„Kas tur — tik vēlu?"

„Partizāni..." no āra trauca steidzīga atbilde. — „Atveŗat durvis — latvju meža brāļiem..."

„Mūsējie!" istabās atbalsojās. — „Paldies Dievam, — sarkanie plēsoņi vis nekvern aiz mūsu durvīm! Paldies Dievam..."

Nožvadzēja atslēgas, atkrita aizšaujamais un durvis plaši atvērās leģendārajiem latviešu partizāniem, kas, sniega pikas no vīzēm un stulmeņiem dauzīdami, sanāca siltājā istabā.

Uz galda tūliņ sāka kūpēt karašu kampalas, ķiļķenu vai klučku bļodas un garda, no iesala maizes darināta dziŗa.

... dažreiz naktīs kā sirmi lūši izlīda sakņupuši vīri, apbruņojušies ierūsējušām pistolēm ...

Šautenes starp ceļgaliem iežmieguši, sakņotie vīri naski steidzas cilāt nažus, krūzes un kaŗotes, kas gandrīz visas bija grebtas no cieta bērza vai oša.

Valodas nesprēgāja. — Klusēdami šie vēju appūstie vīri bija ienākuši, klusēdami viņi ēdā un tāpat klusēdami cēlās no galda un, kādu rupjmaizes donu vai žāvētas gaļas sloksni kabatās noglabājuši, virzījās atpakaļ uz durvīm. — Tikai tad, kad kāds sirmgalvis vai arī kāda sieviete, apkūpējušo sveču galu pirkstos turēdama, bikli ievaicājās: „Cik tad nu ilgi vēl sarkanarmieši kā ķirmji grauzīs mūsu dzīvi?" partizānu acīs iemirgojās liesmainas zibeņu strēles, bet lūpās gūlās smagi vārdi:

„Kas lai izdibina? To tikai Dievs vien zina... Tomēr... Ilgi jāgaida mums vairs nebūs! Drīz būsim brīva tauta! Bet nu ar labu nakti — līdz citai reizei!" — Un viņi atkal — sakumpuši un drūmi — kā sirmi lūši ietunturoja sarmas piebirušajās egļu skupsnās.

1.

Jaunarumu Uģis savilka pirkstus dūrēs un pietvīka. Aiz plānās dēļu sienas iegārdzuļojās rupji sarkanarmiešu smiekli:

„Partizāni? Ha-ha-ha! Tos mums gan nav ko baiļoties! Tie zenķi mitinēs tikai tādās vietās, kur krustojas vilku, ne mūsu ceļi. Brauksim!

„Labi..." attrauca kāda cita balss — „Brauksim gan, bet pirms kāpjam ragavās, Griška, atrauj vēl vienu pudeli sīvā... Nakts būs auksta..." — Nopaukšķēja vairāku pudeļu korķi; valodas ieskanējās skaļāk.

Jaunarumu Uģis pievirzījās tuvāk krogus šķērssienai, mēģinādams iespiest savā atmiņā, kā siltā vaskā, katru sarkanarmiešu vārdu.

„Sēļu kalnā ir mūsējo štābs..." dobji dimdināja kāda rupja balss — „Tur varēsim pārdomāt un apsvērt savas tālākās gaitas. — Šauteņu un patronu mums ragavās diezgan! Ir pat trīs ložmetēji... Jāsadabū tikai — kaŗotāji!"

„Kaŗotāji? Gan tie salasīsies paši!" attrauca kāda aizsmakusi balss — „Tikko mums sāks klāties labi, salasīsies kaŗotāji kā knišļi! Latviešu Rīga esot bagāta pilsēta. Kad aizkaŗosim līdz tai, būsim arī mēs bagāti vīri..."

Uģa mazās dūres sažņaudzās vēl ciešāk. „Rīgu jums neredzēt ne mūžam! Jūs, manas dzimtenes nekrietnie postītāji, netiksit šonakt ne līdz Sēļu kalnam!" zēna sirds karsa dusmās.

Tukšajā, ziemas drēgnuma un krēslas pielijušajā krogus istabā bija klusu kā ledus pagrabā. Ieklīdis pirms dažām stundām šajā dižgabalu lādiņu sagrautajā krogū, lai mazliet apsildītu sniegputenī sademējušos locekļus, Uģis bija paguris snaudā. Jau pēc brīža viņš gulēja tik cieši, ka pat nedzirdēja sarkanarmiešu ierašanos krogus blakus istabā. Tikai tad, kad dzīrotāju balsis sāka skanēt dobjāk, pavērās viņa acis un izgaisa snaudas dūmākas.

Sākumā Uģis nevarēja noprast, kas īsteni ieradušies blakus kambarī. Bet jau brīdi vēlāk, ieklausījies mazliet vērīgāk skurbumā pagurušo vīru valodās un pamanījis pagalmā krietnu rindu municiju kastēm uň ieročiem piekrautas ragavas, viņš saprata, ka blakus istabā dzīro un savus jaunos nodomus kaldina krietna grupa sarkanarmiešu. Tagad nu tikai pašam vajadzēja uzmanīties! Vajadzēja uzklausīties sarkanarmiešu valodas, izlobīt no tām svarīgākās ziņas un aiznest tās latviešu partizāniem uz Lāču silu.

Uģis piespiedās vēl tuvāk šķērssienai... Kad pēc brīža sarkanarmieši sāka posties ceļā uz savu štābu — Sēļu kalnā, pāri kailsalā sprakstošai zemei bija nolijusi jau krietna krēsla. Uģis ciešāk aizpogāja puskažoķeli, uzmauca dziļāk galvā nolutušo bauceni un ar skubu izmetās no istabas. Slēpdamies aiz zediņa žoga, viņš ietunturoja sarmas piebirušā bērzu sīklītē. Nu jau vairs nevajadzēja baiļoties, ka viņu nepanāk kāda sarkanarmiešu lode! Nu jau viņš varēja izslieties kā briedis un traukt pāri aizsalušajiem strautiem un muklājiem.

Līdz Lāču silam bija pilni četri kilometri. Noskriet šo tālo ceļa gabalu — bez elpas dziļākas atvilkšanas un atpūtas, nespētu pat rūdīts skrējējs. Bet Uģis, šis sīkais, tikko piecpadsmit gadus vecais zēns — tomēr to spēja, jo viņu uz priekšu rāva varenais dzimtenes mīlestības spēks.

2.

Vecais Sumbris iemeta ugunskurā apsveķojušu egles šķilu un turpināja: „Mēs varam būt lepni un laimīgi, ka Dievs mums

lēmis dzīvot tik lielā laikmetā, kāds ir šis! Būs laiks...“ vecais Sumbris pacēla balsi, „Ticiet, būs laiks, kad latvju rakstnieki vis par mums skanīgas poēmas, aktieŗi uz skatuvēm atveidos mūsu tagadējo dzīvi un centienus, komponisti mūsu pārdzīvojumus un lielās brīvības ilgas ieliks skaņās. Patiešām, draugi,“ runātāja acīs iegailējās sidrabains spožums, „Latviešu partizānu vārdus mūsu dēli un dēlu dēli ierakstīs pirmajās Latvijas vēstures lappusēs!“

„Tu saki: Latvijas vēstures lappusēs...“ ķeraino galvu delnās kā platās lūkšās iespiedis, domīgi ieminējās kalējs Vaŗadūre. Viņš bija kā ozols — sakņots vīrs, kas katrā vietā, kur vien radās izdevība, mēģināja padižoties ar savu milža spēku.

„Lai Dievs dotu! Lai Dievs dotu!“ Vaŗadūre vēlīgi turpināja. „Bet... Tās brūces, ko mūsu tautai sit šis laiks — ir dziļas un lēni dzīstošas. Ja arī mēs, latvieši, uz saviem durkļiem no visa šā jūkļa iznesīsim latvju tautai brīvību, tad tā būs gluži kaila. Mūsu pilsētas, fabrikas, druvas — viss būs sagŗauts un apklāts drupu gružiem. Latvjiem būs gan, varbūt, brīvība, bet nebūs rocības un tādēļ mums vajadzēs atkal krist kādas bagātākas tautas verdzībā vai aizbildnībā...“

„Tā nerunā, kalēj, veco strēlniek, kam kaulos iegūlušās jau Mazūru ezeru un Tīreļpurva dūņas! Tā nerunā“, vilkdams no kabatas cūkas pūšļa tabakmaku, spēji nokrencelējās plecīgs puisis, kuŗu visi saukāja par Lingu Lāci. Pārējo partizānu vidū viņš izdalījās krietni redzami. Viss viņam bija plats un stiegraini muskuļots; vienalga, vai tie bija pleci, krūtis, zods vai arī valoda un kustības.

„Mēs, latvieši...“ klakšķinādams šķiltavas, turpināja Lingu Lācis, „esam izbriduši daudz baigāku nabadzības dūksti nekā tā, kuŗas priekšā tagad stāvam. Brīvība mūsu tēvus, mātes, māsas, tāpat kā pavasaris gāju putnus, sauks atpakaļ dzimtenē no tālajām Aizamūras taigām, no ķirgizu stepēm... Zaudēts ir tik pat jau, kā viss! Palikusi vēl tikai nelaužamā ticība gaišākai rītdienai. Vai lai zaudējām arī to?“ Lingu Lācis liesmainu skatu pavērās pretējā ugunskura malā sēdošā Vaŗadūrē, it kā taujādams: „Nu, kalēj, ko tu tagad saki?“

„Mēs varam būt lepni un laimīgi, ka Dievs mums lēmis dzīvot tik lielā laikmetā, kāds ir šis!“

Runāt tomēr neviens vairs negribēja. Vārdi, ko tikko bija teicis Lingu Lācis — likās katram tik patiesi, ka tos vēl cilāt un kuplināt nebūtu vairs nozīmes. Lēni pīpes sūkdami, vīri kā apmelnējuši ciņi sēdēja ap degošo ugunskuru, laiku pa laikam iemeta tajā kādu iekuru vai praula gabalu un drūmu skatu nolūkojās, kā, liesmu apņemts, tas pārvērtās siltumā un pelnu plēnēs.

Daži vīri, aprepējušās delnās šautenes iežņauguši, snauda uz apsarmojušām egļu skujām zem zvaigžņu piebirušajām marta debesīm. Sīkās rieviņas un krunciņas, kas bija apvijušas viņu lūpu un acu kaktiņus, runāja skaidrus vārdus, ka ikviens no viņiem šajā mirklī domās vai sapņos kavējās savā pusē un saviešu vidū. Ikvienam no viņiem bija pašam sava dzīve, savi tuvi

ļaudis kaut kur Zemgalē vai Vidzemes kalnājos. Ikviens no viņiem domās klejoja pa savām bērzu ataugām, tīrumiem un druvām, kur kādreiz vingri viņi bija cilājuši arklu un sētuvi!

Bet tagad viņus visus vienoja un tuvus vienu otram darīja lielais mērķis, kas ar savu cēlumu un diženumu spēja aizēnot katra sīkos centienus un savtīgās domas. Ikviens no viņiem apzinājās: dižā stunda situsi! Nu beidzot atsteidzies laiks, atraisīt savas rokas un garu no verdzības važām un padzīt ienaidnieku, kas kā sarkans ķirķis grauza viņu dzīves metus, un kā sarkans bandīts postīja viņu gadiem ilgi krātos darba augļus un slepkavoja viņu tēvus, mātes un māsas.

Dūdis gausi izstaipīja muskuļainās rokas, nodrebinājās un, Sietiņa zvaigznēs virs egļu smailēm palūkojies, miegaini nododināja:

„Savādi... Drīz jau būs pusnakts bet Uģis vēl ar maizes klaipiem nerādās."

„Būs sācis okšķerēt sarkano takas un migas! Viņš jau uz tādām lietām manīgs. Vai tad vien reiz vien maizes vietā — atnesis mums ziņas par sarkanarmiešiem? — Tas puika kustīgs kā ūdenszāle..." mierīgi noteica Lingu Lācis, izdauzīdams izsmēķēto pīpes galviņu pret sasalušā stulmeņa purngalu.

Ap ugunskuru kļuva atkal kluss.

Sveķainās egļu pagales dega tik lēni un mierīgi, ka Dūdis varēja sadzirdēt pat ledus plaisāšanu uz tālā Daugavas klāja. Brīžam, kad ledus brakšķēšana nodārdēja sevišķi dobji, šķita, ka viņš guļ atkal ierakumos pie Ķekavas un klausās vācu lielgabalu kanonādē. Toreiz, kad viņš brīvprātīgi ierakstījās latviešu strēlnieku bataljonā, viņam bija tikko piecpadsmitais gads. Tagad? Trīs gadi šķir to laiku no šā, bet kas šajos trīs gados nav jau pārdzīvots, ciests un izturēts...

Dūdis nodrebinājās un nedomāja tālāk. Daudz tīkamāk viņam tagad likās klausīties Daugavas ledus brakšķēšanā, nekā rakties atmiņās, kas bija rūgtas kā apšu atvases un smeldzošas kā karstas tērauda dzirkstis.

„Māte, tēvs, māsa... Visi viņi sarkano durkļu mocekļi..." Dūda mute kļuva sausa, uz pieres izsvīda sviedru lāses. Viņš saraustīja drūmās domas, ieplēta acis, lūkojās zvaigžņotajās debesīs un gaidīja, kad atkal no Daugavas puses atskanēs dobjš dārdiens. Bet ledus uz Daugavas klusēja... Viņš varēja dzirdēt vienīgi koku zaru šalkas, kas kā pasakains briežu bars sprakstošiem locekļiem drāzās un joņoja pāri un garām snaudošajiem partizāniem. Pēkšņi, dīvainu baiļu un satraukuma sagūbīts, Dūdis sarāvās sīciņš kā ciekurs egļu pazarē, pabāza galvu zem puskažokļa apkakles un jūtās sīks un niecīgs šajā varenajā naktī

Austrumu pamalē virs apsnigušajām bērzu ataugām ieblāzmojās pirmais rīta sārtums. Sarma un sniegs pamazām kusa un pilēja no līganajiem zariem, aprasodami pie ugunskura snaudošo vīru cepures, ieročus un sejas. Kaut kur egļu degšņā laiku pa laikam ieķērcās kāds meža putns un lapsu vai stirnu iztraucēts, smagām spārnu vēdām vairākkārt apriņķoja vientuļo ugunskuru.

Pēkšņi no tumšas, kā apsirmojis pundurītis iznira pietvīcis zēns, ģērbies īsā aitādas kažociņā un āvies jaunās pastalās.

„Uģis!" izslējās Varadūre un tūliņ steidzās modināt pārējos vīrus.

Jaunarumu Uģis patiešām bija atgriezies atkal bez maizes klaipiem, bet gan ar ļoti svarīgām ziņām.

Lejup pa aizsalušo Daugavu no Krustpils puses virzoties desmit zirgu liela sarkanarmiešu vezumnieku karavana. Bruņotu sargu un pavadoņu esot ap četrdesmit...

„Vezumos viņiem, katrā ziņā, municija un ieroči!" stāstīja Uģis, elpu neatvilcis.

3.

Kad Jaunarumu Uģis bija visu izstāstījis un arī pārējie vīri visu iztaujājuši, Varadūre pirmais taisīja lēmumu:

„Pie Dimdukrācēm, kur ziemas ceļš novirzās gar pašu krastmalu, mēs viņiem krustosim ceļu!"

„Protams, to mēs darīsim!" atsaucās Lingu Lācis un citi vīri.

„Viņi iespurgs mūsu lodēs kā teteri duklās!"

„Ložmetēju mums vajag jau sen..."

„Patronu arī!"

„Ko divdesmit latviešu partizāniem var izdarīt kaut vai simts sarkano?"

(Turpinājums sekos.)

Novērosim laiku

J. BARLOTI, Z. M. Meteoroloģiskā biroja vadītājs

Meteoroloģiskā stacija Priedainē, pie Krāslavas

Cilvēka dzīvē daudzu darbu sekmēšanās ir atkarīga no laika apstākļiem. Neražas lauksaimniecībā, ko izsauc ilgstošs sausums vai arī pārmērīgs lietus daudzums, nereti skumdina zemes arājus un sagādā manāmus iztrūkumus arī valsts saimniecībā. Tādēļ katrs zemkopis, iedams pavasarī ar sētuvi uz lauku, vērtē zemes drēgnumu, tāpat arī vasarā, apstaigādams druvas, jo uzmanīgi ievēro drēgnuma apstākļus. Drēgnums ir viens no stādu augšanai nepieciešamiem faktoriem.

Ne mazāka loma stādu attīstībā ir siltumam, un tādēļ, iekams nodot sēklu zemes klēpī jaunu asnu izdzīšanai, lauksaimniekam jāseko arī siltuma pakāpei.

Arājs, otru arāju sastapdams, parasti jau sarunas sākumā izsaka īsos vārdos savas rūpes vai apmierinātību par laika apstākļiem — par sausu, par slapju, par vēsu u. t. t.

Arī jūrnieks un zvejnieks vēro laiku, īpaši vējus, iekams sāk savu jūras braucienu.

Pēdējos gados, izveidojoties kara mākslām, sevišķi aviācijai, kur jo bieži lidojuma uzdevuma sekmīga veikšana atkarīga no mākoņiem, vēja, miglām un gaisa caurredzamības, laika novērošanai arī armijas interesēs sāk pievērst lielu vērību. No lidmašīnām nomestās vai citādi izlaistās indīgās gāzes izplatās galvenā kārtā pa vējam un tādēļ arī mierīgiem iedzīvotājiem aizsargāšanās labā jāprot novērtēt vēja virziens un ātrums; jāprot ātri lemt, vai nomestās bumbas indīgās gāzes vējš nes virsū, vai projām, vai drīkst bez gāzu maskas uzkavēties atrašanās vietā vai ar steigu jādodas projām

Ievērojot sacīto, būtu vēlams, ka laika novērošanai arī mazpulkos piegrieztu nopietnu vērību. Sevišķi būtu jāprot novērtēt tādus laika apstākļus, kas neprasa dārgus instrumentus.

Tiem mazpulku dalībniekiem, kuriem ierādīti savi zemes stūriši un kas audzē dažus stādus, jāprot p. p. novērtēt zemes drēgnums, lai vajadzības gadījumā varētu stādiņus aplaistīt, bet nepielietu arī par daudz un nelaikā.

Vairakos mazpulkos jau tagad izdara laika novērojumus. Ja šos novērojumus veic saskaņā ar attiecīgām instrukcijām un norādījumiem, tad tiem bez paša novērotāja prakses ir arī valstiska nozīme. Šādus labi veiktus, kaut arī mazus novērojumus meteoroloģiskais birojs var izmantot Latvijas klimata īpatnību raksturošanai dažādos valsts novados. Norādījumus par novērošanu izsniedz Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa. Dažiem mazpulkiem, kuŗos būs iestrādājies meteoroloģisko novērojumu vadītājs un mazpulka dalībnieki būs centīgi vienkāršo laika novērojumu izpildīšanā, meteoroloģiskais birojs nākotnē cer izsniegt arī kādus instrumentus sekmīgākai novērojumu veikšanai. Šādus mazpulkus tad, saziņā ar mazpulku vadību, ieskaitīs Meteoroloģiskā biroja novērotāju sarakstos.

Mācīsimies pazīt savu apkārtni, savus stādus lauciņā! Mācīsimies arī pazīt tos apstākļus un notikumus dabā, kādos šie stādiņi dod lielāku un labāku ražu. Veicināsim valsts un savu drošību un labklājību!

Dzīvžogu augi

Agr. A. KALNIŅA

Bezvārža dzīvžogs norobežo krāšņuma dārziņu

Beidzamā laikā mājas un tās tuvākās apkārtnes izdaiļošanai tiek piegriezta nopietna vērība. Gan kursos un priekšlasījumos, gan arī laikrakstos un žurnālos lauksaimniekus un arī citus māju īpašniekus uzaicina rūpēties par savas mājas un līdz ar to arī par visas Latvijas izdaiļošanu.

Šim izdaiļošanas darbam vajaga daudz līdzekļu, ja visus vajadzīgos stādus grib iegādāties kokskolās.

Jaunatnes uzdevums ir ne tikai palīdzēt, bet, kur vien tas iespējams, arī pašai veikt šo izdaiļošanas darbu, gan savairojot vajadzīgo stādāmo materiālu, gan arī pēc plāna iestādot to vajadzīgās vietās. Daudzus kokus un krūmus var viegli savairot arī bez lecektim un siltumnīcām. Pašu audzētos stādus arī vēlāk gribēsies rūpīgāk kopt. Tie netiks pamesti likteņa ziņā, kā daudzi meža dienās iestādītie kociņi, kuŗi gan zemē iedēstīti, bet vēlāk, neaplieti un neapkopti, aiziet bojā.

Minēšu dažus dzīvžogu augus, kuŗus katram mazpulka dalībniekam iespējams viegli izaudzēt.

Cirptiem dzīvžogiem piemēroti augi:

Ligustrum vulgare — bezvārdis.

Beidzamā laikā to visvairāk audzē un arī ieteic audzēt. Sevišķi piemērots smagākām, mitrākām augsnām, kaut gan labi padodas arī sausās, saulainās vietās. Ieteicams audzēt priekšplānā, mājas tuvumā, kur labāk var apkopt, biežāk apcirpt. Stādīšanai var izlietot jaunus vai arī vecus stādus, kuŗi, krietni apgriezti, ar laiku sazaro un veido ļoti skaistus, kuplus dzīvžogus. Viegli vairojams kā ar sēklām, tā arī ar bezlapu spraudekļiem.

100 g sēklu maksā Ls 0,65, kg — Ls 4,80.

Sēklas izsējamas rudenī vai stratificējamas, t. i., sajaucamas ar 3—5 d. mitras smilts vai smalkas grants un uzglabājamas līdz pavasarim maisos vai arī caurumainos traukos laukā vai pagrabā. Mitrā vieta laikus izsētās sēklas dīgst tūliņ pirmā gada pavasarī. Pēc dīgļlapiņu pārādīšanās stādiņi pārpiķējami. Labi kopjot, 2—3 g. iespējams izaudzēt pietiekoši lielus dzīvžogiem derīgus stādus, kuŗi, pāris reizes vasarā apcērpot, jau nedaudz gados izveido skaistu dzīvžogu.

Bezlapu spraudekļi griežami rudenī vai siltākās ziemas dienās un uzglabājami laukā vai pagrabā ieslīpi ierakti mitrā smiltī vai irdenā kūdrā. Katrā ziņā jau ziemu sagriežami vajadzīgā gaŗumā, t. i., 12—15 cm, lai līdz pavasarim paspētu apdziedēt rētas. Bezlapu spraudekļi aug ļoti labi. Kokskolās pirkti stādi maksā Ls 0,30—0,50 gab.

Caragana arborescens — dzeltenā akacija.

Vēl nesen atpakaļ dzeltenā akacija bija gandrīz vienīgais cirptos dzīvžogos audzējamais stāds. Arī tagad tā ir neatvietojams augs barības vielām nabagās, sausās, smil-

šainās vietās, kur citi augi nīkuļo. Ieteicama arī saimniecībās, kur vasaru darba spēka trūkuma dēļ nav iespējams citus stādus pienācīgi apkopt. Jauni stādi veido skaistus dzīvžogus, bet vēlāk dzīvžogi paliek no apakšas kaili.

Dzeltenā akacija ir viens no visvieglāk savairojamiem augiem. Pie mums tā ir tik bieži sastopama, ka sēklas gandrīz katram būs iespējams savākt vai nu savā vai kaimiņu dārzā. Pērkot sēklas maksā 100 g Ls 1,15, 1 kg — Ls 8,00.

Sēklas rudenī iztīrāmas no pākstīm. Pa ziemu uzglabājamas papīra vai drānas maisiņā sausā, vēsā vietā, pavasarī izsējamas dobēs. Aug strauji. Otrajā gadā, pietiekoši atgrieztas, dzeltenās akacijas veido kuplus, spēcīgus krūmus. 2—3 g. veci stādi stādāmi dzīvžogā. Var izveidot zemus vai arī 2—3 m augstus dzīvžogus. Kokskolā dzelteno akaciju stādi maksā Ls 0,05—0,50 gabalā.

Ribes alpinum — alpu jāņogulājs. mīklenājs.

Audzējams mitrākās zemēs. Sevišķi ieteicams ēnainās vietās, kur citi krūmi nīkuļo, piem., vecos kapos, kur ēnas dēļ kapi paliek neapdēstīti, neapkopti. Pavasarī plaukst ļoti agri, agrāk par pārējiem kokiem un krūmiem. No mīklenājiem var veidot zemus, kā arī līdz 1,5 m augstus dzīvžogus.

Pavairot var ar spraudekļiem, un tie pat ap Jāņiem sprausti, tā tad jau lapoti, labi attīstās. Kokskolā pērkot stādi maksā Ls 0,30—0,60 gab.

Symphoricarpus racemosus — baltā sniegoga.

Tas arī ir labi pazīstams augs. No pavasara līdz vēlam rudenim zied sīkiem, rožainiem ziediņiem, rudenī attīstās baltas ogas. Apcirpts veido mazus, skaistus dzīvžodziņus. Aug visādās zemēs. Pieticīgs, izturīgs, ātri aug. Vienīgais trūkums — dzen daudzas atvases. Vairojams ar sēklām, kuras sējamas rudenī vai stratificējamas un sējamas pavasarī. Mitrās vietās sēti un labi kopti jau gada laikā dod spēcīgus, dzīvžogiem derīgus stādus. Kokskolā pērkot, maksā Ls 0,25—0,50 gab. 100 g sēklu maksā Ls 2,50, 1 kg — Ls 18.00.

Sevišķi ieteicama biškopjiem.

Neīstais jasmīns (Philadelphus)

Necirptiem dzīvžogiem ieteicamie augi:

Syringa vulgaris — ceriņi.

Šos visiem pazīstamos, skaisti ziedošos augus speciāli aprakstīt gan nebūs vairs vajadzīgs. Jāpiezīmē tikai, ka no visiem mūsu apstākļos vairāk izplatītiem kokiem un krūmiem ceriņi ir vienīgie, kas zied arī ziliem ziediem. Pārējie koki un krūmi zied baltiem, rožainiem vai arī dzelteniem ziediem, tādēļ mūsu skats ar patiku kavējas pie ceriņu skaistās zilās krāsas.

Arī ceriņus mājas apstākļos var viegli savairot. Šim nolūkam var izlietot ceriņu atvases un arī sēklas. Rudenī savāktās sēklas var uzglabāt sausā, vēsā telpā apm. līdz martam, tad tās iztīra un stratificē. Var sēt arī nestratificētas sēklas, bet tad tās daudz vēlāk dīgst un pirmā vasarā dod ļoti niecīgu pieaugumu.

Pērkot sēklas maksā 100 g Ls 5,00, 1 kg — Ls 36,00. Stādi kokskolā maksā Ls 0,75—2,50 gab.

Japāņu cidōnija (Chaenomeles)

Alpu jāņogulāju dzīvžogs

Philadelphus — neīstie jasmīni.

P. coronarius — parastie neīstie jasmīni ar smaržīgiem ziediem. P. inodorus (P. grandiflorus) — ar lieliem nesmaržīgiem ziediem, derīgi augstiem dzīvžogiem.

P. Lemoinei erectus — agri ziedoši, sīkiem, ļoti smaržīgiem ziediņiem, derīgi zemiem dzīvžogiem.

Visi neīstie jasmīni vislabāk padodas vidēji smagās, pamitrās, barības vielām bagātās zemēs, saulainās vietās. Zied arī ēnainās vietās, ja koku saknes pārāk neizsūc zemi. Ļoti viegli pavairojami ar bezlapu spraudekļiem.

Kokskolā pirkti stādi maksā Ls 0,50—1,50 gab.

Chaenomeles (Cydonia) japonica japāņu cidōnija.

Veido 1—2 m augstus, ērkšķainus dzīvžogus. Zied aprīlī, maijā skaistiem rožainiem, sarkaniem vai arī baltiem ziediem. Rudenī attīsta nelielus, citronveidīgus, ļoti smaržīgus auglīšus, kuŗus var izlietot želejas gatavošanai. Pieliekot nelielu daudzumu cidōniju augļu citiem ievārījumiem, pēdējie iegūst patīkamo cidōniju aromātu.

Cidōnijas vislabāk padodas smagās, barības vielām bagātās zemēs un dod pat līdz metru gaŗus 1 gad. dzinumus. Labi aug arī smilts zemē.

Cidōnija ļoti viegli pavairojama ar sēklām. Sēklas sēj rudenī vai arī stratificē un sēj pavasarī. Dīgst gandrīz katra sēkla. Pēc 3—4 g. krūmiņi dod jau pirmo ziedu un augļu ražu.

Kokskolā pērkot, maksā Ls 0,50—2,00 gab.

Cirptiem dzīvžogiem augus stāda 1—2 rindās 30—50 cm stādu no stāda. Necirptiem mazākos stādus, piem., Philadelphus Lemoinei erectus, 0,50—0,70 m, lielākos, apm. 1 m stādu no stāda. Bezlapu spraudekļi, kokskolās pērkot, maksā 100 gab. Ls 0,70—1,50.

MAZPULKI!

Gaidam Jūs talkā latviešu tautiskās atmodas ievadītāja

KR. VALDEMARA RAKSTU

izplatīšanā.

Iznākuši jau 2 sējumi. Pieprasait speciālu prospektu

Maksā I sēj. broš. Ls 3.50, ies. Ls 5.—; II sēj. broš. Ls 5.—, ies. Ls 6.50

L. Ū. Studentu padomes grāmatnīca Rīgā

Kr. Barona ielā 6 Tekošs rēķins pastā 1964

Mazpulka dalībnieka pirmie pavasaŗa darbi

Agr. K. ĶIRSIS

Tā jābūt katrā lauku sētā katru pavasari

Kad pavasaŗa saule sāk siltāk sildīt, arī katra mazpulka dalībnieka sirds silst jaunā darba priekā, jo tuvojas tas brīdis, kad katrs pats ar savām rokām varēs rādīt, ko spēj darīt savā saimniecībā — savā lauciņā.

Ja lauciņš rudenī jau iemērīts, tad jau agri pavasarī mazpulka dalībnieks var justies kā īsts saimnieks. Ja lauciņš rudenī nebūtu iemērīts, tad tas jādara pavasarī, tiklīdz sniegs nokusis, atzīmējot katra lauciņa stūri ar iepriekš izgatavotu mietiņu.

Sniegam kūstot jāvēro, lai ūdens nekad nesakrātos uz lauciņa, rūpējoties par tā novadīšanu, izrokot kādu pagaidu grāvīti vai reņīti. Nekādā ziņā nevar atļaut ūdenim ilgi stāvēt un zemi sablīvēt.

Katram mazpulka dalībniekam jau laikus jāpieteic mazpulka valdei vai vadītājam vajadzīgā mazpulku literātūra, lai to varētu laikā izsūtīt. It sevišķi katram nepieciešama ir „laukkopības un sakņkopības grāmatvedība". Jau tūliņ pavasarī jāpiegriež nopietna vērība grāmatvedībai, atzīmejot visus, kā rudenī, tā pavasarī darītos darbus lauciņā un ierakstot arī visas pārējās atzīmes. Vienā „grāmatvedībā" var izdarīt atzīmes tikai par vienu augu, tāpēc mazpulka dalībniekam jāiegādājās atsevišķa „grāmatvedība" katrai audzējamai kultūrai. Tikai tad varēs pareizi aplēst katra auga pašizmaksu. Īsts mazpulka dalībnieks ir tikai tas, kas reizē ar praktisko darbu, ko veic ar rokām, strādā arī ar galvu, pierakstot un lēšot līdzi savam darbam.

Tuvojas „m e ž a d i e n a s" un „s p o d r ī b a s n e d ē ļ a", kur mazpulku dalībniekiem jāņem aktīva līdzdalība. Vispirms katra mazpulka mītnes (skolas vai biedrības nama) apkārtnei jāiegūst glītāks, daiļāks izskats. Jau laikus jāpadomā par plānu, kā iekārtošanas un izdaiļošanas darbus labāk paveikt. Tāpat jau ziemā, vaļīgākā laikā, jāizgatavo jumtu ūdeņu novadu renes, lai vismaz pašā durvju priekšā nesakrātos ūdens peļķes. Lai varētu savas mītnes un arī māju apkārtni izdaiļot ar kokiem, krūmiem un puķēm, lai nekad netrūktu vajadzīgā stādāmā materiāla, tad katram mazpulkam vajadzētu kopējiem spēkiem ierīkot stādu audzētavu. Šinī ziņā katra mežniecība mazpulka pasākumus atbalsta. Tāpat LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa ies palīgā mazpulkiem, kas to nopietni vēlēsies, gan ar padomu, gan ar līdzekļiem.

Bez tam katram mazpulkam jāapskatās sējumi un dēstījumi, kas iepriekšējos gados veikti, tie jāizlabo, jāapkopj un vienmēr jāpatur savā uzraudzībā. Mazpulks var izraudzīt arī kāda mazpulka dalībnieka sētu, kur vēl stāv tukšs un neizmantots viens otrs pakalns vai grava, kur lauksaimniecības kultūraugi nepadodās un „meža dienās" šādu lauksaimniecībai nepiemērotu zemes gabalu kopējiem spēkiem apmežot. Nav jābūt sevišķi lielai šai platībai, jo arī mazu platību pienācīgi apmežojot un vēlākos gados apkopjot, mazpulks būs cēlis sev paliekošu pieminekli „zaļā meža" veidā, kas vienmēr atgādinās mazpulka labo darbu.

Arājs un aršana

J. IRBE

Arājs ar kalniņā,
Avots tek lejiņā.
Netrūkst maizes arājam,
Ne ūdens avotam.
(T. dz.)

Aršana ar labu arklu un labiem zirgiem — patīkams darbs

Jā, avotam netrūkst ūdeņa ne vasaras sausumā, ne ziemas saltumā. Tā ūdens rezerves ir tik lielas, ka tas var neskopodamies ūdeni dot arī tad, kad pats nesaņem nekā šo rezervju papildināšanai. Šo parādību novērojusi, tauta savā dzejā arāju pielīdzina avotam un saka, ka viņam nekad netrūkst maizes, tāpat kā avotam ūdens.

Lai laiki ir, kādi būdami, arāja bagātība ir maize, t. i. viņa paša saražotie pārtikas līdzekļi. Kādreiz šo pārtikas līdzekļu ir liela pārpilnība, un tie ir it kā zaudējuši savu vērtību. Tad pilsētu iedzīvotāji traucas pēc rotas lietām un dzīves ērtībām. Bet var būt arī tāds pārtikas līdzekļu trūkums, ka pilsētu iedzīvotāji labprāt atdod savas rotas un dārglietas, lai par tām iegūtu kaut nelielu sausas maizes riecienu.

Bet maizes netrūkst tikai īstam arājam, t. i. īstam zemes strādātājam un kopējam. Par arāju viņš nosaukts tikai tāpēc, ka aršana ir viens no visgrūtākiem un arī vissvarīgākiem zemkopja darbiem. Ar zemes aršanu iesākas zemkopja ražošanas darbu cikls, un viss šo darbu gala iznākums — raža — ir lielā mērā atkarīga no tā, cik labi un pareizi izdarīta aršana.

Tā tad, lai gūtu iespējami labākus panākumus un velti nešķiestu spēkus, arājam ir skaidri jāsaprot aršanas uzdevumi un mērķi, kuriem ciešs sakars ar aramās zemes īpašībām, gada laiku un paredzamo augu kultūru.

Aršanai visparīgi var būt šādi uzdevumi:

1. savvaļas vai arī iepriekšējo kultūras augu iznīcināšana,
2. zemes irdināšana un
3. zemes jaukšana jeb maisīšana.

Pirmā uzdevuma veikšanai augu stiebri un zaļās lapas ir jāapsedz ar zemi, lai tie nevarētu tālāk attīstīties un aizietu bojā. To panāk, velēnas pilnīgi apvēršot. Ja citu uzdevumu aršanai nav vai arī apstākļi neļauj tos pildīt, kā tas, piem., ir, uzarot pļavas vai vecas atmatas, tad ir jālieto speciāli apvērsēji arkli, kuriem parasti ir skrūves tipa vērstuves. Iestrādātu tīrumu aršanai šādi un tiem līdzīgi arkli (14, 14b, 12T un c.) mazāk noderīgi, jo te reizē ar augu iznīcināšanu zeme arī jāuzirdina. Zemi labi irdina arkli ar kultū-

Aršana ar spīļu arklu mazražīgs un grūts darbs

Kultūrtipa arkls ar priekšiņu

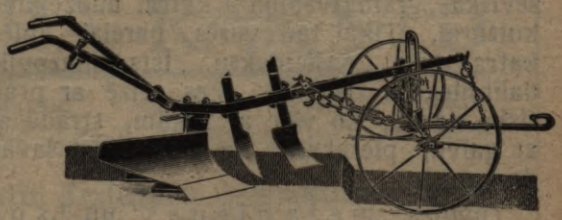

ras tipa vērstuvēm. Bet tie to dara tikai tad, ja zeme nav sazēlusi. Aŗot sazēlušu zemi, arkls ar kultūras tipa vērstuvi sarausta velēnu un slikti to apgāž. Lai arī šādos apstākļos dabūtu labus aŗumus, velēna pirms apgāšanas jāsaplosa ar kultivātoru vai ar kādu citu šim uzdevumam piemērotu rīku vai arī pie arkla jāpieliek lobītājs. Lauksaimniecības mašīnu un rīku tirgū dabūjami iekšzemē ražotie Razevska fabrikas kultūrarkli RK8, OL un PR2, Metallista fabrikas N11 un MBT15 un arī no ārzemēm ievestie kultūrarkli ar priekšiņām un pārmaiņvērsēji arkli. Ar pēdējiem arkliem ir iespējams art tīrumu no vienas malas, lai nerastos velēnu sametumi un izmetumu vagas, kas traucē zemes tālāko strādāšanu un ražas novākšanu. Arkli ar priekšiņām noderīgi tikai aršanai birzēs jeb slejās.

Zemes jaukšanu jeb maisīšanu lielākā vai mazākā mērā izdara katrs arkls, bet lielākas darba ražības sasniegšanai bieži vien šim nolūkam lieto divlemešu arklus.

Spīļu arkls, kuŗu vēl plaši lietoja mūsu tēvi, grūtās vadīšanas un nepilnīgā darba dēļ tīrumu aršanai mazāk piemērots un tagad gandrīz jau atmests.

Kad arājs izvēlējies saviem mērķiem piemērotu arklu, viņam jāmāk to pareizi darbināt, lai jau tā smagais aršanas darbs neprasītu vēl lieku spēku. Visām arkla strādājošo daļu — lemeša, vērstuves un naža virsmām jābūt gludām, tīrām un spodrām, lai velēna tām netraucēti un viegli slīdētu gaŗām. Lemesim un nazim jābūt pietiekoši asam. Ja tie darbā kļuvuši neasi, tad asināšana jāizdara, vai nu novīlējot lemešu asmeni no virsas apm.

Pārmaiņvērsējs arkls

Vienlemeša arklam nepareizs zirgu piejūgšanas veids

30° stūrī un naža asmeni no labās puses, vai arī pastiepjot tos uz kalēja laktas.

Braka divu zirgu iejūgšanai arklā nedrīkst būt pārāk gaŗa, ne gaŗāka par trīskārtēju vagas platumu, bet arī ne īsāka par 75 cm. Ja zirgi vienādi stipri, abiem brakas pleciem jābūt vienāda gaŗuma, bet ja viens zirgs spēcīgāks par otru, tad vājākam zirgam jādod attiecīgi gaŗāks brakas gals. Trīszirgu braka nevar būt īsāka par 112 cm. Ja visi trīs zirgi vienādi spēcīgi, tad piejūga āķis jāpiestiprina pie brakas vienas trešdaļas attālumā no brakas viena gala, un pie īsā brakas gala ar parasto divzirgu braku jāpiejūdz divi zirgi, bet pie gaŗākā — viens. Mūsu parastos vienlemeša arklus nav iespējams pareizi nostādīt un va-

Traktora arkls darbā

dīt, ja tajos iejūdz trīs zirgus. Tas ir iespējams tikai tad, ja vagas platums ir ne mazāks par 45 cm. Tāds vagas platums ir divlemešu arkliem, kuŗos tad katra laikā ar attiecīgu braku var iejūgt trīs zirgus.

Aršanas paņēmieni ir dažādi. Latvijā visparastākā ir aršana figūrā un slejās. Aŗot figūrā, aršanu iesāk vai nu no tīruma malām un, velēnu metot uz āru, aršanu pabeidz tīruma vidū vai arī otrādi — aršanu iesāk no tīruma vidus un, metot velēnu uz iekšu, aršanu pabeidz tīruma malā. Sevišķi labs ir pēdējais aršanas paņēmiens, jo tad tīrumam rodas vienmērīgs slīpums uz malām un no tā labi notek liekie sniega un lietus ūdeņi. Bet figūrā var art tikai samērā nelielus tīrumus. Lielākus četrstūŗa laukus labāk art slejās, ņemot katras slejas platumu 16—20 m. Lai nerastos trijstūrīši, kuŗus saaŗot zirgi daudz jāgroza, slejām jābūt vienādi platām visā tīruma platumā. Jaunu sleju nodalot, vislabāk atmērot, kaut vai ar soļiem, vienādu tās platumu abos tīruma galos un tās vietas atzīmēt ar gaŗākiem mietiņiem. Pirmā vaga starp tiem jāizdzen taisna. To viegli izdarīt, ievērojot aiz mietiņa kādu tālāku priekšmetu, kas atrodas vienā līnijā ar abiem mietiņiem, un tad šīs līnijas virzienā dzenot zirgus.

Lai velēnu sametums neiznāktu pārāk augsts un lai zem sametuma velēnām nepaliktu neuzarta zemes sleja, vagu ietaisot un velēnu sametumu izdarot, arkls jānostāda uz pusi seklākai vagai, un divas pirmās velēnas jāmet uz āru, it kā taisot izmetumu. Pēc tam ar tāpat nostādītu arklu velēnas atgāž atpakaļ uz sametuma pusi. Tad velēnu sametums neiznāk augsts un zem tā nepaliek nenogrieztas nezāles. Kad velēnu sametums izdarīts, arklu nostāda aršanai paredzētam vagas dziļumam. Slejas aršanu pabeidz ar izmetuma vagu. Ja sleja pareizi iedalīta un vagas taisnas, tad arī pēdējā vaga dzenama visā tīruma gaŗumā. Lai izmetuma vaga nebūtu pārāk plata un dziļa, irdenāku zemi aŗot, no katras puses var atgāzt vagā atpakaļ pusotras vagas platu velēnas tiesu.

Aršana ir svarīgs zemkopja darbs. Tas katram jāmācas.

Lieldienu olu krāsošana

J. STUMBRIS

Ņiprie zēni un sārtvaidzes meitenes, Lieldienas jau tepat aiz durvīm! Paskataities, cīrulis virs melnajiem arumiem trallina savu priecīgo dziesmu par agro pavasari; stārķis pastaigājas pļavas ūdeņos, prātodams vai palikt vecā mājā, vai celt jaunu, lai tā saimnieka sētā nestu svētību. Un jums, jaunā cilts, tāpat prieks par mostošos dabu, prieks par sauli, kuŗas glāstos jūsu vaigi kļūst brūni un veseligi. Jūsu acīs zib prieks. Un kā nē, — pavasaŗa saucējai — saulei, šai mūžīgai dzīvības devējai, jūs svinat svētkus. Kas tie būtu par svētkiem bez šūpolēm un olām! Tik patīkami, ka vasarā, ganu gaitās vai pieguļā, odi liks mieru, ja tikai būsim kārtīgi izšūpojušies.

Un olas — tās jau saules simbols, dzīvības ietvērējas, kas tāpāt kā ārā saule liek katram asniņam pacelt galvu pēc gaŗā ziemas miega.

Kā tagad mēs, tā arī senāk mūsu tēvtēvu laikos Lieldienās apdāvinājās olām. Un vai tad tās būtu Lieldienas, ja uz mūsu galda neatrastos olas?

Protams, ka nē. Bet lūk, šīm olām jābūt arī skaistām.

Nepatīkami jums būtu, ja iznāktu tāpat kā man, kad es pagājušās Lieldienās savam draugam uzdāvināju olas. Viņš atzinās, ka uzdāvinātās olas nevarot likt goda vietā, jo tad citi redzēšot, ka viņam neesot gaumes. Es nu biju nesaprašanā, ka manu dāvanu, tik spilgtās olu lakās krāsotu neatzīst. Jā, lakotās olas, kur krāsu sabiezējums pats lien acīs, pierādot daiļuma neizprašanu. Viņš jau arī senāk tā vien krāsojis, kamēr vecmāmuļa pamācījusi, kā īsteni skaisti varot ar vienkāršiem paņēmieniem olas krāsot. Un tagad viņš tā darot. Palūdzu, lai pamāca arī mani šajā mākslā. Un draugs pamācija.

Pavasara vēstneši

Paņem sīpolu mizas no pīnes, apliek ap olu, apsien ar lupatiņu un liek ūdenī vārīt! Citu olu apslapina, tad iemērc putraimos, vēl virsū apsien sīpolu mizas un vāra. Te iznāk rudas, ar sīkiem, gaiši iesārtiem raibumiem. Bet dažām olām apliek pirts slotas lapas, kartupeļu lakstus, kas pagrabā izstīdzējuši, rudzu zelmeni, egļu skujiņas un ar lupatiņu nosien, tad vāra. Iznāk visādi laukumiņi un līnijas uz olas, gan zaļā, dzeltenā, rudā krāsā. Īsts marmora gabals.

Tādām olām vēl trūkst spodruma. Lai to dabūtu, tad vēl karstas olas aprīvē ar speķa gabaliņu. Tas padara krāsu dzīvāku un spīdīgāku.

Olas var krāsot, ja tās novāra slotu lapās — zaļas vai sīpolu mizās — brūnas. Te nav jāsien lapa vai miza atsevišķi ap olu, bet traukā, kurā vāra, saber lapas vai mizas un olas liek iekšā. Šādi novārītām olām, vēl siltām esot, uzkrāso vai iekasa rakstu. Un tas jau pavisam vienkārši. Pagatavo no skaliņa irbulīti un tam galā aptin mazu vates piciņu, kuŗu tad iemērc sagatavotā krāsā un veido, kādu rakstu grib. Arī uz olas viegli var iekasīt ar asu nazi vai adatu rakstus.

Tautisko prievīšu rakstu dabū, ja aptin attiecīgā rakstā austu prievīti no nekodinātas dzijas. Prievītei cieši jāpieguļ olai. Tā aptītu olu iesien lupatiņā un vāra. Lai krāsa labāki piekostos čaumalai, der iebērt ūdenī dažas saujas sāls.

Latviešiem nav sveša olu krāsošana vaska technikā. Daudz vaska nevajaga — mazliet bļodiņas dibenā. Vasks jāizkausē. Olas novāra un atdzesē, tad iemērc vaskā, pagroza, un izņemot laukā, ļauj tām atdzist. Vaska kārta sabiezē ap olu. Tagad ar adatu, īlenu vai smailu naža galu izkasa rakstu, kādu grib ar vienu krāsu ieklāt. Vasku no domātā raksta vietām izkasa un olu iegremdē nodomātajā krāsā, kas atrodas kādā trauciņā. Tā no vaska atbrīvotās vietas būs nokrāsojušās. Tad, lai iekrāsotu citu raksta daļu, kur būtu cita krāsa vēlama, nokrāsotās vietas aizklāj ar vasku un izkasa vasku vajadzīgās vietās un tā mērc nākošā krāsā. Tādi rikojas tālāk, kamēr vajadzīgais raksts rokā. Te var lietāt ķīmiskās, kā arī dabīgās, krāsas tikai jāpielej klāt etiķis, lai krāsa ātrāk un stiprāk iedarbojas uz olu.

Šis raksts vaskā ir ļoti viegli izveidojams, jo vasks ir plastisks un var viegli izlabot, ja ar adatu mazliet tālāk vai tuvāk domātam rakstam vasks izņemts.

Tik skaistas olas prieks dāvināt un vēl lielāks prieks saņemt.

Un te jau arī sava māņticība: lielās meitas tic, ka skaistas olas atnes Lieldienās labu šūpotāju un tāpēc jau arī par šūpošanu puiši saņem viskrāšņākās un ar gaumi darinātās olas. Pēc olu raksta puisis spriež par meitas čaklumu. Bet ne jau meitas vien krāso olas, arī puiši parāda savu prasmi un vienu otru reizi pat pārspēj meitas.

Tāpēc, mazpulku dalībnieki, šajos svētkos, ejot ciemos pie draugiem, uzdāviniet pa krāšņai olai, ko paši esat darinājuši latviskā rakstā.

Latvietim jau tāds paradums, ejot ciemā ņemt vienmēr ciemkukuli līdzi un tāpat, ciemiņu izvadot, dot tam savukārt kautko līdzi. Tādēļ atceraties šo latvisko tradiciju.

Rūpīgs darbs — mīļa dāvana

Pārveidotā zeme

Agr. R. OZOLIŅŠ

Visgrūtāki auglīgā augsnā pārvērst ir viršāju, bet ja ir nepieciešamība arī to var iespēt. Kas to spēj — spēj visu!

Gribu jums pastāstīt par diviem skaistiem un vērtīgiem priekiem un par vienu līdzekli, kā tos sevī atraisīt, atmodināt un izveidot. Es domāju prieku, ko cilvēks jūt strādājot, un prieku, ko sirds priecājas, skatot pabeigtu, izdevušos paša darbu.

Kas spēj šos priekus just — ir laimīgākais pasaulē un tam ir bagātākā dvēsele. Tas vairs nav vienkāršs darba darītājs, bet jau mākslinieks, gluži tāds pat, kā tas mākslinieks, kas krāso skaistas gleznas, raksta brīnišķas dzejas vai rada lieliskas kompozīcijas. Strādājot ar kapli tīrumā, pārveidojot augšanas apstākļus, audzējot krāšņus un derīgus augus, neauglīgu zemi padarot par auglīgu augsnu, arī var tapt par ievērojamu mākslinieku.

Mazpulku dalībnieki, vai jūs negribiet sevī attīstīt darba prieku un priecāties par izdarīto darbu, pārvēršot līdz šim nederīgu zemes gabaliņu auglīgā, tā pārbaudot savas spējas un iemācoties zemi kultivēt?

Redziet, tur neauglīgs viršājs, apaudzis retām, kroplām priedītēm, no kurām nekad vērtīgs koks neiznāks; tur tālāk mazvērtīgs krūmājs, kuru par ganību sauc, bet kas lopus pieradina badu ciest, kurš patiesībā citur neder kā pierādījumam, ka mūsu mīļā zeme vēl neizkopta, neizmantota

Piemērots augs ielabojamai smilts augsnai ir lupina, sevišķi ja to lieto zaļmēslojumam. Tā ielabo zemi, dod skaistus ziedus un dārgu sēklu

Šiem bezdarbniekiem vajadzētu apgādāt darbu

un nabaga; vēl tālāk nejauks, slapjš purva stūris, sūnās ietinies.

Pārbaudait, vai jūs variet kaut mazu gabaliņu no šīs neauglīgās zemes pārvērst auglīgā. Praktiski ir iespējams kautkuŗu zemes gabaliņu padarīt auglīgu, tikai labi jāzina, kā to darīt un ir jābūt lielai gribai, lai to veiktu. Vai nebūtu brīnišķīgi redzēt, ka vietā, kur agrāk ziedējuši virši, zēlusi sūna, turpmāk kupli augtu lupina, vējā līgotos un zuzētu rudzu vārpas, bet purva stūrī augtu labākās siena zāles? Būtu!

Vai tad jūs nebūtu lepni par padarīto darbu? Tikpat lepni kā architekts, kas uzcēlis pakalnā skaistu namu, vai kā izgudrotājs, kuŗa jaunais izgudrojums atzīts par ļoti svarīgu?

Tas būtu atzīstams darbs un skaistākā rotaļa.

Visi mēs vēlamies kautko labu un svarīgu izdarīt. Nezinu kaut ko vēl labāku jūsu apstākļos, kā pierādīt, ka mīlat savu zemi un gribat iemācīties ne tikai viņu izmantot, bet arī kopt un auglīgu padarīt.

Drīz būs pavasaris. Daba modīsies dzīvei un darbam. Jūs arī gribēsit kautko darīt, kautkādi piedalīties dabas dzīvē, jo kas neko negrib, neko nedara, ir lieks un nevajadzīgs. Tāds nedzīvo, bet nīkst. Tad nu ziniet. Maziņš, nekam nederīgs zemes stūrītis gaida un skumst, kad un kas modinās viņu vērtīgai dzīvei, dos iespēju viņam uzturēt skaistus un cilvēkiem derīgus augus. Ai, kā viņam apnikuši virši, nederīgie, lielīgie krūmi un slapjā sūna!

Zemes gabaliņam tā gribētos lepoties ar slaidiem rudziem, krāšņi ziedošām lupinām vai pieticīgiem kartupeļiem. Tas būtu arī laimīgs par priedītēm, kas augtu pretī saulei. Bet te vajaga gribas, čakla cilvēka domu un roku darba, kā tik bieži mums trūkst.

Un kamēr tik jūs dzīvosit uz neizkoptā, neizmantotā zemes gabala, vienmēr tas ilgosies un cietīs, jo zeme tik ļoti grib būt auglīga.

Nu pamēģiniet jau tagad mazumā, vai varēsit šīs lielās zemes ilgas apmierināt, tad kad būsiet izauguši lieli. Ir laiks šo svarīgo darbu iemācīties!

Kam ir interese un kas jūt rokās spēku, piedalaities sacensībā — kultivēt pēc speciālista agronoma norādījumiem mazauglīgas augsnas, 2—3 ārus lielu zemes gabaliņu. Tad uz paša kultivēta zemes gabaliņa iemācaties audzēt jaunai kultivētai smilts augsnai piemērotus augus: lupīnu. seradellu, pelušķus, kartupeļus. rudzus, smilts vīķus, auzas u. c. Interesanti ir arī iemācīties audzēt lupīnas dažādo sugu sēklas. Tām svarīga nozīme kā labam zaļmēslošanas augam. Audzējat tās!

Zemes kultivēšana ir grūts, bet svētīgs darbs. Kas to veic — cīnās ar dabu un uzvar, uz tādu var droši paļauties

Grūta darba atalgojums — ciņainā viršājā lepni briestošs rudzu lauks

Kārklu audzēšana

Inž. mežk. E. BAKŪZIS, LLK mežkopības nozares vadītājs

Dabiska kārklu audzīte Gaujas krastos.

Daži LLK ļaizrādījumi presē radījuši dzīvu interesi par kārklu audzēšanu. Piedzīvojumi rāda, ka pirmie celmlauži bieži gūst izcilus panākumus, bet pašā sākumā arvien noderīgs ir brīdinājums — izvairīties no paviršībām un ieturēt mērenību.

Sevišķi nopietni jāapsver tirgus apstākļi. — Latvijas Piensaimniecības centrālā savienība ražo gadā ap 350.000 muciņas sviesta. Šīm muciņām vajadzīgs apm. 3—4 milj. stīpiņu. Līdz šim pa lielākai daļai tās ieguva no lazdām, bet lazdas iet mazumā. Dažreiz bijis jāieved kārklu stīpiņas no Holandes.

Pārbaudot no mūsu kārkliem pagatavotās stīpiņas, tās izrādījās labākas par ievestām Holandes stīpiņām un sekmīgi varēja sacensties arī ar lazdu stīpiņām.

No Holandes ievestās stīpiņas maksā 2,3 sant. gabalā, kamēr par vietējām L. P. C. S. maksā 3—5 sant. gabalā.

Stīpiņas gatavojamas 1,75 m garas, 18—20 mm platas, 5—7 mm biezas, mizotas, baltas, bezzarainas un nododamas saliektā veidā L. P. C. savienībai Rīgā vai arī vietējām pienotavām. Pirms lielāka vairuma sagatavošanas ieteicams iesūtīt paraugus, lai kļūdu dēļ nebūtu jācieš lieli zaudējumi.

Labs stīpiņu drāzējs, ja izdevīga materiālu piegāde un par tiem nav jāmāksā, pašlaik nopelna 7—10 latus dienā, iesācēji nopelna ap 3 latus dienā. Vēlāk, protams, jārēķinās ar cenu pazemināšanu, jo bieži pat izdevīgos materiālu rajonos pašlaik trūkst lietpratēju, tomēr šāda mājrūpniecības nozare arvien būs izdevīga.

Lai sagatavotu lietpratējus stīpiņu drāšanā un kārklu pinumu pagatavošanā, LLK ierosinājusi Latvijas Amatniecības kamerai šādu kursu sarīkošanu. Cerams, ka šie kursi tuvākā laikā tiks sarīkoti. Ieteicams arī mazpulku dalībniekiem tajos piedalīties.

Otrs lielākais kārklu materiālu patērētājs ir Latvijas Neredzīgo institūts. Tas patērē, galvenokārt pinumiem, gadā ap 3000—4000 kg mizotu, baltu un žāvētu klūdziņu, maksājot par tām 35—60 sant. kilogramā.

Klūdziņām jābūt vizmaz 50—60 cm garām, tās griežamas no viengadīgiem dzinumiem pavasarī, sulu laikā, jo tad miza viegli lobāma bez sautēšanas. Sautējot klūdziņas zaudē savu baltumu.

L. N. I. pērk arī citus kārklu māteriālus, starp citu arī resnākas kārklu atvases, kas noder Vīnes krēslu pagatavošanai.

Daudz pinumu materiālu izlieto arī zvejnieki un amatnieki, bet šis tirgus grūti pārskatāms.

Tā tad vietējā tirgū var novietot lielu vairumu kārklu stīpiņu un pa daļai iespējams paplašināt arī vietējo pinumu patēriņu, jo, piem., LNI ne vienmēr ir varējis sadabūt materiālus vajadzīgos vairumos. Nākotnē iespējams arī eksports, bet lai spētu konkurēt, kārklu audzēšana un materiālu iegūšana racionāli jānostāda. Tādēļ plašākai kārklu audzēšanai jāpieiet ar apdomu. Stīpiņu kārklu audzēšanai pašlaik plašas iespējas, bet, audzējot klūdziņu kārklus, jāpatur prātā, kur rast noņēmējus.

Vienkāršākais kārklu audzēšanas, pareizāk gan vairāk izmantošanas paņēmiens, ir dabiskās kārklu audzītes ziemā vai agri

pavasarī pirms sulu laika nocirst līdz ar zemi. Nocirstie kārkli dos spēcīgas atvases, kuŗas varēs jau daudz labāk izmantot. Nocērtot ar cirvi, paliekošie celmi tiek bojāti, tādēļ labāk ieteicams lietot t. s. raukņus („sprīdīšus"), kādus lieto mežniecības smalctīres darbos. Tā kā starp kārkliem ir tukši laukumi, tad no nogrieztiem zariem var gatavot spraudekļus tukšo laukumu papildināšanai. Šāda vienkārša kārklu „kultūra" zināmus rezultātus var dot. Liela vērība jāpiegriež kārklu sugām. Dabiski audzētiem būs liels sugu mistrojums un daudzas sugas arī pēc nociršanas augs pārāk zarainas. Noderīgākās sugas ir šādas:

K u r v j u k ā r k l s (Salix viminalis) sastopams gar upju krastiem. Ļoti noderīgs kā klūdziņām (1 gadīgas atvases), tā arī stīpiņām (2—3 g. vecas atvases). Lapas lancetiskas, garī smailotu galotni, lapas apmale gandrīz gluda, ieliekta, virspuse lapām tumšzaļa, apakšpuse gaiši spilvota. Jaunie dzinumi gaiši pelēki, iedzeltēni, gali pūkaini.

S a r k a n a i s (r ī k š u) k ā r k l s (Salix purpurea) sastopams dažādās vietās. Noderīgs klūdziņām. Lapas augšgalā platākas, īsi nosmailotas, lapas apmale augšgalā zāģzobaina, virspuse lapām tumši zaļa, apakšpuse — zilganzaļa. Dzinumu gali iesārti. Par sarkano kārklu nosaukts pēc ziediem.

M a n d e ļ u k ā r k l s (Salix amygdalina) sastopams bieži gar ūdeņiem. Noderīgs klūdziņām. Lapas šauri lancetiskas, pie pamata noapaļotas, apmale zāģzobaina, lapu virspuse spoži zaļa, apakšpuse — gaišāka. Jaunie dzinumi iezaļgani. Šī suga vairāk zarojas kā iepriekšējās.

Kārklu sugu ir ļoti daudz, tās sakrustojušās un grūti atšķiramas.

Kārklu kultūrām noderīgākās ir trūdvielām bagātas minerālaugsnas. Gruntsūdens līmenis vēlams no 50 cm — 1,20 m dziļi. Slapjās vietās kārkli gan aug diezgan labi, bet klūdziņas ir sliktas. Zeme dziļi apstrādājama — ap 50 cm dziļi, pēc iespējas jau iepriekšējā rudenī. Parasti par labāko apstrādāšanas paņēmienu uzskata riolēšanu, kaut gan tā izmaksā dārgāk kā aršana, tomēr tā labāk iznīcina nezāles. Riolēšanas vietā var zemi art, arklam laižot pakaļ spiļarklu vai citu apakškārtas padziļinātāju.

Pie apstrādāšanas sevišķi vājākās zemes mēslojamas, dodot uz 1 ha 2—4 kvintālus tomasmiltu un 1,5—2 kvintālus 40% kālija sāls. Vēlama arī kaļķošana, dodot ap 40 kvint. augstprocentīga kaļķa merģeļa vai cita kaļķojamā materiāla. Ar slāpekļa devām parasti ieteic uzmanīties, tāpat arī

A — zariņš; B — zariņš ar vīrišķiem ziediem; C — vīrišķais zieds; D — sievišķo ziedu spurdzīte; E — sievišķais zieds

Sarkanais kārkls *Kurvju kārkls* *Mandeļu kārkls*

ar kūtsmesliem, jo slāpeklis lielākā vairumā atstājot sliktu iespaidu uz klūdziņu izturību. Tas dodams vājākās smilts zemēs 1—2 kv. uz 1 ha. Slāpekli dod gan kā sērskābo amonjaku, gan arī kā kaļķa vai natrija salpetri.

Spraudekļi griežami, kamēr vēl sulu cirkulācija nav sākusies. Ieteicami spēcīgi, slaidi, bezzaraini viengadīgi dzinumi (daži ieteic arī vecākus). Spraudekļus var tūlīt sagriezt vajadzīgā garumā — 30 cm, bet parocīgāk, ja jāpārvadā, tos labāk sagriezt gabalos īsi pirms stādīšanas. Spraudekļi nedrīkst sažūt, nedz arī pārāk slapji gulēt, tiem jābūt svaigiem. Tie glabājami vēsā, valgā vietā, piemēram klēts vai šķūņu apakšā. Var ierakt stādīšanas vietā, tikai ne pārāk slapjā zemē, nosedzot ar salmiem vai egļu zariem.

Spraudekļi salu iztur, bet siltā laikā, ilgāku laiku glabājot, var parādīties balti sakņu aizmetņi. Spraudekļi tad nekavējoties jāizstāda. Ja spraudekļi pie garāka transporta sažuvuši, tos var turēt dažas dienas ar dēļiem un akmeņiem noslogot zem ūdens. Ilgāku laiku glabātiem spraudekļiem pie stādīšanas jānogriež no rezgaļa 1—2 cm. Rudenī stādot, spraudekļus dažreiz var sals izcilāt un agrā pavasarī, nerodot sakaru ar zemi, tie var izžūt. Pavasarī spraudekļi jāstāda, kad zeme no sala atlaidusies un apžuvusi. Stādīt ieteicams rindās ar auklu palīdzību, tas atvieglo vēlāk kultūru kopšanu. Spraudekļu stādīšanai ieteic dažādus attālumus. Lielākos attālumos stādītas kultūras uzrāda ilgāku mūžu — pat 20—30 g., (vidēji 10—15 g.), starprindas gan vairāk aizaug zālēm, bet zāļu iznīcināšanai un irdināšanai iespējams lietot kultivātorus. Kultūras cenšas arī vairāk zaroties, tādēļ zaru griešanai jāpiegriež lielāka vērība.

Mazos attālumos stādītām kultūrām īsāks mūžs (8—10 g.), te valda lielāka konkurence, klūdziņas aug slaidākas, zāles starp kārkliem mazāk attīstās. Attālumi svārstās no 100×100 cm līdz 10×30 cm. Vidēji varētu stīpiņu audzēšanai pieturēties pie 50×50 cm vai 50×30 cm lieliem attālumiem, lai varētu irdināt ar kultivātoru. Klūdziņām var noderēt arī 50×10 cm attalumi. Spraudekļi stādāmi ar resgali uz leju. Resgalu ieteic nogriezt slīpi, lai būtu lielāka virsma mitruma uzņemšanai. Stādīšanai lietojams iesms vai stādāmais šķēps, ar ko pagatavot spraugu, jo spraužot pašu spraudekli zemē, sevišķi smagākās zemēs, ievaino mizu. Slīpi stādot zemi var vieglāk piespiest — uzminot ar kāju, bet šādi iestādīti pēc dažiem novērojumiem dodot mazāk sakņu un atvašu kā vertikāli stādot. Pēdējā laikā vairāk ieteic stādīt spraudekļus līdz ar zemi, agrāk prasīja atstāt divus pumpurus virspusē. Pirmajā gadā liela vērība jāpiegriež nezāļu ravēšanai un irdināšanai. Pirmajā gadā kārkli nedod visai spēcīgus dzinumus, tos ieteic ziemā, kad zeme sasalusi nogriezt ar nazi vai šķērēm. Ja zeme atlaidusies, var neuzmanīgi rīkojoties izraut ar saknēm, jo tās vēl maz attīstījušās. Nākošā pavasarī izkritušo spraudekļu vietā stādāmi jauni. Stīpiņām atvases audzējamas 2—3 gadus, klūdziņām — 1 gadu. Pēc iespējas jācenšas griezt laikā, kad sulu cirkulācija beigusies, jāgriež zemu. Ja ilgāku laiku kārkli griezti ikgadus, jāļauj kādu gadu celmam „atpūsties". Jārūpējas arī par mēslošanu, jo ar ražām ļoti daudz noņemam no zemes. Ieteicams dot kā mēslojumu, iestrādājot ap 4 cm dziļi uz 1 ha 1—2 kv. — tomasmiltu, 1 kv. — 40% kālija sāls, retāk — vājākās zemēs slāpekli 0,5 — 1 kv. uz 1 ha. Vājās smilts zemēs var dot arī kūtsmēslus, bet līdzigi slāpekļa devām ieteicams uzmanīties. Pēc vācu skaitļiem — pirmā gadā raža ap 100 kvintālu no 1 ha, otrā gadā ap 200—250 kv.

Tā kā Mežu departaments šopavasar ierīkos pats plašākas kārklu kultūras, spraudekļus no savām audzētavām šogad neizsniegs un kārklu audzētājiem tie jāmēģina citādā ceļā iegūt vai vēl drusku jāpaciešas. Kam būtu iespējams piegādāt kādas noteiktas šķirnes kārklu spraudekļus, vēlams ziņot LLK mežkopības nozarei, uzrādot šķirni, vairumus un cenu, tāpat vēlams ziņot par izmantojamām dabiskām kārklu audzītēm, norādot cik lielus (apmēram) vairumus stīpiņu varētu iegūt un ja uz vietām trūktu stīpnieku, lai tos pēc iespējas varētu no Rīgas vai citurienes izsūtīt.

Amuļi (Viscum album L.)

R. JĀKOBSONS

Amuļi ābeles zaros

Amuļi ir cauru gadu zaļojoši, ilggadīgi parazītkrūmi. (Pie parazītaugiem pieskaita tos augus, kuŗi barību uzsūc no citiem dzīviem augiem). Parasti tie aug uz lapu koku stumbriem un zariem kā: bērziem, liepām, ābelēm u. c., bet retāki uz skuju koku stumbriem — priedēm, eglēm un balteglēm. Latvijā amuļi sastopami samērā reti: Rucavas apkārtnē un 417. Amuļu mazpulka darbības rajona apkārtnē. Plašos apmēros amuļi sastopami vidus un dienvidus Eiropā. Amuļi parasti 20—50 cm augsti, stublājs zaļgani brūns, vairāk reizes dalās neīsti dichatomiski (dakšveidīgi) un viegli dalījumos lūzt. Lapas pretējas, pa divām sēdošas, lancetiskas, sakopotas zaru galos, lapu krāsa zaļgana, lapas biezas, ādveida, ar vairākiem nenoteiktiem lapu nerviem. Ziedi sēdoši, sīki, iedzeltēni zaļā krāsā, sakopoti zaru galos. Viendzimnmi. Ziedēšanas laiks: aprīlis, maijs.

No ziediem attīstās zirņa lielumā spīdīgi baltas vai iedzeltenas ogas.

Neienākušās ogas zaļā krāsā. Ogas gaļīgas, ar līpīgu saturu, katrā ogā pa vienai sēklai. Pēc ogu krāsas izšķiŗ: vienu lapu koku amuli — ar baltām ogām un divus skuju koku amuļus: uz balteglēm (Abies) ar baltām ogām, bet uz eglēm (Picea) un priedēm (Pinus) dzeltenogainos amuļus. Dzeltenogainos amuļus ļoti retos gadījumos sastop arī uz lapu kokiem.

Amuļi ievācami martā un aprīlī, pie kam jāievāc viss augs ar zariem un lapām. Pēc ievākšanas amuļi jāžāvē, žāvēšana jāizdara mākslīgā siltumā, nepārsniedzot 40° C. Lai būtu ērtāki pārsūtīt, zariņus var sagriezt 10—15 cm gaŗos gabalos.

Cena par kg Ls 1.80—2.—.

Interesanti atzīmēt, ka amuļu ogas labprāt ēd putni, sevišķi meža strazdi, pie kam putnu kuņģis sagremo ogu mīkstās daļas, bet ne sēklas, tādā kārtā putni ar saviem izkārnījumiem pārnes sēklas no viena koka uz otru. Sēkla dīgst un laiž kokā saknes līdz baŗojošai kambija kārtai. Amuļu saknes koksnainas, zarotas. Amuļu īpatnējais izskats jau senos laikos saistījis cilvēku uzmanību un tādēļ arī tiem pieskaitītas dažādas mistiskas īpašības. Anglijā amuļus lieto kā Ziemassvētku simbolu, līdzīgi kā pie mums Ziemassvētku eglītes.

a) Amuļu zars, b) ziedi, c) oga, d) sēkla

Kā palīdzēt pavasarī putniem iekārtot lizdas

J. SILIŅŠ, Izglītības ministrijas skolu mūzeja pārzinis

Pavasaris pienāks nemanot. Ar silto dienu iestāšanos no dienvidiem atlaidīsies dziedātāju putni — mūsu dārzu un lauku labdaŗi. Dziedātāju putni, kā zināms, iznīcina daudz dažādu kaitīgu kukaiņu, to kāpurus un kūniņas. Pētījumi pierādījuši, ka 2 melngalvju zīlītes vienā dienā iznīcina 187 vītola un riņķa tinēju kāpurus, bet 3 zilzīlītes un 3 meža zīlītes kopā dienā ap 9500 priežu tinēju oliņas. Šie divi piemēri vien jau rāda, kāda nozīme dziedātāju putniem dārz- un lauksaimniecībā.

Par šo labo darbu mūsu pienākums putniem pavasarī palīdzēt iekārtot lizdas, vai nu izliekot dārzos, parkos, pie ēkām u. t. t. būrīšus, vai arī citādi sagatavot tiem patīkamas lizdošanas vietas.

Šis darbs ļoti piemērots mazpulkiem un skolu jaunatnei. Jaunatne ir mūsu nākotnes nesēja, kas dzirkstoša spara pilna ilgojas darba.

Dažādu putnu dzīves apstākļiem piemērotu būrīšu izgatavošana un to uzstādīšana nav vienkāršs darbs, bet gan vesela zinātnes nozare, par ko jau sarakstītas biezas grāmatas.

Runājot par putnu būrīšiem, vairākums ir tādās domās, ka tos var izgatavot tikai melnajiem strazdiem. Ja mēs izgatavosim pārāk lielas un dziļas „kastes", kā tas parasts, tad droši, ka tādus būŗus ieņems strazdi, jo tiem lielie būŗi piemēroti. Tādēļ, lai mūsu izgatavotos būrīšus neieņemtu tikai strazdi, mums tie jāizgatavo dažāda lieluma un dažāda tipa. Būrīšus var izgatavot daudzām putnu sugām un tie tos droši vien ieņems, ja ne pirmajā, tad otrā gadā, ja vien tie būs piemēroti putnu dzīves prasībām un novietoti putniem patīkamās vietās.

Vērojot dabā, dziedātāju un arī citas putnu sugas pēc lizdošanas vietām varam sadalīt vairākās grupās. Vieni perē dziļos koku un klinšu dobumos, citi atkal vaļējos dobumos; ir putni, kas savas lizdas taisa koku žākļos, zemē un t. t. Visiem tiem mēs varam palīdzēt, gan atstājot vienā otrā vietā nenopļautu zāli, vecās lapas, gan ievīdami kokos stiepuļu režģus (1. zīm.). Saprotams, šādam režģim nav jābūt pārāk lielam, un pie tam tas jānovieto labi apslēptā vietā. Lielos parkos un vecos dārzos mūsu darinātos būŗos dzīvos pat meža balodis un dzeņi. Šīm putnu sugām, sevišķi meža baložiem, būris jātaisa labi prāvs ar apmēram 9 cm lielu caurumu. Dzeņi apmierināsies pat ar pabiezu dēļu taisītiem būŗiem. Tomēr tie mīl tā sauktos Berlepša būŗus — no izdobta koka (2. zīm.). Šādas divas pārplēstas koka puses saliek kopā un stipri sanaglo.

Katrai putnu sugai ir savas īpatas vajadzības lizdas vietas izvēlē, un tādēļ, būrīšus izgatavojot tās mums jāievēro.

Dobumos perētāju putnu būtu daudz vairāk, ja tiem netrūktu lizdošanas vietu, tādēļ nav ieteicams visus cauros kokus nozāģēt. Ieteicams mežmalās, parkos, vecos dārzos un citur izlikt būrīšus dzeņiem ar

1. zīm.

2. zīm.

3. zīm. Māksliga čurkstu un bezdelīgu lizda

4. zīm. Būrītis zīlītēm un mušķērājiem, caurums — 3½ cm

5. zīm. — arī zīlītēm u. c. mazākiem putniņiem

6. zīm. Cielaviņu būrītis

7. zīm. Būrītis no izpuvuša kluča ar vaļēju galu

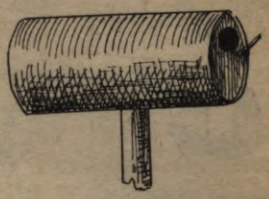

8. zīm. Būrītis ar 4 cm caurumu vienā galā

paprāvu, 5 cm lielu caurumu. Pārāk izkoptus dārzus, kur nav nobirušu lapu, putni nemīl. Lapas vajadzīgas tiem lizdas vīšanai; tās pakalpo arī putniem ar savu čaukstēšanu, dodot ziņu lizdā tupošam putnam par ienaidnieka tuvošanos. Lapās putni pavasaros atrod arī labu daļu barības. Jārūpējas, lai krūmos, ezeru un upju malās netiktu nodedzināta vecā zāle, kur putniem slēpties un vīt lizdas.

Būriši jāizgatavo dažādi: cieti, vaļēji, dziļi, sekli, gan lielāki, gan mazāki, gan lielāku caurumu, gan mazāku un jānovieto pie ēkām, dārzos, parkos un t. t. Arī mākslīgās bezdelīgu lizdas var izgatavot.

Mākslīgās čurkstu un bezdelīgu lizdas nav grūti pagatavot (Zīm. B. №). Vispirms jāsanaglo kopā, kā zīmējumā redzams, divi dēliši, starp kuriem ar nagliņu palīdzību iepin stiepuli. Stiepules starpas piepin ar pakulām un pēc tam no abām pusēm pinumu apziež ar māliem. Taisni šinī darbā jaunatne var parādīt savas spējas. Ir bijuši gadījumi, kur lielās saimniecībās, ārzemēs, tūkstošiem izliktās mākslīgās čurkstu un bezdelīgu lizdas, ap 70% ieņēmuši šie putni, tā paglābdami lielus sugas lopu ganampulkus no odu un mušu briesmām.

Prakse rāda, ka būrīšu izgatavošanai visnoderīgākais materiāls ir koks. Tādēļ jau pie laika jāsagatavo vajadzīgais materiāls — cauri koka kluči, dažādā resnumā un dēļi. Koka kluči jāsazāģē attiecīgos garumos, to vidus jāiztīra un jāapžāvē. Ja dobums kučiem jau diezgan prāvs, tad nav ieteicams tos ar svārpsta un kalta palīdzību vēl paplašināt, jo pārāk plānu sienu būrīši grab, kas putnus uztrauc. No tievākiem kučiem jāizgatavo būrīši zīlītēm. Tās tos arī labprāt ieņems jau pirmā vasarā, ja vien māju tuvumā būs mežs vai krūmi. Zīlīšu būrīšu caurumam jābūt ap 3½ cm. Lielāka tilpuma būriem, kas domāti citām putnu sugām, saprotams, arī caurumam jābūt lielākam. Sevišķi ieteicams izgatavot maza tilpuma būrīšus, jo ir liels lizdošanas vietu trūkums zīlītēm un mušķērējiem. Lielāka tilpuma būrīšus, kas novietoti augsti kokos klajās vietās pie stumbriem, labprāt ieņem dažreiz svīres. Sevišķi svīrēm liels lizdošanas vietu trūkums, jo patīkamās vietas — augsto māju kārniņu jumtu tagad maz. Arī baznīcu torņi pēckara gados ir kārtībā un nav vēl nolietojušies: nav plaisu ne jumtā, nedz mūros, kur putniem lizdot.

Izliekot būrīšus, nevajaga aizmirst, ka tos putni ieņems tikai tad, kad arī apkārtne

9. zīm. Izdobts būrītis, abas puses sanaglojamas kopā

10. zīm. Iepuvuša bērza būrītis ar dabīgu caurumu

11. zīm. Būrītis ar vaļēju priekšdaļu

12. zīm. Pie dēliša pienaglota bieza koka miza 9 × 13 cm. Noder mušķērājiem

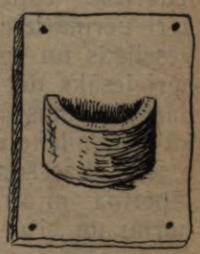

13. zīm. Vecs puķu pods notriepts ar mālu un kūtsmēslu maisījumu ar stiepuli piestiprināms paspārnēs

14. zīm. Lizdošanas vieta vecā celmā. Virsū var uznaglot arī dēlīti un notriept ar māliem

15. zīm. No niedrām vai salmiem ierīkota lizda uz ūdens

16. zīm. Mūŗa sprauga mušķērājiem, cielaviņām u. c.

tiem būs dzīvei labvēlīga. Jo vairāk vienā otrā vietā būs biezokņu, jo vairāk dziedātāju putnu tur dzīvos. Dzīvžogi un mākslīgi radītas audzes putniem ļoti patīkamas. Tāpēc, pirms domājam par būrīšu izgatavošanu, domāsim arī par biezokņiem.

Putnu būrīšus nedrīkst krāsot ar svaigu krāsu, un ja lietojamais materiāls ir jauns vai svaigi krāsots, tad tas jāpārveido vecākā izskatā. Arī būrīšu novietnēm jābūt labi noslēptām; jāraugās, lai būrītis ar apkārtni labi sakustu kopā un nebūtu jau pa gabalu redzams. Jo grūtāk lizdošanas vietu ieraudzīt, jo drīzāk putni to ieņems.

Būrīšus novietojot kokos un pie māju sienām, jālūkojas, lai tie būtu uz rītiem vai vakariem, jo citādi dienvidus saule caur caurumu būrīti pārāk sakarsē un var gadīties, ka jaunie putni nobeidzas.

No „izdaiļotu" putnu būrīšu izgatavošanas vajag izvairīties. Spīdīgiem vēja rādītājiem, izkrāsotiem logiem un t. t., būrīšus putni reti kad ieņem.

Arī stārķi ilgojas pēc krustu uzlikšanas kokos un uz augstāko māju jumtiem. Vecus riteņus nevajadzētu izlietāt, jo vidū rumba traucē lizdas būvi. Jā arī izlietotu vecus riteņus, tad ieteicams rumbas vienu galu nozāģēt.

Cāļu perināšana

H. VELDRE

Dārgo ziemas olu ražošana un reizē ar to arī vistkopības ienesība atkarīga nevien no vistu pareizas turēšanas, ēdināšanas un kopšanas ziemā, bet arī no pareizā laikā izdarītas cāļu perināšanas. Tikai no agri perinātiem cāļiem iespējams izaudzēt veselīgas un spēcīgas vistas, kas rudenī jau agri iesāks dēt un, labi kopjot, ražos daudz dārgo ziemas olu. Tādēļ smagāko sugu — kā Rod'ailendu, Barneveldu, Vajandotu u. c. cāļi, kas samērā lēnāki aug un attīstās, jāperina m a r t ā un a p r ī l ī, bet Leghornu un citu ātraudzīgu dējējsugu vistu cāļi — a p r ī l ī un m a i j a sākumā. Ja cāļu perināšanu kādu iemeslu dēļ nevaram izdarīt līdz m a i j a v i d u m, tad labāk to gadu atteikties no cāļu perināšanas. Vēlāku perējumu vistiņas nedos mums cerētos panākumus.

Zinot agro cāļu perināšanas nozīmi, tomēr gadās, ka perināšanu nav iespējams laikā veikt vienkārši perētāju trūkuma dēļ. Lielākās putnkopībās, kur tur vairāk par 100 vistām, atmaksājas iegādāties perināšanas mašīnas — inkubatorus. Turpretīm tanīs saimniecībās, kur vistu skaits ir ma-

zāks, šo uzdevumu var veikt pareizā laikā, ja cāļu perināšanai izmanto tītarus. Tītariem kā perētājiem ir tā priekšrocība, ka tos var samērā viegli piespiest perēt. Šim nolūkam vislabāk noder vecākās tītaru mātes. Piespiest tītarus perēt visvieglāk izdodas tanī laikā, kad tie vēl nav sākuši dēt. Ja tītaru mātes jau taisās dēt, vai arī jau dēj, piespiedu perināšana neizdodas. Tādā gadījumā jānogaida, kamēr tītaru māte, pēc 12—15 olu izdēšanas, pati sāks perēt.

Piespiestai perināšanai tītar jāsāk sagatavot marta sākumā. Iepriekš sagatavotā ligzdā uz pāris mazvērtīgām padēkļu olām novieto tītaru un, lai tas neaizbēgtu, tam virsū uzliek ērtu grozu vai kasti tā, lai tītars varētu ligzdā ērti sēdēt un pagrozīties, bet nespētu pieceltties kājās (skat. 1. zīm.).

Katru dienu, pēc iespējas noteiktā stundā, perētāju uz 15—20 minūtēm izlaiž laukā, paēdina un tad liek atkal ligzdā atpakaļ zem sloga. Tā rīkojas katru dienu tik ilgi, kāmēr tītars sāk izrādīt visas perētāja putna pazīmes: slogu noceļot, vairs nebēg prom no ligzdas, to aizskaļot, tas šņāc un knābj. Ja tītars pēc paēšanas pats uzmeklē perēkli, tad var tam droši likt apakšā īstās perējamās olas. Perējamo olu paliksanu zem perētājas vienumēr jāizdara pievakarē, kad paliek tumšāks. Citādi perētāja uztraucas un bieži vien no perēkļa aizbēg. Labas perētājas tītaru mātes iespējams piespiest perēt 4—6 dienās. Katrai tītaru mātei var palikt apakšā 20—25 vistu, 10—12 zosu vai 12—16 tītaru olas. Arī perēšanas laikā nav jāaizmirst klukstes katru dienu noteiktā laikā nocelt no ligzdām un paēdināt.

Ar vistām perinot, ieteicams katrai perētājai pagatavot no vienkāršiem, pat nomaļu dēļiem 2. zīmējumā parādītās cāļu mājiņas, kas vēlāk ļoti noderīgas dabiskai cāļu audzēšanai. Lai cāļu perināšanas darbs labāk izdotos, jācenšas perēkļus iekārtot pēc iespējas dabiskākos apstākļos. Mūsu mājas vistu senči, tāpat kā tagad meža vistas, olas dēja vienkārši uz kailas zemes vai zemē izkašātās bedrītēs. Zemes mitrums neļauj olām perēšanas laikā pārāk izžūt, kas bieži notiek, ja ligzdas perēšanai iekārtojam kastēs, mucās, telpās uz grīdas vai citur, kur olām visapkārt ir sauss gaiss. Šādos nedabiskos apstākļos, it seviški siltā laikā, olas pārāk nožūst — cāļi „iekalst" vai arī trešā perināšanas nedēļā olā nobeidzas. Tādēļ, lai sagādātu dabiskus perināšanas apstākļus un nepieciešamo, piemēroto mitrumu, praktiski putnkopji paliek zem lizdas paklāja svaigu velēnu. Olām perēšanas laikā nepieciešams svaigs gaiss, jo cālis savā attīstības laikā olā arī elpo. Elpošana notiek nevis ar plaušām, bet ar plēvi zem olas čaumalas.

Tādēļ nedrīkstam perētāju lizdas rīkot baļļās, mucās, toveros vai cieši būvētās kastēs, kur sabojātam smagākam gaisam nav iespējams noplūst.

Vislabāk lizdu pagatavošanai ņemt kādus 5—6 ķieģeļus, no kuriem izveido vaiņagu, kurā novieto lizdas paklāju — saburzītus salmus un nedaudz siena. Šādā lizdā olām svaigs gaiss tiek klāt no visām pusēm.

1. zīm. Kā tītaru piespiež perēt

2. zīm. Cāļu mājiņa dabiskai cāļu audzēšanai

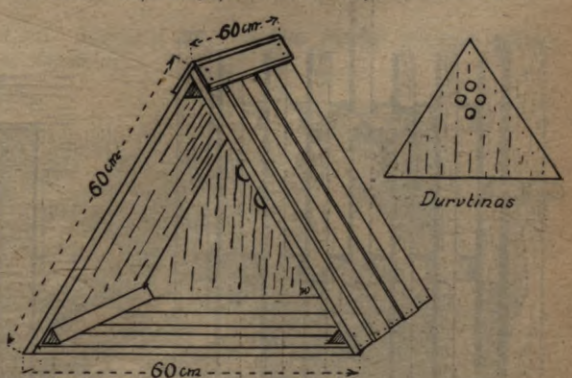

Arī cūkkopība dod ienākumus

G. DELLE

Laimīgā priekā staro acis jaunai saimniecei par saviem „ruksīšiem"

Daudz mājās tagad, pavasarim tuvojoties, redzama šāda aina: lielā cūka nemierīgi staigā apkārt, ar kājām un purnu bīda un velk zem sevis pakaišus — taisa migu. No viņas rīcības manāms, ka cūkai kas nopietns padomā. Šādā gadījumā, ja cūkas nemieru nebūtu manījuši citi mājinieki, parunājaties ar mammu — tai vairāk piedzīvojumu, tā zinās, kas te par lietu, bet pašiem mazpulku dalībniekiem — puisēniem, kuŗi tagad jau lieli meistari un prot izgatavot visādas derīgas lietas, steigšus derētu aptaisīt nemierīgās cūkas aizgaldai gar sienām kārtiņas, kā tas redzams 2. attēlā (kārtiņas vislabāk nostiprināmas, ietaisot kāršu galiem ligzdiņas, kuŗās piestiprina kārtiņas). Tās jātaisa ar tādu aprēķinu, lai no sienas atrastos 8—10 collas un tikpat augsti no grīdas. Cūkas guļas vieta jāizkaisa ar sausiem un īsiem salmiem un tādu salmu jāsagatavo vairāk, lai būtu vienmēr tie pie rokas. Šos darbus taču mazpulku dalībnieki var padarīt. Ļoti bieži cūku kūtīs gar sienām nav vēl kārtiņu un par tādām nemaz vēl nezina. Bieži nav arī īsu salmu, bet gaŗi salmi ir neparocīgi un šinī gadījumā nepiemēroti.

Drīzi vien pēc tam jums mamma paziņos: pilna kūtiņa baltu sivēniņu! Nedomājiet tad, ka mamma tagad grib nodarboties ar mīklu minēšanu. Noejiet paši uz kūti un jūs tur redzēsit nemierīgajai cūkai blakus daudz skaistu, baltu sivēniņu. Kā viņi tur ņemas, kā plosās, lai tikai iegūtu sev barību: dažs iebridis mitrumā un purina kājas, — aukstais mitrums nepatīk, nabagam. Tad der uzkaisīt īsos salmus slapjumiem, jo gaŗajos salmos sivēniņi var sapīties un cūka var tos nospiest. Bet ja aizgaldā viss kārtībā, — tad sivēniem laba sajūta un astes jau gredzenā. Tā patiešām skaista glezna, kas, pavasarim iestājoties, redzama lauku sētās. Jūs redzēsit arī, ka cūka pieceļas un taisās atkal nogulties. Tad sivēniņi, kas atrodas tanī brīdī pie sienas, netiks piespiesti — nogulēti, jo

1. zīm.

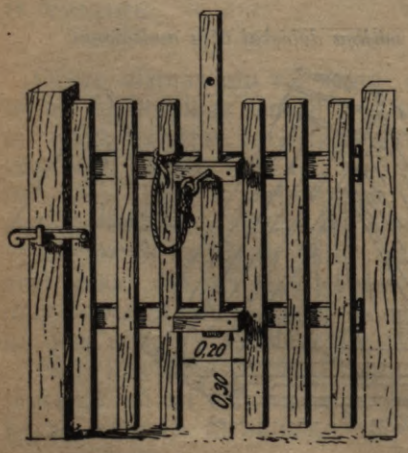

2. zīm.

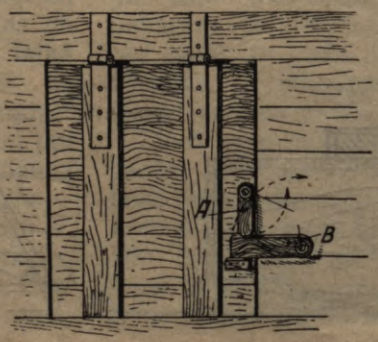

1. — Izskrejas caurums aizgaldas vārtiņos

2. — Izskrejas caurums aizgaldas sienā

kārtiņa no tā aizsargās, cūka uzgulsies uz kārtiņas. Tagad visiem — lieliem un maziem jāgādā, lai cūka tiktu pienācīgi ēdināta, lai viņa sivēniem varētu dot daudz laba zīdala, jo zīdals sivēniem ir vislabākā barība, ko ne ar kādiem citiem baribas līdzekļiem nevar atvietot.

Mazpulku dalībniekiem tagad jāsagādā māls un melnzeme, ko sivēniem katru dienu pa lāpstai aizgaldā iebērt. Redzēsit, ka sivēni melnzemi un mālus kāri ēdīs, tie viņiem ļoti nepieciešami labas veselības uzturēšanai. Ja viss labi ies, tad ceturtā dzīvības nedēļā sivēni būs jāsāk pieradināt pie patstāvīgas ēšanas, bet līdz tam mazpulku dalībniekiem cūku aizgaldu sienās vai durvīs jāierīko lūkas — izskrejas caurumi, kā tas redzams 1. un 2. zīmējumos, bet vienkārši var ierīkot izskrejas caurumu arī ar aizbīdāmu un atbīdāmu dēli. Pa izskrejas lūku sivēni varēs iekļūt blakus aizgaldā vai barības ejā, kur novietojama silīte sivēnu ēdināšanai. Cūka tad nevarēs nomīst sivēnu barību. Arī silīte mazpulku dalībniekiem jāpagatavo pašiem un vislabāk tāda, kādu lieto sivēnu ēdināšanai amerikāņu mazpulku dalībnieki. Silīte jātaisa gan garāka, ne kā tā, kas redzama 3. zīmējumā, bet laba viņa ir, jo sivēni nemīl tādu piebradāt kājām. Pieradināšana jāizdara ar sausu barību — izēdinot no sākuma mazos kviesīšus, miežu spraukumus, ielejot savukārt silītē pilnpienu, uz pusi atšķaidītu ar ūdeni, bet nekad nav ieteicama sivēnu pieradināšana ar šķidru barības maisījumu.

Šoreiz gan nerunāšu par sivēnu ēdināšanu, bet man ir pavisam cits kas padomā. Ja jūs tā visu būsit darījuši, kā še jums aizrādīju, tad jums par savām pūlēm būs dibināts pamats kautko saviem vecākiem lūgt. Nelūdziet no saviem vecākiem daudz, lūdziet par savām pūlēm vienu, kaut vienu sivēniņu, bet tad gan slaidu, ar skaidrām actiņām, gludiem, spīdīgiem sariem un ar gredzenā sagrieztu astīti. Es domāju, ka jūsu vecāki jums pēc padarītiem darbiem arī to neliegs. Nu sivēns jums rokā, bet ko nu? Uzklausait tad senču aicinājumu un norādījumus, kas lasāmi mūsu tautas dziesmās:

Cūka brida pār upīti
Naudas kule mugurā.
Būt' tā cūka nebridusi,
Nebūt' naudas šai zemē.
(30905)

1. att. „Vai neredzat, ka es gaidu?"

vai arī

Cūka peld pār Daugavu
Naudas kule mugurā,
Ka tā cūka pārpeldēs,
Tad būs nauda šai zemē.
(30907)

Šinī „brišanā" un „pārpeldēšanā" saskatāms cūku eksports, kas toreiz devis un arī tagad dod „naudu šai zemē", dod naudu barotājam. Arī tagad mēs eksportējam uz ārzemēm gan cūkas, gan cūkgaļu. Tāpēc arī mazpulku dalībniekiem vajadzētu sākt piegriezt vairāk vērības cūkkopībai, jo cenas cūkām tagad ļoti labas.

Par bekona cūkām tagad var saņemt, skatoties pēc labuma, par I šķiras cūkām — 0,85, II šķiras — 0,80 un III šķiras — 0,70 Ls/kg dzīvsvarā. Sākot ar 1. maiju līdz 1. oktōbrim cena par 10 sant. kg lielāka, tā par I šķiras bekona cūkām var saņemt Ls 0,95 kg, II šķiras — 0,90, III šķiras — 0,80 kg. Par bekona cūkām 6—7 mēnešu vecumā, kuŗas uzrāda vajadzīgo dzīvsvaru, 80—98 kg un attiecīgi ēdinātas, barotājs var saņemt Ls 76—93.

2. att. Kārtiņas gar aizgaldas sienām pasargā sivēnus no nogulēšanas

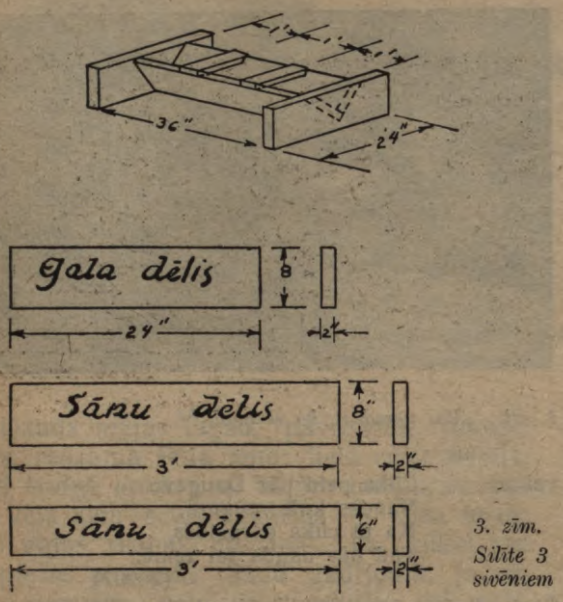

3. zīm. Silīte 3 sivēniem

Tagad daudzi mazpulku dalībnieki rudenī varētu arī tādu summu iegūt, vēl laiks atļauj. Kam mājās vēl krājumā spēkbarība un no vecākiem varētu dabūt 130—140 kg, tas droši var iesākt bekona cūkas barošanu. Pārējās barības — vājpiena un kartupeļu sagādāšanā nevarētu būt grūtību, kaut gan barošanas perioda vidū, kad kartupeļu vasarā var aptrūkt, var rasties vajadzība pēc lielākām spēkbarības piedevām.

Kam nebūtu iespēja tagad cūkas nobarot bekonam, tas var sagatavoties treknu cūku barošanai. Arī par treknām cūkām Zemkopības ministrija noteikusi labas cenas. Treknām cūkām vajaga svērt 120 līdz 160 kg (no 161—250 kg dzīvsvarā) un jābūt attiecīgi barotām. Par treknām cūkām, skatoties pēc labuma, maksā 70 līdz 85 sant. kg, bet no 1. maija līdz 1. oktōbrim 5 sant. vairāk. Ar treknu cūku nobarošanu tik ātri pie naudas netiksim, bet kad saņemsim, tad saņemsim daudz vairāk; par pirmā smaguma grupas cūkām, pat līdz Ls 136.— par cūku. Trekno cūku barošana būs vairāk piemērota tiem, kam spēka barības krājumi mazi. Tie ar pastiprinātu cūku ganību izmantošanu un zaļbarības izēdināšanu vasarā cūkas varētu nobarošanai sagatavot un rudenī, kad rīcībā būs jauni spēkbarības un kartupeļu krājumi, varēs stāties pie izdevīgas treknu cūku nobarošanas.

Padomājiet labi, vai nebūtu arī jums kādam patika nobarot savu sivēniņu bekonam, vai par tauku cūku un saņemt skaistu naudiņu? Nekur jūs neatradīsiet labāku izdevību nopelnīt naudu un pie tam katrs pēc saviem nopelniem.

Kamdēļ tik noguris

Liekas dīvaini, ka daudziem, gandrīz varētu sacīt ļoti daudziem no mums dienas laikā pēkšņi un neizskaidrojamu iemeslu dēļ iestājas nogurums. Daži šo nogurumu sajūt jau drīz pēc uzcelšanās, dažiem tas iestājas nedaudz vēlāk, bet visiem ir vienādas noguruma pazīmes: smadzenēs laiskums, locekļos gurdenums, negribas nekā darīt, nekā domāt, iestājas itkā vienaldzība pret visu. Ir tāda sajūta, ka nebūtu nemaz vai arī būtu slikti gulējis, lai gan patiesībā ir pietiekoši daudz un labi gulējis.

Iemesls šādam šķietami nepamatotam nogurumam ir noteikti psiholoģiska rakstura. Tas ir garīgs nogurums, kas daudziem cilvēkiem iestājas noteiktā laikā. Šāds nogurums pārņem pēkšņi uz 15—20 minūtēm un cilvēks sajūt lielu vajadzību pēc miera. Bet šo „mirušo punktu" var uzvarēt ar gribu. Tad nogurums pazudīs un darbu varēs turpināt ar parasto intensivitāti.

Cik liela nozīme ir gribai noguruma brīžos, to vislabāk zina sportisti no saviem piedzīvojumiem. Katrā sacīkstē pēc zināma laika iestājas muskuļu nogurums. Kas šim nogurumam padodas, tas noteikti uzvaru pazaudēs. Bet vēlēšanās sasniegt mērķi piespiež pārvarēt šo nogurumu un liekas, ka muskuļi ieguvuši jaunus spēkus.

Nogurums var iestāties arī tādēļ, ka organismā aptrūkst vajadzīgā daudzuma skābekļa. Spraigā darbā tas top ātri atņemts visām tām ķermeņa daļām, kas sevī skābekli uzglabājušas. Pēc mazas atpūtas un nepieciešamā daudzuma skābekļa piegādes organismam, noteikti iestāsies atspirgšana. Tā tad ar gribas spēku un mazu atpūtu var ikviens uzvarēt šo „mirušo punktu" un ar pilnām tiesībām no organisma prasīt, lai cilvēks būtu darba spējīgs.

Tautiski „dūraiņi" — katra lepnums un bagātība

Sacensības adīšanā

I. ZAULS

Apskatot rudenī mazpulku ražojumu apskatēs un lielākās izstādēs mazpulku glītās novietnes — vērojam, ka meiteņu rokdarbi gadu no gada kļūst lietderīgāki, skaistāki — ar izturētu stilu. Redzamu vietu visu starpā ieņem skaistie tautiskie dūraiņi, kuŗi pagatavoti gan mežā braukšanai, gan arī svētdienas lepnumam.

Interesanti būtu novērot, kuŗos novados un kuŗās mājās atrodas visčaklākās un veiklākās adītājas, un kuŗas prot visskaistāki krāsas savienot.

Tādēļ šovasar rīkos sacensības adīšanā, uz kuŗām visām mazpulku dalībniecēm jau laikus ir jāgatavojas.

S a c e n s ī b u g a i t a. Katrs mazpulks izraudzīs dažas savas labākās adītājas, kuŗām atļaus piedalīties rajona sacensībās. Tās notiks rajona nometņu laikā. Pirmo vietu ieguvējām būs tiesības sacensties novada sacensībās, no kurienes labākās varēs braukt uz Pļaujas svētkiem, lai piedalītos adītāju sacensībās valsts mērogā.

S a c e n s ī b u n o t e i k u m i. Katrai sacensību dalībniecei jāņem līdzi vilnas dzijas dažādās krāsās, adāmās adatas, groziņš adīkļa novietošanai un rokdarbu priekšauts. Dzijas jāņem tik daudz, lai varētu noadīt vienu cimdu. Sacensībās jāprot adīt dūrains cimds ar robainu valnīša noslēgumu, dažām krāsainām svītrām valnītī un mazu vienkāršu rakstiņu pašā cimdā. Svītru krāsas dalībnieces varēs pašas izvēlēties. Rakstu dos sacensības dienā. Tas būs zīmēts uz rūtaina papīra. Odere cimdam nebūs jāada. Sacensībās dalībniecēm būs jānoada tikai viena cimda daļa, kāda — to paziņos sacensību dienā.

Sacensības novērtējot, ievēros: 1) materiāla un darba rīku izvēli — 20 punkti, 2) cimda formu (vai piemērots adītājas rokai) — 20 punkti, 3) adījumu (cik cieši vai vaļīgi un glīti) — 20 punkti, 4) krāsu izvēli — 10 punkti, 5) adīšanas laiku — 30 punkti. Kopā ir 100 punkti.

Pirmā vieta ir ar 81—100 punktiem.
Otrā „ „ „ 71—80 „
Trešā „ „ „ 61—70 „

Lai visas dalībnieces varētu iemācīties cimdus adīt un lai sacensībām visas varētu vienādi gatavoties, tad jāzina arī adīšanas techniskais izpildījums.

Cimdus ada no vidēji šķetinātas divkārtīgas dzijas. Lai adījumam izvēlētos piemērotas adatas, dara tā: ar nodomāto adatu ieduŗ papīrā caurumiņu, kuŗā ievet pavedienu adāmās dzijas; ja dzija caurumiņā ērti iekļaujas, adatas ir labas, bet ja dzija caurumiņā saspiesta, adatas par smalkām, vai, ja dzija nepieskaŗas caurumiņa malām — adatas par rupjām. Uz divām blakus saliktām adatām uzmet vajadzīgo skaitu valdziņu, skatoties pēc cimda lieluma un dzijas rupjuma.

Iesācējas, kuŗām nav prakses, dara tā, ka noada nelielu gabaliņu adījuma uz divām adatām, izmērī, cik valdziņu vienā cm, un tad, noņemot rokas delnas apkārtmēru, valdziņu skaitu pavairo attiecīgi cm. Cimdam valdziņus (acis) uzmet uz divām adatām tādēļ, lai valdziņi būtu pietiekoši lieli, jo citādi pirmā kārta iznāk par ciešu. Lai cimds būtu siltāks, biezāks, to ada rakstainu. Adot cimdu ar vairākiem pavedieniem, jāraugās, lai dziju nesavilktu cieši. Jāatstāj tā pietiekoši vaļīga cimda kreisā pusē, lai, rokā velkot cimds padotos.

Robiņus cimda malai ada šādi: vispirms pēc dzijas uzmešanas uz adatām noada 6 kārtas gludā adījuma. Septītā kārtā veido robiņus — divus valdziņus saada kopā, tad uzņem vienu gaisa valdziņu, atkal divus saada kopā un uzņem vienu gaisa valdziņu, u. t. t., vienu kārtu apkārt. Uzņemot gaisa valdziņu, jāapņem dzija ap adatu no sevis uz pretējo pusi.

Pēc šīs kārtas noada vēl 6 kārtas gludā adījuma. Tad visu adījumu loca robiņu vietā uz pusēm, atstājot pirmo posmu līdz robiņiem cimda iekšpusē, un saadot maliņas kopā.

Tagad turpina adīt valnīti ar krāsainām svītrām un delnu ar rakstu līdz īkšķa vietai. Tad atstāj pirksta vietu, uzņemot uz cita diedziņa valdziņus. Cik valdziņu atstāt īkšķim, to aprēķina no tā, cik valdziņu uz vienas adatas. Ja valdziņu skaits 16, īkšķim atstāj pusi + 2 valdziņus. Valdziņus uzņem uz diega, adatas sākumā. Pēc tam apada apkārt.

Otrā kārtā no j a u n a uz adatas jāuzņem tik valdziņu, cik bija atstāti uz diedziņa. Pēc īkšķa vietas izveidošanas turpina delnas adīšanu bez pieaudzināšanas un noraukšanas tik tālu, lai, pielaikojot, adījums gandrīz apsegtu mazo pirkstiņu, tad sāk noraukt.

Noraukšanu izdara no abiem sāniem cimdam, kur adatas mainās. Pirmās adatas beigās otro valdziņu saada ar trešo un beidzamo izada. Otrās adatas sākumā valdziņu noada, un otro ar trešo norauc pārceļot. Tā starp abiem noraukumiem paliek divi labiskā adījuma valdziņi. Otrā cimda sānā norauc tāpat. Pēc pirmā noraukuma izada 3 kārtas, tad norauc otreiz: seko atkal 3 kārtas bez noraukuma, 1 kārta noraukums, 3 kārtas bez noraukuma, 1 kārta ar noraukumu, 2 kārtas bez noraukuma, 1 kārta ar noraukumu, turpina norauk ik otrā kārtā, līdz beidzot norauc katrā kārtā. Nepieciešami cimdu vairākas reizes pielaikot, jo visus cimdus pēc viena mēra nevar adīt.

Adot īkšķi, izvelk valdziņos ievilkto diegu. Uzņem visus valdziņus uz trim adatām, sadalot cilpiņas tā, lai adatu maiņa neiznāktu stūros. Katrā stūrī jāuzņem vēl divi lieki valdziņi, kuŗus uz adatas uzņem apgrieztus, lai nebūtu caurumiņi. Izadot divas kārtas, īkšķa iekšējos sānos saada divus valdziņus kopā. Ja īkšķis pa platu, var arī nākošā kārtā tanī pat pusē saadīt valdziņus kopā. Īkšķa adīšanu turpina līdz nagam, un tad sāk cilpiņas noraukt. Norauc katras adatas beigās, saadot divus valdziņus kopā. Ada trīs kārtas bez noraukuma, tad norauc atkal, divas kārtas ada bez noraukuma, vienu kārtu norauc, ada atkal kārtu bez noraukuma. Arī īkšķi adot jāpielaiko, lai nenoadītu to par gaŗu, vai īsu.

Sacensībās varēs piedalities visas dalībnieces, kuŗas vēlās un domā, ka varēs sacensību noteikumus pildīt.

LLK KAUCMINDES SAIMNIECĪBA pārdod:

vaislas sivēnus — lielo balto jorkšīru sugas, 6—8 ned. vecus, ar ciltsapliecībām, par Ls 30.— gab. ar piesūtīšanu pircēja norādītā stacijā, bet uz vietas par Ls 25.— gab. un

sēklas labību — Zelta miežus franko stac. Īslice par Ls 0,24 kg un Kuverta pupas Ls 0,30 kg. Maisi Ls 1,30 gab. uz katriem 80—100 kg un kartupeļus Parnasija un Deodara šķirn. sēklai par Ls 0,08 kg un maisi Ls 0,80 gab. uz katriem 70 kg. Nauda iesūtāma pa pastu saimniecības vārdā. **Adrese: caur Bausku, tālrunis Bauska: kantorim 214, saimniecības vadītājam 83 (tikai pēc pl. 19)**

Kad cilvēks mazus darbus dara pilnīgi . . .

A. SKALDA

Raksturs ir tā lielā izturība un apbrīnojamais gribas spēks, ar kuŗu cilvēks noteikti, droši, neatlaidīgi un viengabalaini virzās noteiktiem mērķiem pretī, neskatoties uz visdažādākiem šķēršļiem ceļā. Tā tad rakstura galvenā pazīme ir liela izturība un stingra, nelokāma griba. Un tās abas ir vajadzīgas tiklab kāda sena nodoma piepildīšanai, kā arī ikdienišķā uzdevuma veikšanai. Ja kādam ienāktu prātā pajautāt, kāds tad īsti ir rakstura cilvēks, tad varētu atbildēt: cilvēks ar raksturu ir godīgs, uzticams un apzinīgs. Uz viņa darbu vienmēr var paļauties, jo tādam cilvēkam pienākums ir augstāks par citu cilvēku spriedumu un sirdsapziņas miers — lielāks par pasaules uzslavu. Rakstura cilvēks nekad nesolīs to, ko viņš nevar pildīt, bet ja nu reiz viņš būs ko apsolījis, tad arī darīs visu, lai doto vārdu turētu. Rakstura cilvēks ir arī aizsargāts pret katru netikumu, jo viņš prot un var apvaldīt visas savas tumšās dziņas un kaislības. Tā tad raksturs dod iespēju cilvēkam ne tikai atšķirt labo no ļaunā, vajadzīgo no nevajadzīgā un derīgo no nederīgā, bet, pateicoties raksturam, cilvēks var arī veikt visu to, ko viņš ir atzinis par labu, derīgu un nepieciešamu. Turpretī rakstura trūkums padara cilvēku slinku un neļauj viņam rīkoties godīgi, noteikti un saprātīgi.

No teiktā mēs redzam, cik liela nozīme raksturam cilvēka dzīvē. Bet vissvarīgākais ir tas, ka raksturu mēs nemantojam no saviem vecākiem iedzimtības ceļā. Iedzimt var gan dažādas tieksmes, dziņas un intereses, bet pats raksturs iegūstams gudrā kopšanā. Tāpēc arī rakstura iegūvums ir katra atsevišķa cilvēka nopelns un viņa brīva griba, brīvs darbs. Reizē ar to katrs cilvēks pats nes atbildību arī par to, cik un ko viņš ir darījis sava rakstura veidošanā. Pirmos pamatus rakstura veidošanā, protams, liek pareiza audzināšana, bet pēc tam raksturu var veidot jau pilnīgi apzinīgi pats cilvēks pašaudzināšanas ceļā.

Runājot par gribas spēku un rakstura veidošanu, nejauši nāk prātā seno grieķu uzskats šajā lietā. Seno grieķu audzināšanas galvenā prasība bija, lai visus bērnus, neskatoties uz viņu vecāku kārtu un mantas stāvokli, jau no mazotnes pieradinātu pie vienkārša, bet stingra dzīves veida, pie tāda dzīves veida, kas ieaudzina bērnos drosmi un izturību. Bet lai to panāktu, ļoti stingri bija jāievēro galvenais priekšnoteikums — bērnus nedrīkstēja lutināt. Un senie grieķi šo prasību ne tikai uzstādīja, bet arī nesaudzīgi izpildīja. Senie grieķi visiem maziem bērniem, lai arī cik bagāti vai nabadzīgi bija viņu vecāki, lika staigāt basām kājām, mazgāja viņus aukstā ūdenī, apģērba vieglās drānās, guldīja uz niedrām, salmiem, vai pat kailas grīdas, un visu to viņi darīja tikai tādēļ, lai norūdītu jau bērnībā miesu un pieradinātu pašus pie izturības. Ar to senie grieķi mācīja un ieaudzināja saviem bērniem gara uzvaru pār miesu.

Tā tad jau senie grieķi ir pareizi novērtējuši audzināšanas lielo nozīmi un sapratuši, ka lutināšanā neveidojas bērna raksturs un neattīstās veselīgs un nesalaužams gribas spēks. Un patiesi lutināšana var tikai sabojāt rakstura teicamos pamatus un padarīt cilvēku dzīvei nederīgu. Tāpēc ir labi, ja audzinātāji nenobīda pie malas visus šķēršļus, kavēkļus un grūtības, jo bērns, cīnoties ar šiem kavēkļiem, ja vien tie nav pārāk lieli, pilnīgi nepārvarami vai arī nepiemēroti, vingrina, attīsta un norūda savus spēkus. Tikai tādā ceļā pats sevi atrod, pārbauda un piepilda. Tas ir svarīgi ne tikai gribas un rakstura veidošanai, bet vēl vairāk — tas pieradina pie darba un attīsta laba darba tikumus un ierašas.

„Tad, kad cilvēks mazus darbus pilnīgi dara un arvien tā dara, tad un tikai tad viņā pamostas nojauta par to, kā vispār dzīvē viss ir darāms," saka kāds ievērojams paidagōgs.

PAŠU DARBS

Zīm. E. Vinters, 824. mazp. dal:

Lieldienas.

Līdz ar Lieldienu svētkiem sākas arī dabas atmošanās no dziļā ziemas miega. Kad upēs jau aiziet ledus uz jūru, kad dziļi sulu spēks jau koku saknēs kāpj un sāk gaišāk mirdzēt mežs, tad arī Lieldienu svētki nav vairs tālu. Atskan Lieldienu zvanu skaņas, kas vēstī, ka atmodas svētki jau klāt. Ja tādā saulainā, skaistā Lieldienu rītā dodamies mežos un ārēs aplūkot dabas lielo darbu — mošanos no ziemas miega, tad sirds mums kļūst tik līksma un priecīga un liekas pat, ka tā čukstētu, vai tu redzi, cik liels un varens Dievs pār zemi iet...

Kur raugās acs, tur mūžīgs dzīvotspēks no zemes ārā laužas. Caur smilti visur zaļi asni lien. Tie spraucas laukā lielām smilšu cepurēm un stiepjas saulei pretim. Liekas, ka tie teiktu: saule, tev jāuzvar!

Lieldienas rītā mēs redzam visur šo cēlo gaismas un dzīvības spēku milzīgo varu. Tā ir dabā, tā ir arī cilvēka darbos. Sajūtot šo spēku, daba raisa pumpurus, bet cilvēka rūpju nomāktais vaigs sāk smaidīt!

Cilvēks ir cieši saistīts ar dabu. Viņš ir līdzīgs tai, jo arī cilvēkam tāpat kā dabai, ir dota iespēja cīnīties un uzvarēt. To rāda un māca mums Lieldienu rīts. Tādēļ mēs arī sajūtam tik lielu prieku, kad svaigs ziedoņvējš mums sejā sārtu vilni dveš!

Lieldienās mēs esam atkal kopā ar zemi, debesīm un sauli un ceļam tai pretī savas sirdis.

KAMDĒĻ ES IESTĀJOS MAZPULKĀ?

R. B a n k a, 15. Veselavas mazp.

Mazpulks ir tā dzīves augstā skola, kura attīsta un rada jaunatnē darba prieku un mīlestību uz zaļo zemi; kura māca strādāt darbu, kas palīdzētu veidoties Latvijas valstij stiprai un bagātai, latvju tautai būt apzinīgai un augsti attīstītai. Un kas var būt laimīgāks par arāju, kurš tīrumā izdzinis pirmās vagas jūt sirdī prieku, nezin no kurienes nākušu. Un šis prieks dara nesalaužamas ticības pilnu viņa gaitu. Tamdēļ man gribas kopt katru stādiņu, kopt dzimto zemi. Tamdēļ es iestājos mazpulkā.

Darbs mums līdzēs meklēt dzīves skaistumu, dabā, viņas ziedos un auglībā.

PULKVEŽA KALPAKA PIEMIŅAI.

J. K u š ķ i s, 139. Nīcas mazp.

Katru gadu, marta pirmajās dienās, mūsu sirdīs iedegas kāda savāda liesma, kas liek atminēties un izjust ielos marta notikumus līdz ar pagājušām, neaizmirstamām Latvijas atbrīvošana cīņām. Marts liek mums atminēties mūsu pirmās nācionālās armijas virspavēlnieku, pulkvedi Oskaru Kalpaku.

Oskara Kalpaka vārds ar 6. martu ierakstīts latviešu sirdīs neizdzēšamiem burtiem. Kalpaks bija īsts zemes dēls. Viņš nesa sev krūtīs sirdi, pilnu ar dzimtenes mīlestību, ko nevarēja aptumšot ne slava, ne manta un spožums. Kalpakā bija nesalaužama ticība latvju tautas spēkam. Viņš ir zemes spēka, mīlestības un nesalaužamas ticības paraugs.

Klusās balsis

Lilija Ābelīte

Vieglā miglā iegrimst tāle,
Vakars vēsmo zemei pāri;
Elpo lapas, elpo zāle,
Smaržo ziedi, ko tu skāri.

Krēslains miers jau visu klājis.
Klausies tuvi tālā dunā,
Tevi kāds ir sveicinājis —
Klusi, klusi zeme runā...

Trauslo stiebru lēnā sanā,
Kuplo koku šalkās dzirdi
Zemes balsi, zilgā tvanā
Gaistot, liegi skaņot sirdi.

Liekas, atkal dzīvei rodi
Jauna prieka, spēka jausmu —
Savu darbu zemei dodi,
Sveicot rīta saules ausmu.

AUGSIM!

J. L i e p a, 72 Grostonas mazp.

Draugi! Paiet rudens, iestājas ziema un pēc tam atkal nāk pavasaris. Putodami drāžas ūdeņi un viļņu rokās sadrūp ledus važas. Un pasaule uzzied neredzētā burvībā. Tā ir nerimstošā maiņa. Sirds traukties līdzi grib dienu raitajam plūdumam, dvēsele uzziedēt kā zeme pavasarī.

Jauno arāju saime! Dzidras un skaidras ir Latvijas debesis. Tik skaidriem mums jākļūst savās dvēselēs.

Un tad skataities, draugi, kad rudenī zeltainās vārpu rokas skaujas un viņu lūpas dzied auglības dziesmu, tad ticiet man: zelta pilnas kļūs jūsu dvēseles, tikai krājat tik auglīgas domas savā prātā, kā šos vārpu čukstus.

Celies uz augšu, draugs! Kā pēc ziemas, kad viss dus dziļo ziemas miegu, nāk pavasaris, kad atmostas sirds un dvēsele, tā arī tava dvēsele celsies un kā brīnumzieds uzplauks tik krāšņs. Uz augšu, pret sauli mūsu ceļš ved!

LIELDIENU GAIDĀS

J. Bičevskis, 121. Ērgļu mazp.

Saules stari spožāk un maigāk sāk glaudīt zemes mātes klēpi. Drīz vien ziema sacīs mums ardievas. Redzot ziemu pošamies ceļā, uznāk itkā skumjas: viņa taču mums ir ļāvusi baudīt priekus. Un tagad tā taisās aiziet.

Tomēr, iedomājoties pavasari, kurš pēc ziemas nāks pie mums ciemoties, sirdī top gaiši. Gaišāka izliekas diena, un domas vētraini brāžas un trauc pretim ziedonim.

Tuvojas pavasaris, bet mūsu sirdis gaida vēl kautko lielu, gaišu un skaistu. Sirds ilgojas, gaida lielos priecas svētkus — Lieldienas.

Lieldienas... Cik skaists, jauks ir šis vārds. Mūsu sirdis kļūst gaišākas un prāts možāks, kad pasludina lielo priecas vēsti — Jēzus Kristus augšāmcelšanos. Kristus ir augšāmcēlies!

Šī diena, kaut arī tā būtu apmākusies, — tumša — izliekas skaista.

Lieldienās mūs vēl gaida citi prieki: raibas olas, pūpoli, šūpoles: viss sola daudz jauka.

Viss tas nāk atmiņā no citiem gadiem. Dienas izliekas tik garas, garas un nevar sagaidīt šo lielo dienu.

Bet drīz taču nāks tā diena, drīz nāks lielie svētki — sirds, pacieties!

MĒS SMAIDĀM KATRAM.

P. Migla, 942 Rīgas tirdzniecības mazp.

Ir pagājušas jau daudzas nedēļas jaunajā gadā. Jauna gada solījumi, apņemšanās, liekas jau aizmirsti. Liekas, nekas nav mainījies — klusi rit dzīve tālāk. Atkal pēc brīvlaika ejam skolā, ejam savās ikdienas darbu gaitās. Bet tomēr — mēs sevī klusi solījāmies — „es būšu labāks kā pagājušā gadā, es centīšos, es sasniegšu to, ko loloju —" Nē, neesam to aizmirsuši! Par pagātni nedrīkstam gausties! Pagājušā gadā bijusi viena otra kļūda, bet mēs to labosim. Pašiem mums jābūt saules stariem. Bet mēs jau tādi esam, smaidām katram! Mēs esam tirdzniecības skolas audzēkņi. Katru pircēju mēs saņemam ar smaidu, viņu apkalpošana mums dara prieku. Katrā darbā, it visur mēs ejam ar prieku. Mēs skatāmies nākotnē, dzīvojam nākotnei, mums jāveido sevi nākamībai. Nesen, nedaudzas dienas atpakaļ mūsu skolā nodibināja mazpulku. Tuvāk iepazīstināja ar tā darbību skolas direktors un mazp. inspektors. „Mums jāstaigā grūtais pašnorūdīšanās ceļš, jāizkopj labās īpašības," teica inspektors. Mēs jau to ceļu ejam un gribam iet kā nākošie tirgotāji, mums arī jābūt tādiem, mums jābūt par darbu atbildīgiem. Mēs nesam, un nesīsim saules dzirkstis savā apkārtnē. Un to darīsim arī turpmāk. Iesim visi kopēji, iztirzāsim mums kopīgos jautājumus Pamācīsim savus biedrus ar labu padomu. Centīsimies visi kopēji, cīņā pret sliktām īpašībām, pamācot vājāko, izskaudīsim no sava vidus naidu, visus maldus. Iesim skaidrus dzīves ceļus lēni un neatlaidīgi. Bet ko mēs esam darījuši, lai savu dzīvi padarītu saulaināku? Ļoti maz! Pats esi laime, pats esi saules stars. — Vajaga tikai gribēt!

VĀRDI IR DZĒLĪGI

Ozols.

Daudz, ļoti daudz cilvēku virs zemes dzīvo, un visi viņi runā, runā, kas kuram patīk. Bet kāda nozīme var būt vārdiem: „Sargi savu mēli." Dažam varbūt liksies, ka sava mēle jāsargā no slimībām. Zināmā mērā ir patiesība, bet šī patiesība nav jāsaprot burtiski.

Tas, kas ar šiem vārdiem mēģināts izteikt, ir slimība, bet šī slimība ir tāda, kuru ārsti nevar ārstēt un arī neārstē.

Ir ļoti slikta īpašība runāt par daudz, bet arī klusēšana nav apsveicama. Kaut gan klusēšana nevienu neaizkar, bet arī neko lielu vārdos radošu nevar dot. Turpretī runāšana nes ļoti daudz svētības, ja runā vajadzīgā vietā un laikā. Bet vēl viens solis — un runāšana pāriet pļāpībā un tenkošanā, kas sabojā visu. Cik daudz ir cilvēku, kuŗus pļāpas ir novedušas spert izmisuma soļus, cik daudzus pļāpas padara nelaimīgus. Pļāpa nevien citus pazemo, bet sevi vēl vairāk.

Vārdi ir dzēlīgāki par visām čūskām. Lūk, tāpēc, pļāpātājs sevi sāpīgi pievilt. Tāpēc lai katram ir atmiņā vārdi: sargi savu mēli!

Vīri mežā

Zīm. J. Cingleris, 180. Zeltiņu mazp.

MAZPULKU DZĪVE

PIRMIE MAZPULKU SANITĀRI.

No š. g. 16. febr. līdz 3. martam notika pirmie sanitārkursi Rīgas pilsētas novada mazpulku dalībniekiem. Kursus 3. martā ar ļoti labām sekmēm beidza no 487. Saulsanu mazpulka M. Rozenfelds un T. Skadiņš; no 572. Rīgas skolotāju institūta mazpulka — P. Ķeisters, M. Ritenbergs, M. Vēvels, V. Baumanis, A. Balodis, J. Plūme un V. Princis; no 822. Franču liceja mazpulka — D. Mežciems, E. Dēliņš un Pētersons; no 679. Kronvalda mazpulka — T. Bergs, L. Mednis, B. Innus, P. Griķis, L. Šteigmanis, H. Krūmiņš un H. Krūmiņš; no 828. I. Rīgas valsts ģimn. mazpulka — T. Preinvalds, H. Ecmanis, St. Lukass un J. Šins; no 856. I. Rīgas pils. ģimn. mazpulka — J. Perliņš; no 941. Torņkalna mazpulka — K. Dzenis, M. Rosbachs, J. Krūze. E. Zutiņa, O. Blumbergs un H. Orkevičs.

Mazpulku dalībnieki kursos izņēma mācību par sanitārhigiainu, līdz ar pirmo palīdzību ar praktiskām apmācībām, kā arī gāzu aizsardzību. Kursus vadīja Dr. A. Mežciems un Dr. med. J. Skuja.

KURSI MAZPULKU PRIEKŠNIEKIEM, VALDES LOCEKĻIEM UN SAIMJU VECĀKIEM.

Š. g. 15. un 16. febr. Rīgā un 16. febr. Rīgas Jūrmalā notika Rīgas pilsētas novada mazpulku priekšnieku, valdes locekļu un saimju vecāko sanāksme — kursi. Kursi mazpulkos bija guvuši dzīvu atsaucību, un tajos piedalījās 47 mazpulku priekšnieki -ces, 90 valdes locekļi un 157 saimju vecākie. Kursos noturēja sekojošus priekšlasījumus: 1) „Iekšējā un ārējā stāja," 2) „Vadonis un vadonība," 3) „Mazpulku valdes amati un to izpildīšana," 4) „Saime un saimes vecākais."

629. Gaviezes mazpulka vakarēšana

42. Kalētu mazpulks aktīvi piedalījās 31. janvārī Kalētos sarīkotā grāmatu un rakstnieku dienā

No mazpulku priekšnesumiem dienai veltītai programmai bija: vadītāja referāts par Draudzīgā aicinājuma lielo nozīmi, dalībnieku deklamācijas, līdzdalība korī un grāmatu galdā.

394. Biriņu-Ezerciema mazpulks 23. janvārī sarīkoja vakarēšanu Biriņu-Jērkules 6-kl. pamatskolā. Vakarēšanā piedalījās 18 mazpulka dalībnieku.

427 Kazdangas mazpulks pulcējās 31. janvārī Kazdangas pagasta Stautiņos, lai pavadītu vakaru kopā vakarējot ar diviem sava pagasta ilggadīgiem zemes kopējiem — Sautiņu sirmo kalpu Krišu Pujēnu un kaimiņmāju — Lazdu uzticīgo puisi Žani Kivelīti un abu māju ļaudīm.

Savu patieso cieņu un pateicību mazpulka dalībnieki apliecināja pasniegdami darba darītājiem balvas — meitenes adījumus, bet zēni glītus un vērtīgus kokdarbus.

Mazpulka dalībnieki vakaru kuplinaja dziesmām, deklamācijām un rotaļām. Bet sevišķu atzinību izpelnījās mazpulka mandolīnu astoņnieks ar saviem priekšnesumiem.

495. Čiekurkalna mazpulku 15. febr. draudzības saišu nodibināšanas nolūkos insp. Ziemeles pavadībā apmeklēja II Daugavpils pilsētas III pamatskolas 745. mazpulka vadītāji Lazdiņš un Siliņš un Ozoliņa kdze ar 20 mazpulka dalībniekiem. Pie kopēja launaga galda mazpulku vadītāji un dalībnieki savstarpēji iepazinās un, skandinot jaukās tautas dziesmas, arī savstarpēji apdziedājās.

555. Nāvessalas mazpulkam 14. februārī, Daugmales 6. kl. p.-sk. iesvētīja karogu. Karogu dāvājusi Rīgas apr. pašvaldība. Daugavas nov. mazp. insp. agr. V.Uiska nododot karogu mazp. vaditājam K. Kļaviņam, norādīja, lai mazpulku dalībnieki izaugtu par stipriem un nelokamiem Latvijas mantiniekiem, tādi pat kā bijuši Nāvessalas varoņi. Sekoja labi sagatavoti mazpulku dalībnieku priekšnesumi, īpaši plaša bija tautisko deju un rotaļu daļa.

Svētku telpas bija latviski dekorētas.

Arī vecākā paaudze ieradusies lielā skaitā, priecājās, ka mazpulku jaunatne aug stipra un latviska, dar a tikumā un tēvzemes mīlestībā.

625. Kandavas mazpulks nosvinēja savus karoga un svinīgā solījuma svētkus. Karogu dāvāja Kandavas krāj- aizdevu kase.

Svinīgo solījumu nodeva 24 dalībnieki, bet pieņēma Talsu-Ventspils mazp. insp. agr. N. Cīrulis.

Mazpulks telegrafiski apsveica un sumināja virsvadoni Dr. K. Ulmani un kara min. ģen. J. Balodi.

690. Ipiķu mazpulks dibināts 1935. g. 8. aprīlī. Ipiķu pag. valde karogu tam dāvājusi 1936. g. 7. jūnijā. Ipiķu mazpulks piedalījās mazpulku izstādē Rīgā, iegūstot trešo godalgu. Rūjienas Zemkopības biedribas rīkotā Rūjienas raj. izstādē

1936. g. rudenī mazpulks ieguva pirmo godalgu. Pagājušā gadā mazpulkā notikušas pieccīņas, augļu konservēšanas kursi un ražas apskate. Pavisam sarīkoti 5 izrīkojumi, 2 priekšlasījumi un 3 vakarēšanas. 1936. g. 8. dec. mazpulks sarīkoja Lauksaimniecības biedrības dibināšanas svētkus. Mazpulkā ir mājturības grupa ar 12 dalībniekiem. Mazpulks rīkoja arī rakstnieku un grāmatu dienu, ko ievadīja mazpulka vadītāja uzruna. Tad valdes locekle V. Krūmiņa nolasīja referātu par 28. janvāra draudzīgo aicinājumu un grāmatas lielo nozīmi.

735. Ozolkalna mazpulks kopā ar Ozolkalna 6-kl. pamatskolu, sekodami sava Virsvadoņa ierosinājumam, svētdien 24. janvārī sarīkoja Latvijas atbrīvošanas karā kritušo piemiņas dienu Lemešonas kapsētā, uzliekot piemiņas akmeni Latgales partizaņu pulka I rotas kareivim Augustam Bērziņam, kurš kritis 1919. g. 25. dec. pie Tilžas un paglabāts 1920. g. 24. janv.

Piemiņas svētkus atklāja pie kritušā Bērziņa kapa, plīvojot Valsts un mazpulka karogiem, Balvu ev. lut. draudzes mācīt. Grivāns. Sekoja runas un ziedu nolikšana.

Jūsu darbs mums ceļa rādītājs.

Lielu ierosinājumu ikvienam un it sevišķi jaunatnei dod priekšzīmīgās lauku saimniecības, čaklie, nenogurstošie darba darītāji. Vientuļš ceļinieks vai ekskursantu grupas no šādām sētām gūst ne tikai ierosmi praktiskam darbam, bet arī dziļu cieņu pret darba darītājiem un pārliecību, ka tikai ar darbu ejam uz augšu un uz priekšu. Godināt Iecavas pagasta Kalnašautleru priekšzīmīgo lauksaimnieku G Hermani ar kundzi un ilggadīgo laukstrādnieci E. Paleju bija pulcējušies 443. Iecavas lopkopības mazpulka dalībnieki un kuplā skaitā Iecavas pagasta sabiedrība, Iecavas Samsavās š. . 6. februārī. Svinības ievadīja LLK mazpulku lopkopības inspektrise agr. M. Pripāne ar priekšlasījumu par darba vērtību. LLK Jelgavas novada mazpulku inspektors agr. K. Pelēķis pakavējās pie darba nozīmes valsts celšanā. Iecavas lopkopības mazpulka vadītājs iepazīstināja ar lauksaimnieku un laukstrādnieces dzīves gājumu, darba sasniegumiem un pasniedza mazpulka dalībnieču gatavotas skaistas adreses. Sirsnīgi izskanēja laukstrādnieces Emilijas Palejas pateicības vārdi: „Ar patiesu prieku sirdī pateicos par godināšanu un pasniegto adresi. Šo piemiņu glabāšu kā svētumu. Tā ir mana jaukākā liecība par padarīto darbu. Visdziļāko pateicību izsaku mūsu tautas Vadonim par laukstrādnieku dzīves celšanu."

Godināšanai sekoja mazpulka dalībnieču sacerētais vakarēšanas uzvedums, kas patika visiem. Mazpulka dalībnieču rīkotās tautiskās vakariņas pārsteidza viesus ar vienkāršību un glītumu

Daudz patīkama deva šis darba slavināšanas vakars vecajiem un jaunajiem. Jāpiezīmē, ka iecavieši ir sirsnīgi un viesmīlīgi. Arvien izjūtama labā saskaņa starp veciem un jauniem darba darītājiem. Mazpulku svētkus arvien kupli apmeklē arī vecākā paaudze. Vecāko paaudzi sanāksmēs jaunatne iepriecina ar saviem priekšnesumiem. Tie ir ģimenes svētki! Un arī darbā soļi iet rakstā!

Iecavas lopkopības mazpulks godina ilggadīgo laukstrādnieci E. Paleju un lauksaimniekus L. un J. Hermaņus

Audzinātāja godināšana.

58 Jaunpils I mazpulks svētdien, 21. februārī rīkoja skolotāja un sabiedriska darbinieka Augusta Judovica 35 gadu darbības atcer.

Svētkus ievadīja mazpulka vadītājs vet.-ārsts R. Baķis ar īsu uzrunu, izceldams aktivitātes un darba spraiguma nozīmi mūsu dzīvē. Šā sarīkojuma pamatā viņš lika vārdu — draudzība. Draudzība un saprašanās lai valda savā starpā, ar citām organizācijām un darbiniekiem. Svētku tālāko vadību uzņēmās mazpulka priekšnieks V. Bullītis. Apsveikdams jubilāru. viņš mazpulka vārdā, kura dalībnieku lielais vairums ir jubilāra beigušie audzēkņi, nodeva kā dāvanu skaistu, masīvu rakstāmgaldu ar krēslu. Sekoja daudzi apsveikumi no organizācijām. absolventiem un labvēļiem un 14 Jaunpils sabiedrisko organizāciju vārdā kopēju adresi jubilāram pasniedza mazpulku līdumnieks V. Gulevskis

Sirsnīgos, izjustos vārdos jubilārs pateicās daudzajiem labvēļiem, kas to gan personīgi, gan telegrāfiski sveikuši.

Šāds sarīkojums bija pirmais šinī apkārtnē un bija radījis sabiedrībā dzīvu interesi un atsaucību, ko liecināja vairāk kā 300 apmeklētāji.

Sarīkojums noritēja īpatos aps'ākļos, jo nebija parastā goda mielasta, nedz deju, bet programmu sastādīja ar retu gaumi sakopoti mazpulka dalībnieku un skolnieku priekšnesumi: koŗa dziesmas, deklamācijas, seksteta dziesmas un cand. phil. Lazdiņa referāts par tēmu: „Cilvēks dzīvē un filozofijā", ko visi ar interesi noklausījās, jo lektors aktuālos dzīves jautājumus apskatīja īpatā, praktiski-filozofiskā apgaismojumā.

Sarīkojums izcēlās ar neviltoto sirsnību un svētku dalībnieki šķīrās ar nodomu arī savas māju viesības pārveidot šādā virzienā.

Jubilārs Augusts Judovics dzimis 1877. gada augustā Jaunpils pag. „Meža-Blusās" (tagadējos „Mežavotos"). Pēc pagastskolas viņš pabeidz skolotāju semināru. 1898. gadā viņš sāk strādāt kā audzinātājs Jaunpils Kalna skolā, tagadējā Jaunpils 6 kl. pamatskolā, un pēc diviem gadiem jau ir tās pārzinis. Bet patlaban jau 36 gadus viņš pašaizliedzīgi un nesavtīgi vada savu pirmo skolu, strādā savā tēva pagastā!

● Š. g. jūnijā un jūlijā visos rajonos sarīkos r a j o n u n o m e t n e s (pa 5—10 mazpulki kopā), kuŗās vēlams piedalīties katram mazpulka dalībniekam. Nometnēs notiks **aršanas un adīšanas sacensības.** (Pilsētu mazpulku dalībniekiem — zēniem aršanas sacīkšu vietā būs sacensības laukuma iemērīšanā ar auklu, zemes rakšanā un rijolēšanā). Tie dalībnieki, kas rajonu nometnēs iegūs pirmās vietas, varēs piedalīties n o v a d a s a c ī k s t ē s, kur izraudzīs kandidātus v a l s t s s a c ī k s t ē m, kuŗas notiks š. g. 4. septembrī Jelgavā.

● Rajonu nometnēs notiks arī r a j o n a p i e c c ī ņ a s, kuŗās pielaidīs tos dalībniekus, kas sava mazpulka pieccīņās ieguvuši pirmo vietu.

● **Katrā mazpulkā līdz š. g. 1. jūnijam jāizrauga vai nu sacīkšu veidā vai pēc novērojumiem labākais arājs** (vecāks par 16 g.) **un labākā adītāja.** Aršanas sacīkšu noteikumi publicēti „Vadītāja" 1936. g. 3. Nr., adīšanas sacensību noteikumi „Mazpulka" 1937. g. 3. Nr.

● P a r m a z p u l k u d i ž e n o u n l ī d u m n i e k u k a n d i d ā t u p ā r b a u d ī j u m u t e r m i ņ i e m u n v i e t ā m ieinteresēto mazpulku vadītājiem tiks piesūtīti atsevišķi paziņojumi.

● Visiem mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem, **obligāti jāpiedalās pavasarī sarīkojamās „meža dienās"**, saziņā ar vietējo meža dienu komiteju. **Tāpat mazpulku pienākums ir paturēt pastāvīgā uzraudzībā un kopšanā agrākos gados mazpulku ierīkotos stādījumus.**

● **Grāmatvedībai** mazpulka darbībā **piegriežama sevišķa vērība** un tāpēc **katram dalībniekam nepieciešama „Laukkopības un sakņkopības grāmatvedība"**, kas nekavējoties jāizsūta visam mazpulkam kopēji. Arī pārējā literātūra jāpasūta jau laikus.

● **Mazpulku karogi un zīmogi** pasūtāmi tikai LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, iemaksājot naudu pasta tek. rēķ. 4564. Karogs ar kātu maksā Ls 23,— vienpusīgs, Ls 41,— divpusīgs. Karoga pārvalks maksā Ls 4,—. Stūŗa spiedogs maksā Ls 3,—, apaļais zīmogs arī Ls 3,—.

● **Mazpulku dalībnieki, kas vēlētos piedalīties ilgstošās pieccīņās:** 1) majas pagalma izdaiļošana, 2) kādas labierīcības ierīkošana mājā (ūdens piegāde, ventilācija, virtuves vai istabas izbalsināšana, krāsošana u. t. t.), 3) kāda zemes gabaliņa kultivēšana, koku skolas vai ogu dārza ierīkošana, 4) viena mēneša darbu apraksts lauku saimniecībā un 5) pagasta vai pilsētas sabiedriskās dzīves apraksts par 1 gadu, **jāpieteic mazpulku vadītājiem sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. maijam,** uzdodot dalībnieka vardu, uzvārdu, vecumu un dzīves vietu.

● Tiem dalībniekiem, kas **ilgstošās pieccīņās** pieteikušies agrāk, pēc katra darba nobeigšanas, jāziņo par to mazpulka vadītājam un sava novada mazpulku inspektoram.

● **Jaunu mazpulku apstiprināšanu šinī pavasarī turpināsim līdz š. g. 1. maijam,** lai visi mazpulki laikā varētu uzsākt darbus.

Kas jāievēro kultūras izvēloties

Katram mazpulka dalībniekam savā sacensības lauciņā jāaudzē vislabāk viena, bet ne vairāk kā divas kultūras un par katru kultūru jāved pilnīgi atsevišķa grāmatvedība — „laukkopības un sakņkopības grāmatvedībā". Visiem viena mazpulka dalībniekiem jāaudzē vai nu viena vai divas vienādas sacensības kultūras. Ja liels mazpulka dalībnieku skaits, tad var sadalīties grupās, katrā ne mazāk par 10 dalībniekiem

Sacensības lauciņu platība nedrikst būt mazāka par 100 m^2, izņemot mazpulka mazajo (no 8—12 g. v.) un pilsētu mazpulku dalībnieku lauciņus, kuŗus var samazināt līdz 25 m^2. Mazpulka mazajiem grāmatvedība nav obligāta.

Sacensības lauciņa kultūrai, kuŗu audzē visi mazpulka dalībnieki, jābūt no sekošām augu grupām:

I grupā: 1) kāposti; 2) rutki un redīsi; 3) burkāni un pastināki; 4) cigoriņi; 5) mārrutki; 6) sīpoli un ķiploki.

II grupā: 1) tomāti; 2) gurķi; 3) rabarberi; 4) saules puķes.

III grupā: 1) lauku pupas; 2) turku pupas; 3) zirņi; 4) sinepes; 5) magones.

IV grupā: 1) kartupeļi; 2) cukurbietes; 3) lopbarības bietes (burkāni, kāļi, turnepši).

V grupā: 1) labības: a) vasaras kvieši, b) mieži, c) auzas; 2) lini; 3) kaņepes.

VI grupā: 1) āboliņš (sēklai); 2) pļavu kultūrzāles (sēklai); 3) kumelītes u. c. ārstniecības augi.

Ārpus šī lauciņa mazpulku dalībnieki var audzēt arī blakus kultūras pēc izvēles un patikas. Par blakus kultūrām grāmatvedība nav obligāta.

Mazpulku dalībniekiem jāpiegriež vērība ne tikai to kultūraugu audzēšanai, kas pašreizējos apstākļos dod lielāko peļņu, bet jāmācās samazināt ražošanas pašizmaksa, jāmācās lētāk ražot arī tie augi, kas bieži vien, nepareizu audzēšanas paņēmienu dēļ, mūsu lauksaimniekiem slikti atmaksājas, bet tomēr ir nepieciešami. Vienu un to pašu kultūru vajadzētu audzēt kā sacensības kultūru vismaz 2 gadus, bet ne vairāk kā 3 gadus no vietas, jo vienā gadā nav iespējams noskaidrot visas kultūras augšanas prasības un ražai vai neražai var būt gadījuma raksturs. Ja vienu un to pašu kultūru audzē 3 gadus no vietas, tad pirmā gadā jāiepazīstas ar audzējamās kultūras ieteicamākām šķirnēm, zemes izvēli, sēšanu vai dēstīšanu, apkopšanu, novākšanu, ražas pārdošanu un uzglabāšanu un pa daļai ar mēslošanu un slimību un kaitekļu apkaŗošanu. Otrā gadā jāiepazīstas (bez pirmā gadā minētā) ar labākiem priekšaugiem, zemes sagatavošanu un mēslošanas un apkopšanas salīdzinājumiem. Trešā gadā jāiepazīstas (bez pirmā un otrā gadā minētā) ar dažādu šķirņu salīdzinājumiem un kultūras saimniecisko lietderību. Ja no kādas grupas viens augs jau divus vai trīs gadus ir kultivēts, tad jāizvēlas augs no citas grupas, lai mazpulka dalībniekus iepazīstinātu pec iespējas ar visu 6 grupu augu kultivēšanu.

● 54. Mežmuižas mazpulks pārdēvēts par **54. Vīpes mazpulku,** 121. Ērgļu un 224. Ērgļu-Katriņas mazpulki uz pašu vēlēšanos apvienoti, nosaucot jauno mazpulku par **121. Ērgļu mazpulku.** 670. Kraukļu-Nikolaja mazpulks pārdēvēts par **670. Kraukļu-Gubeņa mazpulku.** 827. Šalkones mazpulks pārdēvēts par **827. Mežciema mazpulku.** 889. Zesersalas mazpulks pārdēvēts par **889. Mežāres mazpulku „Līdums".**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidu reģistrā šādi jauni mazpulki: **948. Pildas „Zelta Vārpa", 949. Pildas-Ezerkrastu, 950. Līvzenieku. 951. Ģipkas, 952. Sēmes-Plieņu, 953. Vendavas, 954. Zādzenes, 955. Zebrenes-Upes, 956. Rēzeknes 1. pamatskolas.**

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

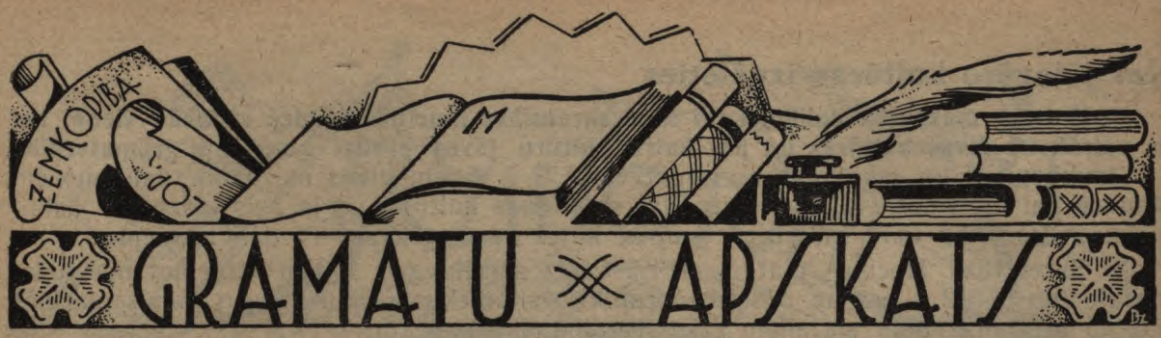

PAR MAZPULKU LUGĀM.

„Zemnieka Domu" izdevumā šogad iznākusi V o l d e m ā r a Z o n b e r g a bērnu luga 3 cēlienos „A k l ā s i e l a s d ā r z s." Šo bērnu lugu ar pilnu tiesību var nosaukt arī par mazpulku lugu, un var priecāties, ka reiz arī kāds no plaši pazīstamiem rakstniekiem ir kautko sniedzis bērnu un jaunatnes uzvedumiem. Lugā tēlotais rāda, ka arī pilsētas ielas bērnos patiesi nav zudis darba prieks, un rotaļāšanās vien pilnā mērā neapmierina bērnu fantāziju un strādāt gribu. Darbs un darba augļi spēj jaunās sirdis aizraut un pat padarīt tās varonīgas sava darba augļu aizsargāšanā. Un viegla nav šī sargāšana, jo te ir nelabojamie un palaidnīgie ostas zēni, te slinkais Turks, kas labprāt pievāktu jauno dārzkopju augļus. Lugas darbība viscaur dzīva, spraiguma, humora un atjautības pilna.

„Aklās ielas dārzs," kā labākā no līdz šim iznākušām un par mazpulku lugām nosauktām, sevišķi ieteicama pilsētu mazpulkiem, un daudz pamācoša tā sniegs arī lauciniekiem. Lielus panākumus šī luga guvusi arī pie mūsu kaimiņiem — Lietuvas mazpulkiem, un tā jau vairākkārt izrādīta Kauņā un citur.

Autoru izdevumā šogad iznākušas arī O. R o b e ž n i e c e s mazpulku luga 3 cēlienos „R a s u l ī t e" un F. P u m p u r a mazpulku luga 2 cēlienos „B u r v j u g r ā b e k l ī t i s." Kaut arī autori savus darbus tieši pasvītroti nosauc par mazpulku lugām, taču to saturs stāv tālu no mazpulku patiesiem mērķiem un audzināšanas uzdevumiem. O. R o b e ž n i e c e s „R a s u l ī t ē" daudz ļoti garu monologu, kas vietām ienes salkanīgu garlaicību. Lugas labā doma rādīt jaunatnei ceļu atpakaļ uz laukiem un tēva sētu — bāla un nepārliecinoša. Nav saprotams arī autores nolūks, kamdēļ tā studentu dzīvē redz tikai dzeršanu un uzdzīvi. Šo nevēlamo lietu parādīšana uz skatuves var radīt tikai negatīvu, nevis pozitīvu iespaidu. Lugas beigu kāpinājuma sasniegšanai autore ņem palīgā Vadoņa suminā-šanu, kaut gan pie visas pārējās darbības tas nemaz neiederas.

Fr. P u m p u r a „B u r v j u g r ā b e k l ī t ī" mazpulku uzdevumi un mērķi pārāk šauri izprasti un tēloti.

K. F r e i m a ņ a „T ē v a s ē t ā", luga mazpulku izrādēm 3 cēlienos, 4 ainās, iznāca pag. gada beigās, „Grāmatrūpnieka" izdevumā. Ludziņai laba pamatdoma: rast pie zemes un tēva sētā savu dzīvei galveno saturu, ietērpta diezgan dzīvā darbībā. Taču nav skaidrības: kur īsteni lugas jaunajam varoņim radusēs neatvairāmā vēlēšanās palikt tēva sētā. Tāpat paša darbības kāpinājuma smaguma iznešana uzlikta 6 gadus vecam tēlotājam Kārlītim Par lugas izrādi varētu domāt tie mazpulki, kas var atrast labus un piemērotus tēlotājus.

Būtu jāvēlas, lai mazpulki, izvēloties mazpulku lugas savām izrādēm, ar lielāku apdomu pieietu šim jautājumam. Neko nelīdzēs žēlošanās par samērā augstiem lugu honorāriem, ja mazpulki tomēr mazvērtīgās lugas iegādāsies un izrādīs. Ir skaidrs, ka pēdējā laikā mazpulku lugu autoru vidū parādās taisni tādi vārdi, kuŗi agrāk nekur rakstniecībā nav rādījušies. Mazpulku vadītājiem vajadzētu saprast, ka mazpulku sarīkojumi nevar būt tie, kuŗos var ļaut un pie tam vēl par dārgu naudu izrādīt tādus „amatnieku" darbus. Ad. E.—

Ko lasām ārzemju presē par mazpulkiem.

Franču lauksaimniecības žurnālā „L a P o t a s s e" šī gada janvāŗa numurā ievietots raksts par lauksaimniecības kultūras progresu Latvijā, kuŗā izcila vērība piegriezta arī mazpulku organizācijai. Rakstā cildināts mazpulku lielais darbs un nozīme jaunatnes audzināšanā. Ievietotas arī fotografijas, kuŗās redzami 443. Iecavas lopkopības mazpulka dalībnieki.

„L a t v i j a s - I g a u n i j a s b i e d r ī b a s m ē n e š r a k s t ā" 1937. gada 1. numurā ievietots publicista O. Nonāca raksts „Jaunatnē — mūsu cerība", kuŗā autors runā par jaunatnes lielo nozīmi valšķu tuvināšanas darbā. Apskatot mazpulkus kā Latvijas redzamāko un labāko jaunatnes organizāciju, O Nonācs raksta: „Ir nodomāts nodibināt ciešus draudzības un sadarbības sakarus arī starp lielākajām jaunatnes organizācijām Baltijas valstīs, t i. starp mazpulkiem, resp. viņiem līdzīgām organizācijām. To paredz iesākt sekoši. Nākošu vasaru nodomāts pirmo reizi sarīkot mazpulku nometni visas valsts mērogā Rīgas tuvumā, kur no visiem, tepat jau tūkstots, mazpulkiem piedalīsies pa vienam dalībniekam un bez tam mazpulku vadītāji. Uz šo nometni nodomāts uzaicināt arī Lietuvas un Igaunijas veselas mazpulku grupas, pa 20—30 dalībnieku sastāvā. Bez šādas visas valsts mērogā sarīkojamas nometnes nolemts sarīkot rajonu nometnes, pie kam gar Latvijas — Lietuvas robežu sarīkojamās nometnēs viņu dalībnieki ies sērst vieni pie otriem."

Žurnālā ievietots arī šī raksta tulkojums igauņu valodā un apcerējumi par Lietuvas un Igaunijas jaunatnes organizācijām. Arn. L.

Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"

Par 1936. g. „Mazpulka" 12. numurā iespiesto stāstu „Meža cirtēji", mazpulku dalībnieki iesūtīja savas atsauksmes redakcijai līdz 1937. g. 1. februārim. Ar šo numuru sākam iespiest redakcijas atzītās labākās atsauksmes. Atsauksmes iespiedīsim bez parakstiem, atzīmējot tikai numurus iespiešanas kārtībā. Mazpulku dalībnieku uzdevums ir rūpīgi sekot atsauksmēm un atzīmēt tās, kuras katram izliekās labākās. Kad iespiešanu nobeigsim, tad redakcija uzaicinās dalībniekus paziņot, kāda numura atsauksme katram izlikusies labākā. Kuras atsauksmes saņems visvairāk balsu, tās paši dalībnieki būs godalgojuši un „Mazpulka" redakcija autoriem piešķirs 1936. g. 12 numurā izsludinātās godalgas: I god. — Ls 25,—, II god. — Ls 15,—, III god. — Ls 10,—

Redakcija.

1. ATSAUKSME

Stāstiņā ļoti skaisti attēlota lauku sētas dzīve. Tur redzam kluso un strādīgo ģimenes tēvu, kuŗš slimības spiests nevar izcirst nopirkto mežu. Tur gādīgā māte dara visu iespējamo, lai uzlabotu slimnieka veselību. Bet arī tie veclaiku ļaudis, un grūti pārliecināmi, ka ar mājās gatavotām zālēm slimība nav izdziedināma. Liekas, posts un nelaime piemeklējusi šo kluso lauku sētu. Un tad māte raugās uz saviem mazajiem dēliem. Abi dēli vēl mazi, nespēcīgi, un ja arī spēka pietiktu, trūkst saprāta. Un šo saprātu vecāki meklē pie kaimiņu Celmāju Antona.

Tomēr arī zēni ir tiešām mazi lauku varoņi. Spēcīgi, droši, apņēmības un darba prieka pilni, tie pieteicas par palīgiem saviem vecākiem. Vērīgi tie sekojuši tēva darbam mežā, kad tas citas ziemas vesels būdams cirtis kokus, tagad droši var izpildīt tā vietu. Darbs sokas. Mazie lauku varoņi piepilda savu apņemšanos par prieku mātei un slimajam tēvam.

Skolā viņi mācās cītīgi. Tie arī zina, ka tikai ārsts vislabāk varētu glābt tēvu no slimības tālākas attīstīšanās. Tāpēc viņi slepeni nopelna naudu un atved ārstu. Tomēr nevajadzēja zēniem skumdināt vecākus ar savu noslēpumaino rīcību, jo tas, sevišķi slimajam tēvam bija bīstami. Gribas ticēt, ka zēniem būtu izdevies vecākus pierunāt pieņemt ārstu, jo pēc zēnu veiktā meža darba vecākiem uz saviem dēliem bija lielāka paļāvība. Stāstiņš laimes un prieka pilns, atstāj lasītājā patīkamu, sajūsmas pilnu sajūtu. Tā gribētos, lai tas vēl turpinātos, un mūsu acu priekšā nostātos šie zēni kā pieauguši, kas strādā sava tēva laukos.

2. ATSAUKSME.

Es cildinu dūšīgo zēnu lielo uzņēmību, nebaiļošanos no grūtībām un gribu līdzēt vecākiem. Strādāt ar divkāršu enerģiju! Meža ciršanā atdot visus spēkus un izturēt. Tās ir lielas rakstura īpašības. Jānis un Antons prata arī skaidri domāt, apsverot vecāku un skolotāja spriedumu par ārstu. Bet kāpēc krietnie zēni slēpa savu nodomu? Brāļi zināja, ka tēvs un māmiņa nebūs droši viņus vienus laist „peļņās." Var viegli notikties kāda nelaime. Bez tam vecāki ārsta palīdzībai neticēja. Bet dzīvē tomēr vajaga drošuma un arī pārgalvības. Zēnu darbs šeit ir tāds, ka mērķis attaisno līdzekļus. Pieminama vēl lielā vienprātība brāļu starpā. Tikai pateicoties zēnu krietnajiem rakstu-riem, Andrupos bija līgsmi svētki. Lūk, liktens zemojās mazo zēnu priekšā!

3. ATSAUSME.

Izlasījis šo stāstu, es atradu tur divus strādīgus un čaklus darba zēnus. Andrupu Jāni un Antonu. Šie čaklie zēni, kuŗu tēvs gulēja nāves gultā, negribēja ļaut viņam līdz pēdējam izsamist par ģimenes turpmāko grūto dzīvi. Viņi bija uzņēmīgi zēni, kas būdami vēl bērni skolas gados uzņēmās tik smagu fizisko darbu, malkas piegādi mājās. Vecāki negribēja atļaut šo darbu iesākt un arī aizrādīja, ka bērni nevarēs kārtīgi izpildīt skolas mācību pienākumus. Turpretim zēniem kā drošs attaisnojums bija liela darba mīlestība un stipra, nesalaužama apņemšanās strādāt. Viņi nevienam mājniekam nezinot, tos pārsteidza ar ārsta atvešanu. Ārsta parakstītās zāles darīja tēti veselu un nu zēni redzēja sava darba augļus.

4. ATSAUKSME.

Stāsts „Meža cirtēji" ir saucēja balss mazpulku saimei. Stāsta varoņi Andrupa dēli: Jānis un Antons.

Jānis un Antons var nodērēt par paraugu mums, mazpulku dalībniekiem. Kas tas bija par spēku, kas viņiem lika agri no rīta atstāt silto, patīkamo gultiņu, lai dotos grūtā, zēniem nepiemērotā darbā? Tā bija vecāku mīlestība. Viņa atspoguļojās dēlu darbos un lika tiem garā kļūt lielākiem un stiprākiem. Jānis un Antons saprata, cik grūtā stāvoklī bija nonākuši viņu vecāki.

Andrupa māte ir laba bērnu audzinātāja. Viņa ir stingra, bet dažreiz ar saviem paskarbiem vārdiem dara pāri zēnu jūtīgām dvēselēm, kuŗās nav ļaunuma. Andrupa tēvs ir īsts latviešu zemnieka tips. Pat slimības gultā viņš atceras savus pienākumus. Dēlus Andrups saprot labāk un spēj dziļāk ieskatīties viņu sirdīs nekā māte. Tomēr katram saules apspīdētam priekšmetam ir arī ēnas puse. Andrupa tēvam un mātei ir viena slikta īpašība. Viņiem piemīt parastā vecu ļaužu neuzticība ārstam.

Stāstā „Meža cirtēji" ir rādīts, kā arī bērni kopīgiem spēkiem var veikt lielus darbus. Lai tie cirtieni, kas gāza egles, cērt ļaunās nezāles no mūsu sirdīm un veido izpalīdzīgu, cēlu raksturu.

Skotiešu humors.

Divi skotieši peldēšanas rekordisti sader uz latu, kurš no viņiem ilgāki noturēsies zem ūdens.

Derības paliek neizšķirtas: abi noslīkst.

Zirgs.

Tievais satiek resno. Tievais resnam jautā:

„Ko dari, kā iet?"

Resnais tievam atbild:

„Lieliski! Nupat trīs stundas gāju!"

Tievais nobāl:

„Tāā? — Bet kā tad iet zirgam?"

Vista.

Lapsiņš iegriezās provinces pilsētas viesnīcā un pasūta vistu. Viņš gaida pusstundu, gaida stundu, no cepeša ne vēsts. Lapsiņš pasauc viesmīli:

„Cik ilgi tad man īsti nāksies vistu gaidīt?"

„Grūti pateikt, kungs," viesmīlis parausta plecus. „Mēs tak nevaram nokaut pus vistu! Tagad mums jāgaida, kamēr kāds pasūta otru pusi!"

Derības.

Divi svētdienas makšķernieki sader uz 10 ls, kurš noķers vairāk zivis. Abiem ilgu laiku neveicas un tie nemanot iesnaužas. Pēkšņi viens zaudē līdzsvaru un pa kaklu, pa galvu no stāvā krasta iegāžas ūdenī. No trokšņa otrs pamostas un samiegojies uztraukts iesaucas:

„Nē, brālīt, tas neskaitās — ar roku ķert nebija norunāts!"

Braukšana.

Braucējs: „Šofer, kur jūs drāžaties kā negudrs?"

Šofers: „Bet jūs tak paši gribējāt, lai es jūs ātrāk nogādāju slimnīcā!"

Braucējs: „Taisnība! Bet man nav ne mazākās vēlēšanās tur palikt!"

Ievārījums.

Meita, kas nesen apprecējusies: „Kā tev, memīt, patika mans ievārījums, ko tev nosūtīju? Tu jau zini — tas mans pirmais mēģinājums saimniecībā!"

Māte iepleš acis: „Vai, bērns, mēs ar tēvu noprātojām, ka tā ir ķite un viņš to paņēma durvju aizķitēšanai!"

Izpalīdzējies.

Mazais Vilītis nesen atbraucis uz laukiem paciemoties. Viņš stāv pie piena kubla un krustmātei sauc gabalā: „Krustmāt, krustmāt, kublā iekrita pele!"

„Vai tu viņu izvilki laukā?"

„Nē, es izdarīju labāki — es kublā tūliņ iemetu kaķi!"

Tāpēc.

„Kāpēc tu ēdi ar nazi?"

„Tāpēc, ka mērce dakšiņai tek cauri!"

Aerodromā.

Sprukstiņš atnācis draugam līdz aerodromā. Pēkšņi saceļas vējš un Sprukstiņam cepure aizskrien pa gaisu. Tanī pat acumirklī starpē lidmašīna.

„Vai, cik šie lidotāji gan ir laipni cilvēki," Sprukstiņš sajūsminājas, „bet nieka cepures dēļ tiešam nevajadzēja tā nopūlēties."

Arī pamācība.

Vecais Čiepstiņš ar savu sievu pošas uz Rīgu No Rīgas ielas burzmas tam bail kā no uguns. Vilcienā braucot, viņš sievai cenšas dot visādus gudrus padomus: „Ja tev," viņš saka „gadas vienai iet pār ielu, tad labi apskaties pa labi un pa kreisi. Tikai atpakaļ neskaties, jo ja tev kāds uzbrauktu no muguras, tad vismaz tu nebūsi nelaimē vainojama!"

Lieliskais suns.

Ziepītis ieteic pircējam vecu kranci: „Tas tik ir brīnišķš suns! Viņš ir ne tikai skaists un tīrasinīgs, bet arī lielisks sargs! Ja kāds nāk, vajag to tikai pamodināt un tad viņš rej, kā negudrs!"

Slimnieks.

Circenis atnāk pie ārsta.

Kas kait?" ārsts jautā.

Circenis nokungstas: „Es pats nezinu, ārsta kungs, bet labi ar mani nav! Es ēdu kā zirgs, guļu kā nosists, bet tiklīdz man jāķeras pie darba, tad man pa muguru skrien auksti drebuļi . . ."

Slimnieks.

Circenis atnāk pie ārsta: „Kas kait"? ārsts jautā.

Circenis nokunkstas: Es pats nezinu, ārsta kungs, bet labi ar mani nav! Es ēdu kā zirgs, guļu kā nosists, bet tiklīdz ma jāķeras pie darba, tad man pa muguru skrien auksti drebuļi . . ."

Skolotājs vainīgs.

„Vai tasnība, mīļā kaimiņien, ka jūsu puisītis saslimis?"

„Jā, taisnība gan, bet pie šīs nelaimes vainīgs tikai skolotājs! Iedomājaties, viņš zēnam uzdevis izrēķināt, cik ilgā laikā tas varētu apēst 15 ābolus, ja katru ābolu tas apēstu pusotrās minūtēs. Nu, neviens nebija Vilīti lāga uzmanījis, un pēc 12. ābola nācās pasaukt ārstu!"

Līžuks un Jānītis bauda ziemas priekus

Slēpošana — ziemas prieks.
Bet nav slēpes taisīt nieks.
Jānīts cīnās vaiga sviedros,
Līžuks viņam turas biedros.

Te uzreiz ar lielu plīkšķi
Lauskis zveļ pa mājas pakšķi,
Vecais pats ir noskaities,
Kā tik ilgi kavējies.

Biezās grāmatās stāv rakstīts
(Tur, kur top ar pirkstu bakstīts)
Kā ir slēpot jāmācās,
Viss lai labi notiekās.

Slēpotājiem jauki klātos,
Ja tie koki negadītos
Taisni tur, kur jābrauc tiem,
Laižoties no pakalniem.

Velti gaidīt ziemas salu —
Lietus mazgā degungalu:
Nav vēl redzams sniedziņš balts,
Nav vēl pūtis ziemels salts.

Vienam — degungals kā liesma
Otram kāja — kā no iesma.
Lauztas slēpes — bet tas nieks,
Šiem vēl abiem slēpot prieks.

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Redakcija aicina visus mazpulku dalībniekus iesūtīt atbildes uz visiem jautājumiem. kas ievietoti „Mazpulka" iepriekšējos numuros līdz š. g. 15. aprīlim un bez tam vēl uz šādiem jautājumiem par to kā saimnieki agrākos laikos strādniekiem algu maksājuši ar drēbēm, apaviem u. t. t.

4. Ja gājējiem deva gatavus apģērba gabalus, tad kas šos apģērbus šuva?
4.a. Kas pagatavoja virsdrēbes vīriešiem, kas sievietēm?
4.b. Kas pagatavoja apakšdrēbes vīriešiem, kas sievietēm?
5. Vai gājējiem dodamā drēbe (virsdrēbēm un apakšdrēbēm) bija tik pat laba kā saimniekiem vai sliktāka?
6. Cik reizes gadā (kādos mēnešos) un cik daudz auda kreklu audeklu, palagu audeklu, dvieļu audeklu, maisu audeklu, vadmalu.
6.a. Kas auda?
6.b. Kas šuva kreklus, kas pagatavoja palagus un dvieļus?
7. Vai darbiem un darba dienām gatavoja īpašus apģērbus, vai arī darbos novalkāja vecus svētdienas apģērbus?
8. Kā šuva un kādas izskatījās darba drēbes?
9. Ar ko darba drēbes atšķīrās no svētku un svētdienas drēbēm?
9.a. Atzīmēt un aprakstīt pēc iespējas visus darba apģērba gabalus ziemai, visus apģērba gabalus vasarai (katram gada laikam atsevišķi).
10. Kad (cik sen atpakaļ) parādījās pirmās šujammašīnas? Kam tās toreiz piederēja?
10.a. Kad šujammašīnas tapa vispārīgi pazīstamas un lietātas lauku mājās?
11. Cik gadus atpakaļ parādījās pirmās šuvējas?
11.a. Vai viņas gāja no mājas uz māju, vai arī tām pienesa darbu klāt?
11.b. Kādus apģērba un veļas gabalus šuva šuvējas?
11.c. Ar ko maksāja šuvējai par darbu?
12. Cik sen atpakaļ radās drēbnieki?
12.a. Vai tiem darbu pienesa klāt, vai arī tie brauca pa mājām apkārt?
12.b. Kāda alga bija drēbniekam un ar ko maksāja?

Jauzdod katrā ziņā pagasts un māja, kur ziņas uzrakstītas. Uzrakstīšanas datums. Ziņu uzrakstītāja vārds, uzvārds, vecums, dzīves vieta un pasta adrese un arī ziņu sniedzēja vārds, uzvārds, vecums un adrese. Kādā pagastā ziņu sniedzējs pats dzimis un par kādu pagastu viņš šīs ziņas sniedz.

Vēlams arī:

1) Uzrakstīt visas mīklas un mīklu atminējumus, kādi pazīstami jūsu apkārtnē.

2) Sakamvārdus, parunas un dažādus izteicienus. Piem.: miers baro, nemiers posta, strādā pats tad arī Dievs par tevi gādās u. t. t.

Par pag. mēnesī iesūtītām atbildēm piešķirtas šādas godaldas: I god. (300 var.). **A. Brokam — 450. Lamiņu** mazp. dal. — „Latvju rakstnieku šūpļu vietas".

II god. (260 var.) **J. Čakam — 845. Strenču pilsētas** mazp. dal. — „Latvju tautas teikas".

III god. (210 var.) **E. Sniķeram — 538. Kalsnavas** mazp. dal. — „Jaunais zinatnieks" 1 sējums.

IV god. (200 var.) **Valijai Bērziņš — 557. Variešu** mazp. dal. — „Trota mazā māsiņa".

Saturs:

	Lpp.
Lieldienu vēsts. A. Lūsis	97
Varoņu daudzinājums. A. Francis	98
Daugavas mazpulku novads	99
Prieka zvaigznes. A. Sprūdžs	100
Partizāni. A. Jansons	105
Novērosim laiku. J. Barloti	109
Dzīvžogu augi. Agr. A. Kalniņa	110
Mazpulka dalībnieka pirmie pavasara darbi. Agr. K. Ķirsis	113
Arājs un aršana. J. Irbe	114
Lieldienu olu krāsošana. J. Stumbris	116
Pārveidotā zeme. Agr. R. Ozoliņš	118
Kārklu audzēšana. Inž. mežk. E. Bakūzis	120
Amuļi. R. Jākobsons	123
Kā palīdzēt pavasarī putniem iekārtot lizdas. J. Siliņš	124
Cāļu perināšana. H. Veldre	126
Arī cūkkopība dod ienākumus. G. Delle	128
Sacensības adīšanā. I. Zauls	131
Kad cilvēks mazus darbus dara pilnīgi. A. Skalda	133
Pašu darbs	134
Mazpulku dzīve	136
Paziņojumi	138
Grāmatu apskats	140
Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji	141
Joki	142
Līžuks un Jānītis bauda ziemas priekus	143
Jautājumi un atbildes	144

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audze gr. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (LLK gr. sp nomnieks) 2802 Šis numurs iespiests 24.000 eks.

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. J. Kauliņa bērnu drēbju tirgotava

Rīgā, Gaiziņa ielā № 4, pie Centrāltirgus. **Tālr. 29722.** Privātdz. **Lāčplēša ielā № 70, dz. 1. Tālr. 21541.**
Pastā tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, mazpulku un tautas tērpus u. c. **pašu darbnīcā pagatavotus.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. Skolām un palīdzības sabiedrībām **viszemākās cenas.**

Fr. LASSMAŅA sēklu tirgotava

Dibināta 1890. gadā

Rīgā, Brīvības bulv. 1, tel. 20551

Sakņu, puķu un lopbarības sakņu **sēklas,** augļu kokus, ogulājus un visu, kas vajadzīgs Jūsu dārzam, iepērciet pie **C. V. ŠOCHS** īpašnieks **P. BALODIS**

Rīgā, Smilšu ielā 8/10 Firma pastāv 100 g.
Cenu rādītāju izsūta uz pieprasījumu

Dārzāju un puķu sēklas

augļu koki un ogulāji

Rozes zemās un augstās

Greznuma stādi

Ilggadīgās ziemcietēju puķes, puķu sīpoli

lielā izvēlē S-bas

A. Rudzīts un T. Fogels

SĒKLU TIRGOTAVĀ Rigā, 13. janvāra ielā, pretim prefektūrai un lielā Maskavas ielā, pie dzelzs tilta

Koku audzētava: Brīvības gatvē, Krimuldas ielā Nr. 2

Cenu rādītāji par brīvu

Sēklas

dārzāju, lauksaimniecības, koku un puķu, **dāliju saknes, kamolu begonijas, gladiolas, dārzkopības rīkus** un piederumus, plašā izvēlē piedāvā

Heinr. Gegingera sēklu tirgotava, īpašn.

P. M. Jurkovskis,

RĪGĀ, Raiņa bulvārī Nr. 31.

Cenu rādītāju sūtu uz pieprasījuma par brīvu

Lieliski garšo

Goeggingera šokolāde

„Rūgtā ar riekstiem"

Pieprasiet visur

Veļas pogas

„Valīda"

ir stipras, bet

Veļas pogas

„Vaiņags"

ir vēl stiprākas

Mazpulku cepures, formas tērpu piederumi, kā arī visāda veida ceļošanas un sporta piederumi, kā: portfeļi, naudas maki, somas, sedli, iemaukti, bises futlāri, vingrošanas matrači, bumbas, kurpes, tāpat arī valsts un organizāciju karogi u. t. t. dabūjami

A/S A. RATFELDERS Rigā, Kaļķu ielā 11

PASŪTĪJUMUS pieņemam ARĪ PA PASTU

AKC. SAB. G. ŠENFELDS

RĪGĀ, GRĒCINIEKU IELĀ 14

Dib. 1872. g. Nodaļa: Matīsa ielā 29

- **Tērauda un citu metallu preces**
- **Mēbeļu un būvapkalumi**
- **Saimniecības piederumi**
- **Galanterijas un sīkas preces**
- **Rakstāmlietas un skolu piederumi**